

gündem

2010 / 01 HAZİRAN

**Türkiye'nin Dış Politika
Açılımları ve İnşaat Sektörü**

Türkiye Mütcaahhitler Birliği

YÖNETİM KURULU

Başkan

M. Erdal EREN

Başkan Vekilleri

Emin SAZAK

Emre AYKAR

Yaşar EREN

Adnan ÇEBİ

Muhasip Üye

Cengiz KÖKSAL

Kemal TANKAL

Üyeler

Celal KOLOĞLU

Necati YAĞCI

Celal SEVER

Edip YENİGÜN

Selim BORA

Bülent ERDOĞAN

DENETLEME KURULU

Üyeler

E. Nazım USLUEL

İlhan ADİLOĞLU

Onur ÇETİNCEVİZ

YÜKSEK DANIŞMA KURULU*

Ali KANTUR (Başkan)

Yaşar ÖZKAN (Başkan Vekili)

Ersin ARIOĞLU

Mehmet AYDINER

Erhan BOYSANOĞLU

Cihan CANDEMİR

Attila DOĞAN

Engin İNANÇ

Ümit ÖZDEMİR

Cemil ÖZGÜR

Bedri SEVER

İbrahim ŞENCAN

Gönül TALU

Ahmet YAVUZ

Mithat YENİGÜN

(*) Yüksek Danışma Kurulu Üyeleri, soyadına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

TMMB

gündem

Türkiye Mütcaahhitler Birliği
Adına Sahibi:
Haluk BÜYÜKBAŞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Bülent ATAMER

Yayın Koordinatörü:
Leyla ÖZHAN

Yayın Hazırlık Grubu:
Hakan ERTUNÇ, Nihal HASKATAR,
Can CENGİZ

Yayın Yeri / İletişim:
Türkiye Mütcaahhitler Birliği Merkezi,
Ahmet Mithat Efendi Sokak 21,
Çankaya 06550 ANKARA
Tel : 0 312 440 81 22
Faks: 0 312 440 02 53
Internet: www.tmb.org.tr
E-posta: tmb@tmb.org.tr

Grafik Tasarım:
STB Tasarım Hizmetleri
Sedat Simavi Sokak 80/12
Çankaya 06540 ANKARA
Tel : 0 312 441 83 40
Faks: 0 312 442 54 98

Kapak:
Melih YILMAZER

Baskı:
Koza Yayın Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Cevat Dündar Caddesi 139 / B
Ostim Yenimahalle 06370 ANKARA
Tel : 0 312 385 91 91
Faks: 0 312 354 04 44

Dağıtım:
Türkiye Mütcaahhitler Birliği

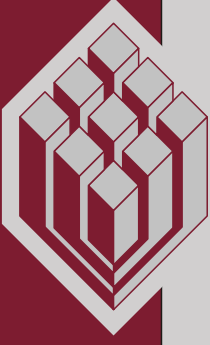
Basım Tarihi:
06 / 2010

Basım Yeri:
ANKARA

Türkiye Mütcaahhitler Birliği tarafından
yılda bir yayınlanır.
Ulusal, süreli, ücretsiz dağıtılan
sektörel ve mesleki yayındır.
Tüm yayın hakları Türkiye
Mütcaahhitler Birliği'ne ait olup
yazılar iktibas edilemez.
Yazılardaki ve söyleşilerdeki görüşler
sahiplerine aittir.

İÇİNDEKİLER

	BAŞKANIN SUNUŞU	2
DIŞ POLİTİKA AÇILIMLARI VE İNŞAAT SEKTÖRÜ		TÜRKİYE'NİN DIŞ POLİTİKA VİZYONU VE STRATEJİLERİ Ahmet DAVUTOĞLU 4
		TÜRKİYE'NİN DIŞ POLİTİKA AÇILIMLARININ İNŞAAT-TAAHHÜT SEKTÖRÜNE YANSIMALARI VE GELECEĞE DÖNÜK STRATEJİLER Zafer ÇAĞLAYAN 8
		DIŞ POLİTİKA AÇILIMLARI, İHRACAT VE YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ Mehmet BÜYÜKEKŞİ 10
		TÜRKİYE'NİN DIŞ POLİTİKA AÇILIMLARI VE İNŞAAT SEKTÖRÜ Rona YIRCALI 12
		TÜRK DIŞ POLİTİKASI DÜNYAYI İYİ OKUYAN KAZANIYOR Semih İDİZ 14
KAMU YATIRIMLARI VE İNŞAAT SEKTÖRÜ		ENERJİ YATIRIMLARINDA HEDEFLER VE STRATEJİLER Metin KİLCİ 16
		OTOYOLLARIN VE KÖPRÜLERİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ Ahmet AKSU 20
		DSİ'NİN ORTA VE UZUN VADELİ HEDEFLERİ İLE STRATEJİLERİ Haydar KOÇAKER 22
		KARAYOLLARINDA ORTA VE UZUN VADELİ STRATEJİLER Mehmet Cahit TURHAN 26
		YAKIN DÖNEM YATIRIM PROGRAMI VE GELECEĞE YÖNELİK STRATEJİLER Ahmet ARSLAN 32
		DEMİRYOLLARI HEDEF 2023 Süleyman KARAMAN 38
BİR KONU BİR KONUK		POLİTİK RİSK: GELİŞMEKTE OLAN PAZARLARDA FIRSATLAR VE RİSKLERİN DENGELENMESİ Michael BOND 42
GÜNDEM TOPLANTILARI		GÜNDEM 2009 KONUK: TANER YILDIZ - ENERJİ BAKANI 20.11.2009 44
		GÜNDEM 2010 KONUK: ZAFER ÇAĞLAYAN - DEVLET BAKANI 18.02.2010 45
		GÜNDEM 2010 KONUK: ERTUĞRUL GÜNAY - KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI 09.06.2010 46
		TMMB'DEN KISA KISA 47
		BASINDA TMMB 70

Ekonominin %4.7, inşaat sektörünün ise %16.3 küçüldüğü ve işsizliğin %14'lere kadar yükseldiği 2009 yılının ardından içimizdeki burukluğu hafifleten üç tesellimiz var. Birincisi: hem ekonomideki hem de inşaat sektöründeki küçülmenin ağırlıklı olarak yerel değil, küresel nitelikli olması; ikincisi: 2009'dan daha iyi geçeceğini umduğumuz 2010'a ilişkin olarak hem Ulaştırma Bakanımızın hem de Çevre ve Orman Bakanımızın "Bütçedeki rakamlara bakmayın. Çok çalışmaya devam edin. Yatırımlar için ek kaynak yaratacağız." müjdesini vermiş olmaları; üçüncüsü ise: Hükümetimizin dış politika açılımlarının bize büyük umut ve iyimserlik kaynağı olmasıdır.

Yukarıdaki nedenlerle TMB Gündem Dergimizin 2010 sayısında geçmişten gerekli dersleri çıkararak geleceğe bakalım ve sektörümüzün en güçlü motivasyon kaynakları olan iki konuya yoğunlaşalım istedik. "Türkiye'nin Dış Politika Açılımları ve İnşaat Sektörü", "Kamu Yatırımları ve İnşaat Sektörünün Yurt İçindeki Gelişme Perspektifleri" temalarını bu nedenle seçtik. Bunlardan birincisine "bardağın dolu tarafı", ikincisine de "dolacağını umduğumuz tarafı" diyebiliriz.

2009 dünya, ülkemiz ve inşaat sektörü için gerçekten çok çetin bir yıl oldu. Küresel ekonominin kredi kriziyle felce uğradığı, gelişmiş ülkelerin ağır yaralar aldıkları, bankaların battığı, yatırımcıların paniklediği, hükümetlerin reel sektörün ihtiyacı olan kaynakları bulmakta ve dış borçlarını ödemekte zorlandıkları, çeşitli sektörlerde çok sayıda şirketin piyasadan elendikleri, işsizlik ve yoksulluğun hızla tırmandığı ve pek çok ülkede halkın sokaklara döküldüğü bir dönemi geride bıraktık.

Gelişmekte olan ülkeleri başta olmak üzere Avrupa, Orta Asya ve Sahra Altı Afrika Bölgeleri krizden önemli ölçülerde etkilendiler. Latin Amerika, Karayipler, Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Güney Asya Bölgeleri göreceli olarak hafif atlattılar. Doğu Asya-Pasifik Bölgesi ise küresel ekonomik toparlanmada başı çeken coğrafya olarak öne çıktı.

Krize erken giren, ancak geç çıkan inşaat sektörünün performansına baktığımızda hem dünyada hem de ülkemizde ekonomilerin etkilenme düzeyine paralel bir seyir izlediğini görüyoruz. Öte yandan, kriz dönemlerinde uygun önlemlerin zamanında alınması halinde hem ekonomideki hem de sektördeki olumsuz sonuçların çok daha hafif olabileceğini de biliyoruz.

Dünyanın pek çok ülkesinde uygulanan "kriz önlemleri" paketlerinde kamu altyapı yatırımlarına ağırlık verildiği anımsandığında, buna karşın ülkemizde kamunun 2009 yılı yatırım harcamalarının %2.2, özel sektör yatırım harcamalarının ise %22.3 azalmışlığını dikkate aldığımızda inşaatın krizden en çok etkilenen birinci sektör olarak öne çıkması ve işsizliğin %14'lere ulaşması sektörümüzün "Kriz Panzehiri" olduğunu her vesileyle dile getiren Türkiye Müteahhitler Birliği için sürpriz olmamıştır. Diğer taraftan, kamunun en önemli altyapı yatırımlarından sorumlu bakanlarımızın 2010 yılına dönük olarak

yaptıkları umut verici açıklamalar bu gerçeğin farkında olduğunun göstergeleri olarak bizi memnun etmiştir. Dergimize geleceğe dönük vizyon, strateji plan ve projelerini yansıttıkları ve bu konularda kendilerinden istemiş olduğumuz yazılara zaman ayırdıkları için çok büyük minnet ve şükran duyuyoruz.

Türkiye'nin son dönemdeki dış politika açılımlarını, küresel ve bölgesel gerçekler, ülkemizin tarihi, jeo-stratejik konumu, ekonomisi ve sosyo-kültürel özellikleri ışığında dikkatle izlemekteyiz.

Türkiye'nin son 60 yıllık dönemdeki AB-ABD eksenli dış politikası ekonomiyi ithalata ve dış borca bağımlı hale getirmiştir. Son yıllarda ise dış ekonomik ve ticari ilişkilerimizi çeşitlendiren, derinleştiren, komşularımızla ilişkilerimizi geliştiren, çok eksenli, dinamik ve karşılıklı çıkar temeli üzerine inşa edilen dış politika açılımlarına tanık olmaktadır. Dahası, yurtdışında rekabet gücünü kanıtlamış ve toplam 155 milyar ABD Dolarına ulaşmış olan uluslararası iş hacminin %90'ından fazlasını Afrika, Ortadoğu ve BDT Bölgelerinde gerçekleştiren bir sektörün mensupları olarak bu açılımlardan doğrudan ve hızlı bir şekilde olumlu etkilenmekteyiz. Türk inşaat-taahhüt sektörü olarak son dönemde bunun en somut örneklerini Libya başta olmak üzere Afrika ülkelerinde ve ayrıca Ortadoğu ülkeleriyle olan ilişkilerimizde yaşadık. 2009'da yurt dışı müteahhitlik iş hacmimizdeki gerilemenin küresel krize rağmen sınırlı düzeylerde kalmış olmasında BDT ülkelerinde yaşanan sıkıntıların Ortadoğu ve Afrika Bölgelerinde alınan mesafe ile telafi edilmesinin çok büyük rolü olmuştur.

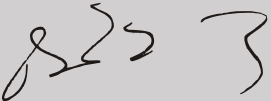
Afro-Avrasya kıtalar bütünü'nün odak noktasındaki bir ülkenin kamu ve özel sektör mensupları olarak üç saatlik uçuş mesafesindeki 50'yi aşkın ülkedeki ve yaklaşık 10 trilyon Dolarlık bir pazardaki dış ticaret ve yatırım fırsatlarını bugün olduğundan çok daha iyi değerlendirebileceğimizi ve el ele yol almamız gerektiğini hep göz önünde tutmalıyız.

Komşularımızla olan ilişkilerimizin "sıfır sorun, sınırsız ticaret" ekseninde ilerlemesini, 1998'de başlatılmış olan "Afrika'ya Açılım Planı"nın meyvelerini vermesini, Afrika'daki Büyükelçiliklerimizin sayısının 15'ten 27'ye çıkarılmasını, Suriye, Libya, Lübnan, Pakistan, Arnavutluk, Katar ve Ürdün'le vize uygulamalarının karşılıklı olarak kaldırılması çalışmalarını, serbest ticaret anlaşmalarının sayısının artmakta oluşunu, dış ticaret temsilciliği kadrolarımızın 115'den 250'ye yükseltilmesi kararını çok önemsemekteyiz. Tüm bu açılımlara Sayın Cumhurbaşkanımızın, Sayın Başbakanımızın, Dışişlerinden ve Dış Ticaretten sorumlu Bakanlarımızın inanç ve kararlılıkla sahip çıkarak önderlik etmeleri, Büyükelçiliklerimizin ve Dış Ticaret temsilciliklerimizin pazar odaklı ve özel sektörle yakın işbirliği içerisinde çalışmaları iş adamlarımıza güç ve motivasyon kaynağı olmaya devam etmektedir.

Dışişleri Bakanlığımızın büyük önder Atatürk'ün "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" ilkesine ve Türkiye'nin çağdaşlaşması hedefine olan bağlılığını ve uluslararası ilişkilerimizi sadece ekonomik ve ticari anlamda değil, siyasi ve kültürel anlamda da bu doğrultuda biçimlendirmek kararlılığı içerisinde olmasının önemini vurgulamak istiyorum.

AB'ye tam üye olmuş, Avrasya'nın merkez ülkesi olarak bölgesel ve küresel gelişmeler üzerinde belirleyici rolü olan, uluslararası barış, istikrar ve kalkınmaya daha fazla katkı sağlayan bir Türkiye vizyonunu paylaştığımızı ve Türkiye Müteahhitler Birliği olarak bu vizyona gücümüzü hem yurtiçinde hem de yurtdışında seferber ederek katkı sağlamaya devam edeceğimizi ifade ederken büyük mutluluk duyuyorum.

Saygılarımla

M. Erdal EREN

Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı

TÜRKİYE'NİN DİŞ POLİTİKA VİZYONU VE STRATEJİLERİ

Ahmet DAVUTOĞLU
DıŐıŐleri Bakanı

Büyük ölke, hedefleri yüksek ve bu hedeflere erişme yolunda siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda tüm potansiyelini en etkili şekilde kullanma yönünde dirayet ve irade sahibi ölkedir. Türkiye'nin böyle bir ölke olduğu konusunda Őüphede bulunmamaktadır. Bu özelliğimiz, özellikle son yıllarda kendi bölgemizde ve ötesinde gerek çeşitli sorunların çözümü doğrultusunda sağladığımız katkılarla, gerek diyalog, işbirliği ve müŐterek kalkınma olgularının geliştirilmesine yönelik aktif tutum ve politikalarımızla bugün uluslararası toplum tarafından da kabul görmüŐ durumdadır.

Soğuk SavaŐın sona ermesinin üzerinden geçen 20 yıl zarfında uluslararası siyasi ortama dinamik bir değişim süreci hakim olmuştur. Bu süreçte milletler camiası, küreselleŐmenin önüne geçilemez etkilerinin sonucunda global planda barış, güvenlik ve istikrar eksikliğini, ortaya çıkan türlü krizler ve yüzyüze gelinen risk ve tehditlerle yakından hissetmiŐtir. Bu sürecin halen devam ettiği günümüzde, yeni küresel ekonomik krizleri önleyecek mekanizmalardan küresel ısınmayla mücadelede sorumlulukların paylaŐımına, kültürlerarası ilişkilerin sağlıklı bir zemine oturtulmasından yeni güvenlik mimarileri oluşturulmasına kadar pek çok alanda “yeni düzen” arayıŐları olanca hızıyla devam etmektedir.

İŞte böyle bir uluslararası konjonktür dahilinde, büyük ölke özelliğimizi perçinlemek ve izlediği pro-aktif, sonuç alıcı ve çözüm odaklı politikalarla 21. yüzyıl Türkiye'sini geniş

anlamda daha etkili ve daha fazla ses getiren bir ölke haline dönüştürmek için gayret sarfetmekteyiz. Bu amaç üzerine bina ettiğimiz dış politika vizyonumuz, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün zamana meydan okuyan “Yurtta Sulh, Cihanda Sulh” ilkesinin ŐekillendirdiĐi dünya görüşümüze uygun olarak, günün ihtiyaçlarını ve bölgesel/küresel gerçeklikleri dikkate alan çok yönlü bir yaklaŐım takip etmemizi gerekli kılmaktadır. Bu yaklaŐımımız çerçevesinde, günümüz Türk dış politikasının yönelimlerini altı temel ilkeye dayandırmaktayız.

İlk ilkemiz, “herkes için güvenlik”tir. Bu konudaki felsefemiz dil, din, etnik köken ayrımı gözetmeksizin tüm ölkelerin, toplumların ve bireylerin güvenlik içinde yaŐama hakkının elzem olduğudur. Ancak, güvenlik ve özgürlük arasındaki dengenin de çok iyi belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Zira güvenliğin sağlanması için özgürlüğe, özgürlüğün sağlanması için ise güvenliğe zarar verilmemesi gerekir.

İkinci ilkemiz, tüm bölgesel güçlerin barış ve istikrara yönelik süreçlere çekilmesidir. Bu bağlamda, öncelikle sınır komŐularımıza yönelik olarak tüm sorunların diyalog ve karşılıklı yarar zemininde kalıcı çözüme kavuŐturulmasını amaçlayan pro-aktif barış politikaları izlemekteyiz. Bu yolda Ermenistan'la mevcut meselelerin halli yönünde sergilemekte olduğumuz güçlü irade bu yaklaŐımımıza örnek teşkil etmektedir.

Üçüncü ilkemiz, mümkün olan en kapsayıcı şekilde etkili bir diplomasi uygulamaktır. Bu noktada amacımız, diyalog ve işbirliğini azami ölçüde yoğunlaştırmaktır. Bu amacımıza ulaşmak için komşularımızla “herkes için güvenlik”, “yüksek düzeyde siyasi diyalog”, “ekonomik karşılıklı bağımlılık” ve “kültürel uyum ve karşılıklı saygı”ya dayanan ilişkiler tesis ediyoruz. Zira bundan, başta Türkiye olmak üzere tüm tarafların kazanç sağlayacağına inanıyoruz.

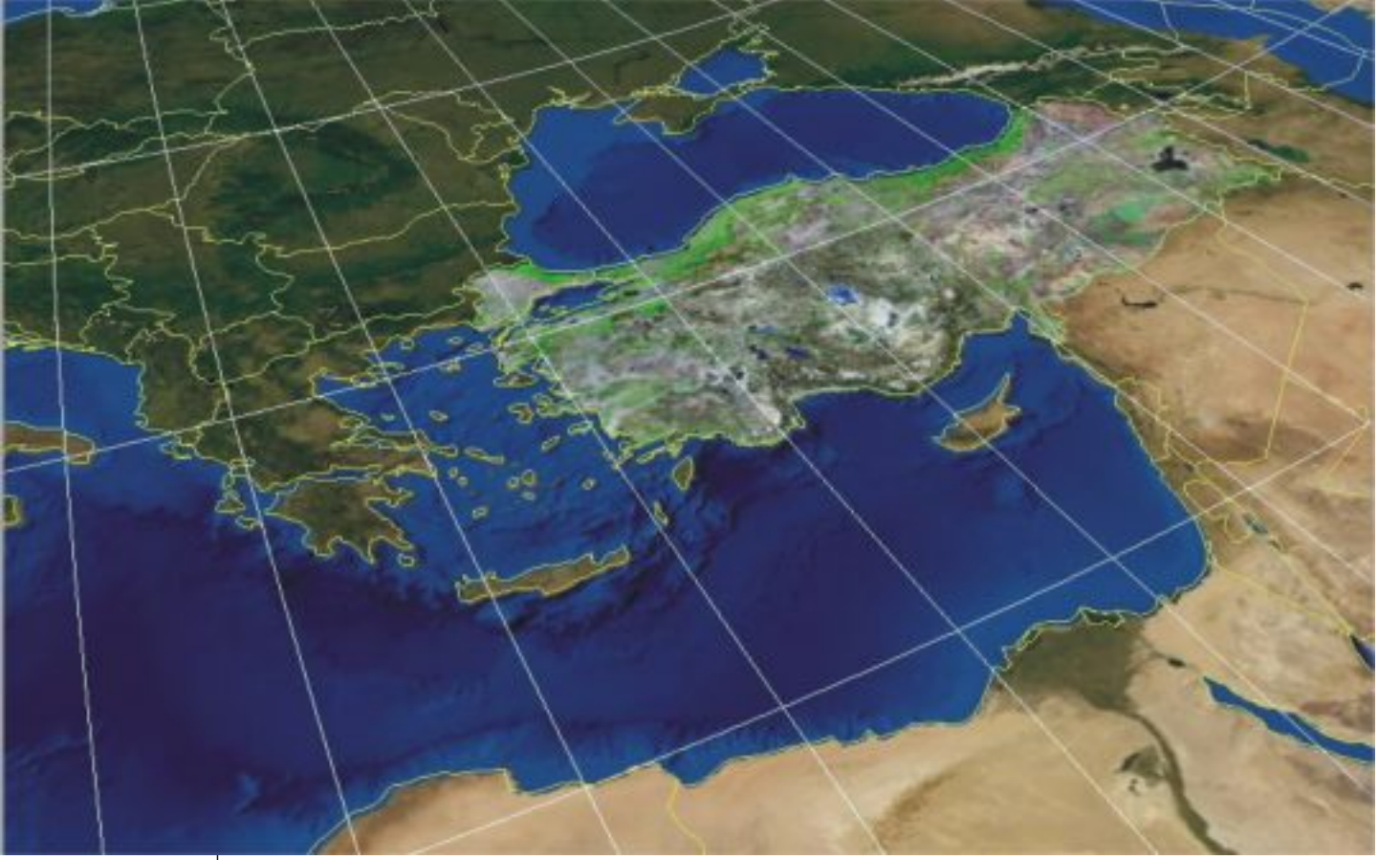
Dördüncü ilkemiz, küresel aktörlerle tamamlayıcılıktır. Bu doğrultuda küresel plandaki geniş sorun yelpazesi içinde çözümlere katkı sağlamak için ABD, AB, Rusya gibi güçlerle birbirini tamamlayan faaliyetlerin hayata geçirilmesine çalışıyoruz.

Beşinci ilkemiz, karşı karşıya bulunulan sorunların karşılıklı fayda temelinde çözümü doğrultusunda uluslararası platformların en etkin biçimde kullanılmasıdır. Bu bağlamda, Birleşmiş Milletler, NATO, İslam Konferansı Örgütü, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı gibi uluslararası kuruluşlar içinde daha fazla sorumluluk üstlenmekte ve daha etkin rol oynamaktayız. Bu durum, ülkemizin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeliği (2009-2010), Güneydoğu Avrupa Ülkeleri İşbirliği Süreci (2009-2010) ve Asya’da İşbirliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı ve Avrupa Konseyi (2010-2011) Dönem Başkanlıkları, Afrika Birliği, Arap Ligi, Körfez İşbirliği Konseyi, Karayip Havzası Ülkeleri Birliği, Pasifik Ada Devletleri İşbirliği Forumu gibi bölgesel mekanizmalarla gözlemcilik

ve stratejik ortaklık ilişkileriyle birlikte değerlendirildiğinde daha belirgin hale gelmektedir.

Son olarak, dış politikamıza yön veren altıncı ilke ise, önceki beş ilkeye dayanmakta olup, günümüzde önemi her geçen gün artan kamu diplomasisine atfettiğimiz önem ve bu alandaki faaliyetlerimiz çerçevesinde 21. yüzyılda “yeni bir Türkiye” algısının oluşturulmasıdır.

Dayanağını işte bu altı ilkenin oluşturduğu dış politika vizyonumuzun, kararlılıkla sürdürdüğümüz müzakere sürecimizin sonunda AB’ye tam üye olmuş, Avrasya’nın merkezi ülkesi olarak bölgesel ve küresel gelişmeler üzerinde belirleyici olan ve uluslararası barış, istikrar ve kalkınmaya daha fazla katkı sağlayan bir Türkiye hedefine hizmet ettiği kanaatindeyim. Bu

doğrultuda atmakta olduğumuz adımların, ülkemizin siyasi, ekonomik ve kültürel alanlardaki etkinliğinin ve bu şekilde uluslararası alandaki reel gücünün daha üst seviyelere çıkartılmasına imkan sağladığı kuşkusuzdur.

Bu reel gücün başat unsurlarından biri tabiiyle ekonomik ve ticari ilişkilerdir. Ekonomik ve ticari alandaki potansiyelin Türkiye bakımından büyük önem taşıdığı muhakkaktır. Bu bakımdan Türkiye, bugün ihracatı giderek çeşitlenip artan bir ülke haline gelmiş; OECD üyesi ülkeler arasında en hızlı büyüyen ikinci ülke konumuna ulaşmıştır. Rakamlara bakılacak olursa, 2009'da satınalma gücü paritesi itibarıyla 854 milyar ABD Dolarlık GSYİH'ya ve 242 milyar ABD Dolarlık dış ticaret hacmine sahip olduğumuzu görüyoruz. Bu bağlamda, dünyanın 16'ncı, Avrupa'nın ise 6'ncı en büyük ekonomisi durumundayız. Öte yandan, bugüne kadar imzaladığımız 16 ve halen müzakere ettiğimiz 50'yi aşkın Serbest Ticaret Anlaşması'nın da önümüzdeki dönemde dış ticaret hacmimize olumlu yansımalar yaratmaya devam edeceğini öngörmek yanlış olmayacaktır. Ezcümle, özellikle Afro-Avrasya kıtalar bütünü'nün odak noktasında yer alan bir ülke olarak üç saatlik uçuş mesafesinde 50'den fazla ülkeye ve yaklaşık 10 trilyon ABD Dolarlık bir pazara erişim sağlayabilen Türkiye'nin, bu somut güce

dayanarak dış ticaret ve yatırımlar konusunda önümüzdeki dönemde daha da büyük atımlar gerçekleştireceğini tahmin etmek zor değildir.

Bu bağlamda, izlenen öngörülü ekonomi ve ticaret politikaları sonucunda Suriye, Irak, İran gibi komşularımızın yanısıra, Orta Doğu, Körfez ve Kuzey Afrika gibi çevre coğrafyalarla olan ticaret hacmimizde de hissedilir düzeyde artışlar yaşandığını memnuniyetle müşahede ediyoruz. Bu durumda Mısır, Suriye, Filistin, Tunus, Fas ve Ürdün'le imzaladığımız Serbest Ticaret Anlaşmalarının katkısı elbette büyüktür. Önümüzdeki dönemde Lübnan, Libya ve Körfez İşbirliği Konseyi'yle de benzer anlaşmaların imzalanmasına çalışmaktayız. Öte yandan, özellikle Türk müteahhitlik şirketlerinin hem nicelik, hem de nitelik olarak giderek daha büyük boyutlarda projeleri üstlenmeye başlamaları da sevindirici bir başka gelişmedir. Ekonomik ve ticari münasebetlerimizde yaşanmakta olan bu gelişme eğiliminin, son dönemde Suriye ve Irak'la tesis ettiğimiz Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği mekanizmaları ve bu çerçevede imzaladığımız çoğu ekonomik ve ticari işbirliğine yönelik anlaşmalar yoluyla önümüzdeki yıllarda artarak devam etmesini bekliyoruz. Aynı bölgede, başta Mısır, Ürdün, Libya ve Lübnan olmak üzere diğer birçok ülkeyle de benzer mekanizmaların hayata

geçirilmesi gündemdedir. Yine son dönemde Suriye, Ürdün ve Lübnan'la vize muafiyeti anlaşmaları imzalanmış durumdadır. Orta Doğu ülkelerinin modern havalimanlarına, yollara, fabrikalara, sağlık, eğitim ve enerji tesislerine olan bilinen ihtiyaçları çerçevesinde, vize muafiyeti anlaşmalarının da, işadamlarımızın seyahatlerini kolaylaştırmak suretiyle müteahhitlik sektörümüz başta olmak üzere ticari ilişkilerimize olumlu yansımaları olacağını düşünüyoruz.

Diğer taraftan, 1998 yılında başlattığımız "Afrika'ya Açılım Eylem Planı"nın da somut meyvelerini vermeye başladığını görmek memnuniyet vericidir. Bu bağlamda, Afrika ülkeleriyle ekonomik ilişkilerimiz ciddi bir sıçrama yapmış olup, Eylem Planımızın hedefi konumundaki 48 Sahra Altı Afrika ülkesiyle dış ticaretimiz 1999 yılında 595 milyon ABD Doları düzeyindeyken, 2009 sonunda 4 milyar ABD Dolarını aşmıştır. Bu rakamın genel ticaret hacmimiz içerisindeki oranı hala düşük olmakla birlikte, mevcut durum Afrika ülkeleriyle ekonomik bağlarımızın gittikçe kuvvetlendiğine ve özel sektörümüzün kendine giderek gelişebileceği bir pazar bulduğuna işaret etmektedir. Bu ülkelere yatırım yapan Türk firmaları ile müteahhitlik şirketlerimizin sayısının da giderek artmakta olduğunu gözlemliyoruz. Örneğin, müteahhitlik şirketlerimizin sözkonusu Afrika ülkelerinde üstlendikleri projelerin toplam hacmi 2008 yılında 1 milyar ABD Doları geçmiştir. Bu rakam da yurtdışında firmalarımızın üstlendikleri projelerin toplamının ancak %4.5 kadarına tekabül etse de, gelecek vaat etmesi bakımından kaydadeğerdir. Elbette ekonomik ve ticari ilişkilerimizin geliştirilmesi için Orta Doğu ülkeleriyle olduğu gibi, Afrika ülkeleriyle de hukuki altyapının tamamlanması büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, Türkiye halen 13 Afrika ülkesiyle Serbest Ticaret Anlaşması müzakereleri yürütmektedir. Bahsekonu anlaşmaların kıtaya yönelik ticari faaliyetlerimize ivme kazandıracağı muhakkaktır.

Öte yandan, Afrika ülkelerinin ekonomileri güçlendikçe alım güçleri de artmakta ve toplumsal konut, ulaştırma, enerji ve tarım başta olmak üzere birçok alandaki altyapı ihtiyaçları giderek büyümektedir. Filhakika, Sayın Cumhurbaşkanımızın 14-17 Mart 2010 tarihlerinde, beraberlerinde işadamlarımızın da

yer aldığı kalabalık bir heyetle Kongo Demokratik Cumhuriyeti (KDC) ve Kamerun'a gerçekleştirdikleri ziyaret sırasında gerek KDC, gerek Kamerun Cumhurbaşkanları'nın Türkiye'yi ülkelerindeki büyük kalkınma projelerinde rol almaya davet etmeleri, hatta KDC Cumhurbaşkanı'nın, ülkesinin "şantiyeye çevrilmesi" konusunda Türkiye'den destek istemesi, Türkiye'nin Afrika kıtasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerinin geleceği bakımından yüksek beklentiler doğurmaktadır. Kanaatimce bu durum, Çin'den sonra en büyük müteahhitlik sektörüne sahip ülke olarak Türkiye'nin Afrika'da yüksek bir rekabet gücü olacağını teminatı olarak görülmelidir.

Son olarak, açılım politikamızın bir sonucu olarak Afrika kıtasında açmaya karar verdiğimiz 15 yeni Büyükelçilikten bugün itibarıyla Tanzanya, Fildişi Sahili, Kamerun, Gana, Mali, Uganda, Angola ve Madagaskar'daki Büyükelçiliklerimizin faaliyete geçmiş olduğunun altını çizmek isterim. Yeni temsilciliklerimizin tümü faaliyete geçtiğinde Afrika'da toplam 27 Büyükelçiliğe sahip olacağız. Tüm temsilciliklerimiz, bugüne kadar olduğu gibi gelecekte de işadamlarımızın girişimlerinde kendilerine destek olmaya tabiatıyla devam edecektir.

Uluslararası konjonktür dahilinde, büyük ülke özelliğimizi perçinlemek ve izlediği pro-aktif, sonuç alıcı ve çözüm odaklı politikalarla 21. yüzyıl Türkiye'sini geniş anlamda daha etkili ve daha fazla ses getiren bir ülke haline dönüştürmek için gayret sarfetmekteyiz.

Yukarıda değindiğim dış politika vizyonumuz çerçevesinde Türkiye'nin artık küresel ölçekte saygınlığa sahip, diplomasisine büyük değer verilen bir ülke haline gelmiş olduğu inkar edilemez bir gerçektir. Bu vesileyle, yurtdışında gerçekleştirdikleri başarılı projeler ve yatırımlarla uluslararası anlamda haklı bir takdire sahip siz değerli işadamlarımızın ülkemizin bu noktaya ulaşmasında önemli katkıları bulunduğunu şükranla belirtmek isterim.

TÜRKİYE'NİN DİŞ POLİTİKA AÇILIMLARININ İNŞAAT-TAAHHÜT SEKTÖRÜNE YANSIMALARI VE GELECEĞE DÖNÜK STRATEJİLER

Zafer ÇAĞLAYAN

Devlet Bakanı

Türkiye bölgesinde uzun zamandır “sıfır sorun” temelli bir dış politika anlayışı içinde, çevre ülkeleriyle çözüm üreten bir strateji uyguluyor. Biz de, tüm kurumlarımızla yakın işbirliği ile bu politikayı bir adım daha ileriye götürüyor ve “sıfır sorun, sınırsız ticaret” anlayışıyla çalışıyoruz. Ülkemizin geleceğe ilişkin dış ticaret stratejisinin temellerini, güç merkezleri ile uzun dönemli kültürel, ekonomik ve siyasi bağların sağlamlaştırılması oluşturmaktadır.

Burada dış ticaret derken sadece mal ihracatı ve ithalatından değil aynı zamanda hizmet ihracatı ve ithalatından bahsediyorum. Türkiye 2009 yılında 102 milyar ABD Doları mal ihracatı ve 141 milyar ABD Doları da mal ithalatı gerçekleştirmiş ve aynı dönemde 32.7 milyar ABD Doları hizmet ihracatı ve 16.5 milyar ABD Doları da hizmet ithalatı gerçekleştirmiştir. Mal ihracatında yaklaşık 38 milyar ABD Dolarlık bir dış ticaret açığı mevcutken, hizmet ticaretinde 16.2 milyar ABD Dolarlık bir fazla verilmiştir. Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri, turizm ve taşımacılık bu bağlamda Türkiye'nin yüz akı olan lokomotif sektörlerdir.

Dış ticaret stratejimizi, ileride uluslararası çevreye kademeli bir tarzda açılabilmek için kullanabileceğimiz jeopolitik etki alanlarını göz önünde bulundurarak şekillendirmekteyiz. Diğer bir ifadeyle, tarihi, dini, geleneksel bağlarımızın bulunduğu Avrupa, Balkanlar, Orta Doğu, Orta Asya ve Kafkaslar ile Kuzey Afrika dış ticaretimizde daha uzak pazarlara ulaşmanın itici gücü olarak ortaya çıkmaktadır.

Çok yakın zamanda, Suriye, Libya, Lübnan, Pakistan, Arnavutluk, Katar ve Ürdün'le vize uygulamalarının karşılıklı olarak kaldırılması, Rusya Federasyonu ile bu konudaki görüşmelerin başlatılması, bu politikanın somut sonuçları olarak görülmelidir.

Türk müteahhitlerinin yurtdışında üstlendikleri projelerin toplam bedeli 2000 yılında 750 milyon

ABD Doları iken, bu rakam 2008 yılına gelindiğinde 30 kattan daha fazla artarak 23.6 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır. 2009 yılında küresel ekonomik krizin etkisiyle birçok büyük uluslararası müteahhitlik projesi ertelenmiş uzun yıllar sonra ilk kez yurtdışında üstlenilen projelerin toplam bedeli azalarak geçici rakamlara göre 18.8 milyar ABD Doları olmuştur.

Müsteşarlığımıza gelen verilerin kesinleşmesi ile biz bu rakamın 20 milyar ABD Doları seviyesinde olacağını düşünüyoruz. Konjonktürel sebeplerden kaynaklanan bu düşüşün dünya ekonomisinin bu yıl toparlanmaya başlaması ile yeniden yükselişe geçmesi ve 2011 yılında 30 milyar ABD Dolarına, 2015 yılı için ise 50 milyar ABD Dolarına çıkmasını beklemekteyiz.

Bu hedeflere ulaşabilmemiz ve küreselleşen dünya ekonomisinde ülkemizin iyi bir konum elde etmesi için halen 77 ülkede ve 100 merkezde 115 olan dış ticaret temsilciliği kadrolarımızın Sayın Başbakanımızın talimatıyla artırılması ve 250'ye yükseltilmesi için yeni bir çalışma başlatmış bulunuyoruz. Potansiyel arz eden her yerde görev yapacak olan ticaret müşavirlerimiz, pazarı sürekli değerlendirerek, müteahhitlerimize hem pazara giriş aşamasında hem de olası sorunların çözümünü aşamasında hizmet vereceklerdir.

Öte yandan, ülkemiz müteahhitlik firmalarının katıldıkları ihalelerde rekabetçiliklerini artırmak ve teminat mektubu teminindeki maliyetlerin düşürülmesi amacıyla Türk Bankacılık sektörünün ulaştığı nokta, yeni denetim ve gözetim esasları ile BDDK'nın yapısı hakkında yabancı ülkelerin ilgili birimleri bilgilendirilmektedir. Ayrıca, Ziraat Bankası ve Halk Bankası gibi sermaye yapıları güçlü kamu bankalarımızın yurtdışında üstlenilen projelere teminat mektubu vermeye başlamaları ülkemiz müteahhitlerince yurtdışında üstlenilen proje miktarlarını olumlu yönde etkileyecektir.

Ayrıca, uluslararası piyasalarda yaşanan mali kriz nedeniyle alacaklarını tahsil edemeyen yurtdışı

müteahhitlik firmalarına finansman desteği sağlamak ve bu alanda faaliyet gösteren firmalarımızın mevcut şantiyelerinin ve makine parkının işler durumda muhafaza edilerek bu pazarlardaki yatırımların ve mevcut rekabet gücünün uzun dönemde kalıcılığının sağlanması amacıyla Türk Eximbank tarafından Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi Programı yürürlüğe konulmuştur. Türk Eximbank, 2009 yılında bu program kapsamında 88,9 milyon ABD Doları kullanım gerçekleştirmiş olup, gerekli koşulları taşıyan tüm talepler olumlu karşılanmıştır. Köprü Kredi uygulaması 2010 yılında da devam edecektir.

Ayrıca, "Teminat Mektuplarının Haksız Nakde Çevrilmesi Sigortası Programı" çerçevesinde Türk Eximbank, müteahhitlik firmasının kusuru ve ihmaldinden kaynaklanmaması şartıyla teminat mektubunun haksız nakde çevrilmesinden kaynaklanan zararının bir kısmını sigorta sözleşmesi çerçevesinde tazmin etmektedir. Buna ilaveten Ticari ve Politik Risk Sigortası'nın 2010 yılında yürürlüğe konulması planlanmaktadır.

Hizmet ihracatı yoluyla döviz getirisi sağlama işlevi yanında, müteahhitlik sektörünün sürükleyici unsurlarının en önemlilerinden bir tanesi de bağımsız teknik müşavirlik hizmetleridir. Bu sektöre sağlayacağımız devlet yardımlarıyla hem teknik müşavirlik hem de müteahhitlik firmalarımızın yurtdışında üstlenecekleri proje miktarlarını artırmayı ve buna bağlı olarak hedef pazarlarımızda müteahhitlik sektörüne girdi niteliğindeki ürünlerin ihracatını artırmayı hedefliyoruz.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi 2010 yılında ve önümüzdeki yıllarda da ülkemiz müteahhitlerince önem arz eden pazarlara müteahhitlik ve teknik müşavirlik inceleme ve destek ziyaretleri gerçekleştirilecektir.

Ülkemiz müteahhitlik şirketleri potansiyel bulunan tüm pazarlara yönelebilecek kabiliyete

sahiptir. Nitekim 2009 yılında Türk müteahhitlerince yurtdışında üstlenilen projelerin %37'si Afrika'da gerçekleşmiştir. Bunu %30 ile Ortadoğu coğrafyası ve %24 ile BDT coğrafyası takip etmiştir. Yine aynı şekilde 2009 yılında en çok proje üstlenilen ilk üç ülke sırasıyla 3.9 milyar ABD Doları ile Libya, 2.5 milyar ABD Doları ile Türkmenistan ve 2.4 milyar ABD Doları ile Cezayir olmuştur.

Gelecek 5 yıllık dönemde Ortadoğu ve Afrika coğrafyasında yer alan Suudi Arabistan ve Güney Afrika Cumhuriyeti 500 milyar ABD Doları, Cezayir 200 milyar ABD Doları, Libya 150 milyar ABD Doları ve Irak 70 milyar ABD Doları yatırım yapmayı planlamaktadır. Sektör kuruluşlarımız ile işbirliği yaparak bu ülkelere yönelik çalışmalarımızı artıracaktır.

Coğrafi konumumuz Afrika ve Ortadoğu ile müteahhitlik ilişkilerini geliştirmek açısından oldukça elverişlidir. Afrika ve Ortadoğu ülkeleri merkezî siyasi ve ekonomik yapıları ile siyasi ilişkilerin ekonomik yansımalarının belirgin olarak görülebileceği coğrafyalardır. Örneğin 2009 yılında Libya'ya gerçekleştirilen üst düzey ziyaretler, siyasi ilişkilerin gelişmesine ve müteahhitlerimizin aldığı projelere doğrudan yansımıştır. Biz bu gelişmelerin bu şekilde sürekli devam etmesini sağlamak amacıyla Afrika ve Ortadoğu ülkelerinin en üst makamları ile sürekli ve yakın bir işbirliği içerisinde olmaya devam edeceğiz.

DİŞ POLİTİKA AÇILIMLARI, İHRACAT VE YURTDİŐİ MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

Mehmet BÜYÜKEKŞİ

Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı

Yaşanan global kriz 2009 yılını dünya için çok zorlu bir yıl haline getirdi. Ciddi anlamda daralan dünya ticareti sonrasında var olan pazarlarımızı korumaya çalışırken, kriz sonrası dünya düzeninde daha güçlü bir konuma gelebilmek için krizi fırsata çevirmenin yollarını aradık.

Kriz her ne kadar kredi piyasalarında yaşanan dengesizliklerden başlasa da ardından tüm gelişmiş ekonomilere yayıldı. Bunun sonucunda dünya ticareti gerileme kaydetti. Global dünyaya entegre olma yolunda büyük bir yol kat eden Türkiye de, bu dünya ticaretinde yaşanan gerilemenin negatif sonuçlarıyla karşılaştı. 2009 yılında ihracatımız %23 gerileyerek 102 milyar ABD Dolarına indi. Sanayi üretim endeksinde ciddi gerilemeler gördük. İşsizlik oranları yüksek seviyesini korudu. Dışarıdan gelen yabancı sermayenin azalmasıyla ülkemizde yatırımlar azaldı. Bu açıdan bakıldığında 2009 bizim için zorlu bir yıl olarak geride kaldı.

2009 yılında hemen hemen tüm ülkelerin ihracat rakamlarının düştüğü bir ortamda 100'ler kulübünde kalmayı başararak ve mevcut pazarlarımıza yeni pazarlar ekleyerek bu süreci başarı ile geride bıraktığımız söyleyebiliriz. Bu süreçte hükümetimizin ve Devlet Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan'ın bizimle beraber ülke ülke dolaşarak ihracatçılara öncülük etmesinin de başarımızdaki payı büyüktür.

Hemen hemen tüm çevre ve komşu ülkelerde ihracatımızı artırıyoruz ve aktif olarak müteahhitlik hizmetlerine imza atıyoruz. Örnek olarak; 2009 yılında Mısır'a yaptığımız ihracat %100, Libya'ya yaptığımız ihracat %67, Irak'a yaptığımız ihracat 31, Suriye'ye yaptığımız ihracat %22, Cezayir'e yaptığımız ihracat %10, İran'a yaptığımız ihracat %5 yükseldi. Dünya ticaretinin şiddetli bir şekilde daraldığı bu ortamda alternatif pazarlardaki böylesi artışlar bizim için çok önemli bir gelişme.

Devletimizin son zamanlarda ortaya koyduğu tüm komşularla sıfır sorun politikası bize oldukça yararlı oluyor. Ayrıca diğer ülkelerle de diplomatik ilişkilerin çoğalması, müteahhitlik sektörümüze ve tüm ihracatçı sektörlerimize olumlu yönde yansıyor. İnşaat sektörümüz Türkiye'nin son dönemde ilişkilerini geliştirdiği komşu ve çevre ülkelerdeki fırsatları değerlendiriyor. Ayrıca yeni yeni keşfettiğimiz Afrika pazarında da son derece önemli fırsatlar mevcut.

Hükümetimizin uyguladığı doğru politikaların yanında komşu ve Orta Doğu ülkelerinde yaşanan ihracat artışımızın bir diğer etkeni de, o ülkelere olan hizmet ticaretimiz. 1980'li yıllardan itibaren gelişerek devam eden yurtdışı müteahhitlik hizmetlerimiz sonucu Orta Doğu ülkeleri ile geçmişten gelen bağlarımız yanında organik bir ticaret bağı da kurduk. Şimdi bu ilişkileri geliştirmek hepimizin görevi.

Dünya'da kabul gören bir görüş, mal ve hizmet ticaretinin birbirini pozitif anlamda etkilediği gerçeğidir. Bir ülkeye ne kadar hizmet ticareti yaparsanız mal ticaretiniz de aynı oranda artar. Şu an dünya ihracatındaki tüm lider ülkeler bu gerçeği kendi çıkarları için kullanmak için fırsat kolluyorlar. Son yıllarda Çin'in Afrika pazarını ele geçirmek için bu ülkelere yaptığı hizmetler kimsenin gözünden kaçmıyor. Dünya da söz sahibi bir ihracat ülkesi olmak istiyorsak rakiplerimizin attığı adımlara hızla cevap vermeliyiz.

Yeni ihracat stratejimizde yurtdışı müteahhitlik hizmetleri önemi daha da arttı. Bu artık bilinen bir gerçek; Çin'den sonra yurtdışında en fazla müteahhit firmaya biz sahibiz. Neden bu güçlü yanımızı ihracatımızı daha da geliştirmek için kullanmayalım? Yurtdışında % 49 ile en fazla müteahhitlik hizmeti verdiğimiz ülkeler olan Birleşik Devletler Topluluğu'na (Azerbaycan, Belarus, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Özbekistan, Rusya, Tacikistan,

Türkmenistan, Ukrayna) ihracatımızı artırmanın yollarını beraber aramalıyız. Aynı anda ihracatımızın ana pazarı olan Avrupa pazarına müteahhitlerimizin girmesi için neler yapabileceğimize karar verelim. Zaten 2009 senesinde yaptığımız yurtdışı gezilerine bakacak olursanız yurtdışı müteahhitliğe ne kadar önem verdiğimiz ortaya çıkıyor.

Artık krizi geride bıraktık. 2009'un son çeyreği itibarıyla makro ekonomik rakamlarda bir toparlanma başladı. Bunu sanayi üretimi ve ihracat datalarından gözlemliyoruz. İhracatımız Ekim ayında %5, Kasım ayında %2 artmıştı. Aralık itibarıyla artışlar çift haneye çıktı. Aralık ayında %32, Ocak ayında %12, Şubat ayında %20, Mart ayında ise %34 arttı. İlk çeyrekte %22,4 oranında bir ihracat büyümesi yakaladık.

Bu yüzden 2010 yılına pozitif bakıyoruz. 2010 yılı bir toparlanma yılı olacak. Dünya ekonomisinin 2010 yılında daha pozitif seyredeceğini öngörüyoruz. Dünya ticareti de bu canlanmayla birlikte 2009'a oranla yükselecek. Türkiye olarak biz de bu canlanmadan olumlu etkileneceğiz. Dünya üretimi ve ticaretindeki artıştan daha büyük bir üretim ve ihracat artışı öngörüyoruz. 2010 yılı için hedeflediğimiz ihracat rakamını 115 milyar ABD Doları olarak revize ediyoruz. İlk çeyrekte %22.4 olarak gerçekleşen ihracat artışına bakıp bu hedefi aşacağımızı da görüyoruz.

İlerisi için biz oldukça pozitifiz. 2023 için yılı için Türkiye'nin 500 milyar ABD Dolar ihracata ulaşacağını tahmin ediyoruz. Bu amaçla bir strateji programı oluşturuyoruz.

Nasıl müteahhitlik sektörü bizim için önemliyse inşaat malzemeleri sektörü de aynı önemi taşımaktadır. Ürettiği kaliteli ürünlerle yakın pazarlarımızda rakipsiz konumda olan inşaat malzemeleri sektörünün 2009 yılında yaşadığı daralmayı atlatmak için yeterli potansiyele sahip. Son yıllarda artan yurtiçi inşaat projelerinin

yanında ihracat ile de toparlanma sürecini hızlandıracağına inanıyoruz. Bu düzelleme sürecinde üzerimize bazı görevler düşmekte. Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri projelerinde daha fazla malzemenin Türkiye'den tedarik edilmesinin yolları aranmalı. Bunun için ihracatçıların, müteahhitlerin, müşavirlerin ve inşaat malzemesi üreticilerinin olduğu bir oluşumu hep beraber hayata geçirdik. Kendi aramızda daha fazla görüşme ve işbirliği yapma ihtiyacımız var.

Türkiye İhracatçılar Meclisi olarak üzerimize düşen görevleri bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da eksiksiz yapmaya hazırız.

Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri projelerinde daha fazla malzemenin Türkiye'den tedarik edilmesinin yolları aranmalı. Bunun için ihracatçıların, müteahhitlerin, müşavirlerin ve inşaat malzemesi üreticilerinin olduğu bir oluşumu hep beraber hayata geçirdik. Kendi aramızda daha fazla görüşme ve işbirliği yapma ihtiyacımız var.

TÜRKİYE'NİN DİŞ POLİTİKA AÇILIMLARI VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

Rona YIRCALI

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu İcra Kurulu Başkanı

Türkiye 90'lı yılların neredeyse tüm komşularıyla kavgalı, içerde düşük yoğunluklu savaş yürüten, ekonomik krizlerden kurtulamayan, insan hakları ihlalleri ile dünya kamuoyu tarafından daima eleştirilen bir ülke olmaktan sıyrılmıştır. Türkiye artık Soğuk Savaş yıllarında olduğu gibi NATO'nun bir bariyer ülkesi değildir. Aksine, Türkiye artık tüm dünyanın dikkatini çeken, yakalamış olduğu ekonomik büyüklük, zengin insan kaynağı, sahip olduğu stratejik derinlik ile bir **merkez ülke** haline gelmiştir. Türkiye artık 90'lı yıllarda olduğu gibi güvenlik tüketen değil, güvenlik ve istikrar üreten bir ülke olmuştur. G20 ve BM Güvenlik Konseyi üyesi olan Türkiye artık küresel siyasi ve ekonomik düzenin oyun kurucu ülkelerinden birisi olma yolunda hızla ilerlemektedir.

Türkiye'nin önemli dış politika başarılarını şöyle bir gözden geçirirsek şunları gözlemliyoruz:

- Türkiye artık tam ortasında bulunduğu Orta Doğu, Balkanlar ve Kafkaslar da güven, istikrar ve barışın teminatı olarak görülmeye başlanmıştır,
- Bu bölgelerde yaşanan sorunların çözümünde aranan ve güvenilir bir arabulucu ve kolaylaştırıcı olarak kabul görmeye başlamıştır,
- Türkiye dört tarafı düşmanlarla çevrili ülke psikolojisinden sıyrılarak, komşularıyla dostane ilişkiler geliştirmeye başlamıştır,
- Kıbrıs meselesinde çözüm temelli aktif politikalar izlemiş, çözümün önündeki engel olarak görülen ülke olmaktan sıyrılmıştır,

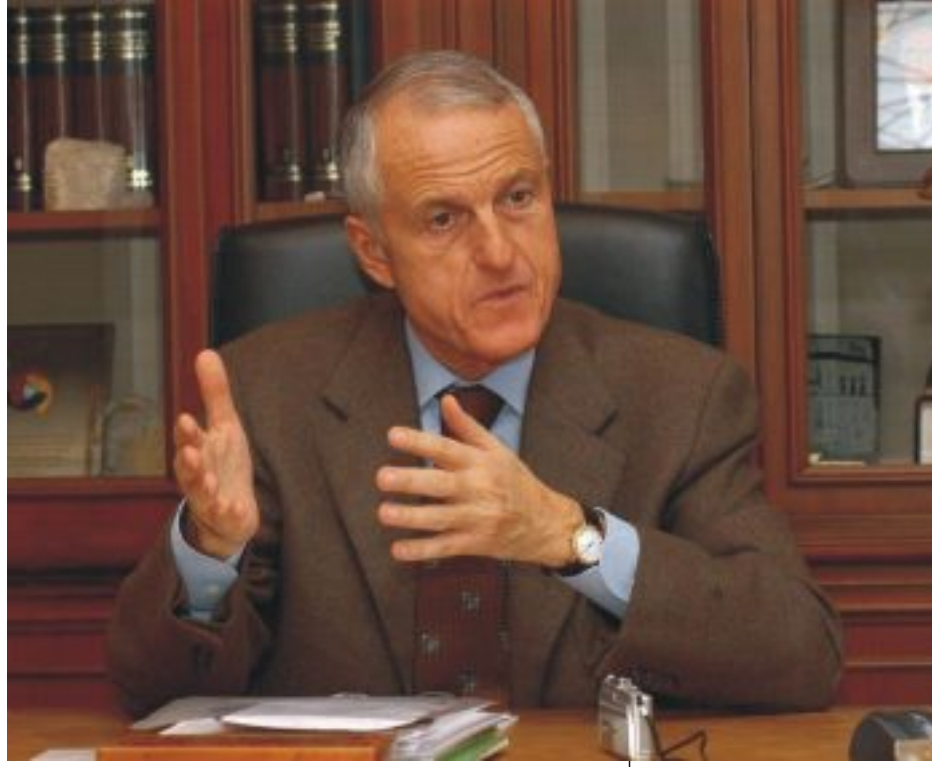
Bu önemli dış politika gelişmeleri sonucunda milli özgüvenimiz hızla arttı. Artan bu öz güven ile ulus olarak daha büyük başarılarla imza atacağımıza inanıyorum.

Türk iş dünyası olarak hükümetimizin dış politikada **“komşularla sıfır problem”** ilkesinin destekçisiyiz. Nitekim komşularımızla kurduğumuz dostane ilişkilerden en çok yararlanacak olan kesim iş dünyasıdır. Komşu ülkeler ve coğrafyalarla geliştireceğimiz dostane ilişkiler ekonomik kalkınmamız ve küresel ekonomik düzen içindeki ağırlığımızın artması için öncelikli şartlardan birisidir. Zira dünya üzerinde şimdiye kadar komşularıyla yeterince ticaret yapmadan zenginleşebilen tek bir ülke yoktur.

Yakın coğrafyamızdaki sorunlu bölgelerdeki istikrarsızlık ortamı ne yazık ki devam etmektedir. Bu bölgelerdeki sorunların çözümü için Türk iş dünyası olarak hükümetimizle işbirliği içinde projeler geliştiriyoruz. Irak'ın istikrara kavuşarak yeniden küresel ekonomik sisteme entegre olması ortak stratejik hedefimizdir. Türk firmaları Irak'ı yeniden inşa ederken şirketlerimiz Irak enerji kaynaklarının Türkiye üzerinden dünya pazarlarına nakli için projeler geliştirmektedir. Irak ile ilişkilerimiz Sayın Cumhurbaşkanımız ve Başbakanımızın resmi ziyaretleri, Dışişleri Bakanımızın aktif çalışmaları ile yeni bir boyut kazanmıştır. Türk özel sektörü olarak Irak'ın yakında istikrara kavuşmasının iktisadi meyvelerini toplamaya başlayacağız.

İşadamlarının ülkeler arasında serbestçe gelip gitmesinin önündeki en önemli engel olan vizelerin hükümetimizin siyasi açılımları çerçevesinde karşılıklı olarak kaldırılmaya başlanması önemli bir ekonomik kazanımdır. Nitekim Suriye, Ürdün, Lübnan, Tanzanya, Kamerun, Libya, Arnavutluk ile karşılıklı olarak kaldırılan vizeler biz işadamlarının bu ülkelerdeki faaliyetlerini kolaylaştıracaktır. Bunlara ilaveten AB ülkelerinin haksız vize uygulamalarının bir an önce karşılıklı anlayış ve ahde vefa ilkesi çerçevesinde bir an önce kaldırılmasını talep ediyoruz. Malların serbestçe sınırları aştığı bir pazarda bu malların ticaretini yapan insanların sınırları aşmak için vize almak zorunda kalması

hem serbest piyasa ekonomisine hem de Avrupa Birliği ve gümrük birliği anlayışına ters bir uygulamadır.

Komşularla sıfır problem anlayışı çerçevesinde Hükümetimizin komşumuz Ermenistan ile ilişkilerimizin normalleşmesi için atılmış olduğu adımları destekliyoruz. Nitekim 21. yüzyılda sınırları kapalı tutmak, komşusu ile diplomatik ilişki kurmamak, medeni, kendine güvenen, küresel bir aktör olma iddiası taşıyan ülkeler için dışardan kabul edilebilir bir politik davranış değildir. Ermenistan ile ilişkilerin normalleşmesi ile Ermenistan, Türkiye üzerinden dünya pazarlarına entegre olacak ve bölgesel ekonomik etkileşim ile özellikle sınır illerimizde ekonomik canlanma yaşanacaktır.

Türkiye kendi ekonomik ve siyasi sistemini dönüştürürken, eş zamanlı olarak etrafımızdaki bölgelerin de dönüşümüne katkıda bulunabilme kabiliyetine sahiptir. Bu yetenek ülkemizin siyasi ve ekonomik anlamda dünya sistemindeki yerini daha da güçlendirmektedir.

Serbest ticaret anlaşmaları ve vize muafiyetleri ile desteklene dış politika açılımları Türk iş dünyanın bu pazarlarda güçlendirecektir. Türkiye olarak daha önce Suriye, Filistin, İsrail, Mısır ve Ürdün ile Serbest Ticaret Anlaşmaları imzalamıştık. Devam eden müzakereleri Lübnan ile de tamamladığımızda Doğu Akdeniz'de bir serbest ticaret alanı yaratmış olacağız.

Dış politika açılımı yaptığımız ülkeler dünya sistemine yeni entegre olmakta olan ülkeler olup küresel pazara Türkiye üzerinden açılacaktır. Hızla şehirleşen ve nüfusu artan bu ülkelerin gereksinimi olan altyapı projeleri Türk şirketleri için yeni iş imkanları yaratacaktır.

Dış politika açılımların Türk iş dünyası için ekonomik faydaya dönüşmesi için iki konunun önemi unutulmamalıdır.

İlk olarak bu ülkeler ile iyi işleyen bir lojistik ve ulaştırma ağı kurmamız gerekiyor. Nitekim hızlı ve ekonomik bir şekilde ulaşılamayan bir pazar Türk iş dünyası için cazip değildir. Bunun için etrafımızda bulunan 5 deniz (Hazar, Karadeniz, Akdeniz, Basra, Kızıldeniz) arasındaki bölgede uluslararası işbirliği ile etkin bir ulaştırma şebekesi tesis etmeliyiz. Havayollarında sağladığımız başarıyı kara ve demir yolları ile güçlendirerek bu beş denizi modern tren yolları, otoyollar ile birbirine bağlamak zorundayız.

İkinci olarak etkin bir bankacılık ve finans ağı kurmamız gerekiyor. Bu ülkelerde Türk bankalarının şube ve temsilcilik açması hayati önem taşımaktadır. İstanbul merkezli Osmanlı Bankası'nın daha 1914 yılında Suriye ve Filistin'de 11, Mısır'da 5, Mezopotamya'da 2, Arabistan'da 1 şubesi olduğunu hatırlarsak bu gün bile iletişim teknolojisindeki gelişmelere rağmen bölgemizde böylesine bir finansal etkileşim kuramamış olmamız biz iş dünyası için üzücü bir durumdur¹. Geçtiğimiz günlerde Suriye ile ortak banka kurulması için çalışmaların başlaması olumlu bir gelişmedir. İnanıyorum ki önümüzdeki dönemde küresel ekonomik krizden güçlenerek çıkan Türk finans piyasası çevremizdeki bölgelerde daha etkin bir oyuncu haline gelecektir.

Dünya üzerinde şimdiye kadar komşularıyla yeterince ticaret yapmadan zenginleşebilen tek bir ülke yoktur.

¹ Osmanlı Bankası'nın Beytüllahim, Ramallah, Nablus, Bingazi, Kerkük, Sayda, Humus, Musul, Minye, Hayfa, Trablusgarp, Trablusşam, Yafa, Kudüs, Şam, Port-Said, İskenderiye, Beyrut'da şubeleri vardı.

TÜRK DİŞ POLİTİKASI: DÜNYAYI İYİ OKUYAN KAZANIYOR

Semih İDİZ

Milliyet Gazetesi Yazarı

Bir ülkenin askeri gücü dış politika açısından elbette ki önemlidir. Ancak uluslararası arenada saygın ve yapıcı bir rol oynamayı amaçlayan ülkelerin dış politikadaki etkinlikleri sadece askeri güçlerinden gelmez. Söz konusu ülkelerin ekonomik güçleridir burada asıl belirleyici olan.

Ekonomik güç ile bu gücü elde etmek için işbirliği yapılacak dünya arasında kaçınılmaz bir bağ olduğuna göre, ülkelerin kalkınması ile dış politika yönetimi arasındaki bağın önemi kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Bunların üzerine hem siyasi, hem de ekonomik açıdan stratejik avantajlar sağlayan bir coğrafi konumu eklediğinizde, söz konusu ülkenin dünya arenasındaki etkinliğinin, o ülkenin erişebildiği ekonomik kalkınma düzeyi ile orantılı olması doğaldır.

Bu akademik genellemelerin ışığında baktığımızda Türkiye bugün, sözünü ettiğimiz ülkelerden biri olmaya adaydır. Sermaye birikimine açık, girişimci ve genç bir toplum olmasının yanı sıra, üç kıtanın odağında yer alması her ülkeye nasip olan avantajlar değildir.

Ancak, günümüz dünyasında Türkiye'nin dış politika yönelimleri ve yönetimi açısından ciddi bir "kabuk değişikliğine" gerek duyulduğu da ortadadır. Nitekim Türkiye'nin içinde bulunduğu ve daha önce görülmemiş çeşitli açılımlarla bezenmiş olan genel süreç de bunu yansıtmaktadır.

Geniş açıdan baktığımızda, yarım asır boyunca dünya dengelerini belirledikten sonra, 20 yıl önce sona eren Soğuk Savaş sonrasında ortaya çıkan dinamikleri ülke çıkarına uygun bir şekilde yönetmek bugün Türk dış politikasının başlıca hedefidir.

Bu nedenle, Soğuk Savaş sırasında geçerli olan "aşırı ihtiyatlı" - dolayısıyla "proaktif" olmaktan ziyade "reaktif" olan - Türk dış politikası, yepyeni dinamiklerin hüküm sürdüğü günümüz dünyasının gereklerine yanıt verebilecek durumda değildir.

O dönemde Ankara'yı aşırı ihtiyatlı politikalara sevk eden elbette ki Türkiye'nin Doğu-Batı

mücadelesindeki jeostratejik konumuydu. Bir NATO üyesi ve ön cephe ülkesi olması Türkiye'nin dış politikada özgün inisiyatiflere yönelme potansiyelini de ciddi şekilde sınırlamıştı.

Soğuk Savaş sonrasında çevremizde, yeni tehditler kadar taze fırsatları da beraberinde getiren gelişmelerin yaşanması ortamı bu açıdan tümüyle değiştirmiştir. Ortaya çıkan yeni dengeler eskiden aşırı ihtiyatlı bir profil çizen Türkiye'yi bu kez dış politika açısından "atak" ve "girişimci" olmaya zorlamıştır.

Sovyetler Birliği'nin çökmesi ve "demir perdenin" kalkmasıyla Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu'da ortaya çıkan yeni gerginlikler ve çatışmalar, Ankara'yı daha ilk günden beklenmedik gelişmelere karşı zaten duyarlı kılmıştı. Başka türlü davranması da mümkün değildi, zira bugün olduğu gibi, o sırada da dünyayı en çok meşgul eden uluslararası sorunlar, sanki sihirli bir elle yerleştirilmiş gibi, Türkiye'nin hemen etrafında yer almaktaydı.

Bunun sonucunda, Soğuk Savaş sırasında da sözü çok edilen, "Türkiye'nin stratejik konumu" da, hem NATO açısından, hem de Batının geneli açısından yeni anlam kazanmaya başladı. Kaygan zemin üzerinde duran istikrarsız bir bölgede adeta bir istikrar adası olan Türkiye'nin önemi, Batılı müttefikleri ve ortaklarının gözünde daha da arttı.

Bugün Türkiye'yi dünyanın 15nci en büyük ekonomisi yapan sürecinin aynı sıralarda, ekonomistlerin ifadesiyle, "take-off"(yani "kalkışa") geçmiş olması da, dış politikadaki yönelişlerin ülkenin artan ekonomik ihtiyaçlarıyla "senkronize" edilmesi zorunluluğunu da beraberinde getirdi.

Bunun sonucunda, yurt dışında görev yapan büyükelçilerimiz bugün Türkiye'nin siyasi temsilcileri olmanın çok ötesinde, aynı zamanda Türkiye'nin ticari ve ekonomik temsilcileri olarak görev yapmaktadırlar. Başarıları da çoğu kez bu standart üzerinden ölçülmektedir.

Öte yandan, Samuel Huntington'un öngördüğü "medeniyetler çatışması"nın 1990'larda artıp 11 Eylül saldırılarıyla doruğa çıkması, "Doğu-Batı çatışması" kavramına yepyeni bir anlam kazandırdı

ve dünyanın dikkatlerini Türkiye üzerinde daha da fazla yoğunlaştırdı.

Bunun başlıca nedeni ise, nüfusu ağırlıklı olarak Müslüman olmasına karşın, Türkiye'nin laik, demokratik parlamenter sistemle yönetiliyor olmasıdır. Batı, Türkiye'nin bu özellikleriyle siyasi ve ekonomik geri kalmışlık içinde olan ve dünya için istikrarsızlık yaratan İslam ülkelerine model olacağını umuyordu.

Bu çerçevede dönemin ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell gibi bazı Batılı devlet adamları, Türkiye'yi "ılımlı İslam ülkeleri" sınıfına koymaya bile başladılar. Ankara'nın bu tanımı şiddetle reddetmesi ise Türkiye'nin Batı'da artan bir şekilde bu gözden görülmesini engelleyemedi. Aksine, Türkiye'deki iç siyasi gelişmeler "İslami kökenli" diye bilinen AKP'nin 2002'deki seçim zaferi ile dramatik bir yön alırken, Batı'daki bu algıyı da iyice kemikleştirdi.

Türkiye'nin son yıllarda çok daha yakın ilişkiler geliştirmeye başladığı Arap ve Müslüman ülkelerdeyse Batı'nın Türkiye'ye biçtiği bu role o sırada kuşkuyla bakılıyordu. Zira bu ülkelerde Türkiye'nin temsil ettiği laik, demokratik parlamenter sisteme dönük ne bir arzu, ne de bir irade vardı. Tam aksine, Türkiye'nin "laikliği" birçok açıdan "Müslüman karşıtlığı" olarak algılanıyordu.

İslam ülkelerindeki bu algı AKP'nin seçim zaferiyle ciddi şekilde değişmeye başladı. Türkiye'nin bu iktidar ile "İslamlaşma sürecine girdiği" algısı bu kez Doğu'da yayılmaya başlarken, bölgede Ankara'nın dış politikasına dönük ilgi ve sempati de arttı.

Başbakan Erdoğan'ın İsrail'i azarlamaları, İran'a Batı karşısında sahip çıkması ve Darfur konusunda İslam ülkelerinin pozisyonuna meyil etmesi, ılımlı Müslümanlardan radikal Müslümanlara kadar İslam âleminde hemen hemen her kesimi memnun etti.

Bunun sonucunda Erdoğan'ın İslam âlemindeki popülaritesi artarken, Türkiye'nin siyasi profili de söz konusu ülkeler nezdinde yükseldi. 11 Eylül sonrasında gelişen gergin ortamda Batı'da aradığı huzuru bulamayan İslam sermayesi de, yavaş yavaş Türkiye akmaya başlarken, Türk malları ve hizmetleri de yeni pazar olanakları bulmaya başladı.

Türkiye'nin ağırlıklı olarak Müslüman bir ülke olmasının Batı ile Doğu'da yarattığı farklı, hatta zıt algılar elbette ki ilginç bir paradokstur. Bu paradoks, Türkiye'nin doğru anlaşılması ve algılanmasının ne denli güç olduğunu sergilemeye yetiyor. Sonuçta herkes Türkiye'ye kendi ihtiyaçlarına göre bir kaftan biçmeye çalışırken, aslında olan şey Ankara'nın kendi kaftanını kendi ihtiyaçlarına göre hazırlamaya başlamasıdır.

Burada, değişken dış ortam ile elverişli konjonktürel koşullar kadar, Ankara'nın geleneksel dış politika yönelişlerinden ayrılarak kendisi için

yeni olanaklar yaratma arayışlarına girmesinin etkisi de yadsınamaz.

Bugün Türk iş adamları Afrika'dan Güney Amerika'ya, Uzak Doğu'dan Rusya ve Avrupa'ya kadar birçok alana yayılabiliyorlarsa, bunun aktif bir dış politikanın açtığı yollar sayesinde olduğu inkâr edilemez. İster Cumhurbaşkanı, ister Başbakan olsun yurt dışı gezilerine çıkarken çok sayıda iş adamını yanlarına almaları da zaten ekonomi ile dış politika arasındaki yakın ilişkiyi göstermektedir.

Türkiye'nin, özellikle Avrupa Birliği üyeliği konusunda bazı Avrupalı ülkelere gelen olumsuz sinyalleri de hesaba katarak, kendisi için dünyanın farklı yerlerinde taze olanaklar yaratmaya çalışması, kaçınılmaz olarak, "Ankara eksen mi değiştiriyor?" sorusunu da beraberinde getirmiştir.

Başbakan Erdoğan'ın İsrail, İran ve Darfur söylemine bakan Batılı gözlemciler "Türkiye'yi kaybediyoruz" endişesine kapılırlarken, Türk diplomatlar mevcut gelişmeleri bir "eksen kayması" olarak değil de, "Türkiye'nin seçeneklerini arttırması" olarak açıklıyorlar.

Bu arada, birçok yerli ve yabancı gözlemci, Türkiye'nin istese de Batı ekseninden çıkamayacağını, bunu yapması için sadece son 90 yıllık değil, 150 yıllık bir "kurumsal yönelişten" vazgeçmesinin gerekeceğini, bunun da sanıldığından zor olduğunu savunuyor. Bunda bir doğruluk payı olduğu da aşikâr, zira Türkiye ile Batı arasında özellikle de ekonomi ve savunma alanlarındaki işbirliği açısından kolay çözülemeyecek bir "iç içe girmişlik" söz konusudur.

Öte yandan, Batı'dan özellikle AB üyeliği konusunda esen soğuk rüzgârlar karşısında Türkiye'nin kendisi için yeni ve verimli olanaklar aramaya başlaması, yukarıda da belirtmeye çalıştığımız gibi, "eşyanın tabiatından" sayılmalı. Bu aynı zamanda "Türkiye esken mi değiştiriyor" sorusunu endişeyle soran Batılıları da düşündürmeli.

Uzun lafın kısısı, Türkiye'nin "eksen değiştirmekten" veya "eski köprüleri yakmaktan" çok kendisine yeni köprüler kurma çabası içinde olduğunu söyleyebiliriz. Bunun çeşitli nedenleri de yukarıda açıklamaya çalıştık. Hiçbir zaman unutulmaması gereken bir temel gerçekle yazımıza son vermek istiyoruz.

Dünya Türkiye'nin arzularına göre şekillenmiyor. İçinde bulunduğu coğrafya ise Türk dış politikasının dinamik, esnek ve pragmatik olmasını gerektiriyor. Dünyada ve çevremizde meydana gelen gelişmeleri fırsata çevirmenin başka bir yolunu göremiyoruz. Sonuçta dünyadaki değişimi doğru anlayan ve buna ayak uydurabilen kazanıyor.

Dünya Türkiye'nin arzularına göre şekillenmiyor. İçinde bulunduğu coğrafya ise Türk dış politikasının dinamik, esnek ve pragmatik olmasını gerektiriyor.

ENERJİ YATIRIMLARINDA HEDEFLER VE STRATEJİLER

Metin KILCI

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı

Ülkemizin enerji yatırımlarındaki hedef ve stratejileri ifade etmeden önce, konunun daha iyi anlaşılabilmesini sağlamak amacıyla enerjinin modern toplumdaki yeri, enerji teknolojilerindeki gelişmelerin etkileri, enerjinin diploması boyutu ve ülkemizin enerji arzında karşılaştığı gerçeklerin özetlenmesi yerinde olacaktır.

Öncelikle, ülkelerin ekonomik gelişmelerinin sürdürülmesi bakımından temel girdi durumunda olan enerji, küresel yönelimlerin izlenerek analiz edilmesini, çok boyutlu ve uzun soluklu politika ve stratejilerin uygulanmasını gerektiren bir sektör olarak önemini artırmakta olduğu gerçeğinin enerji stratejilerinin temel itici gücü olduğu akılda tutulmalıdır.

İlaveten, enerji özellikle geride bıraktığımız yüzyılın başlarından itibaren ülkelerin rekabet üstünlüğü sağlamada istifade ettikleri en önemli unsurlardan biri olmuştur. İçine girdiğimiz yeniçağda ise, dünyadaki teknolojik yenilikler, sermaye hareketleri için sınırların hemen hemen kalkmış bulunması ve iletişim alanındaki devasa gelişmeler hem dünyadaki enerji kullanımının miktar ve hızını artırmış, hem de enerjiyi üzerinde durulması gereken en önemli sorun alanlarından birisi haline getirmiştir.

Bir yandan enerji elde etmek için kullanılan kaynaklar ve yürütülen faaliyetlerin yol açtığı sorunlar (sera gazı emisyonlarının insan yaşamını tehdit eder boyutlara ulaşması, nükleer kazalar, enerji madenlerinin çıkarılmasının veya enerji hammaddelerinin taşınmasının sebep olduğu çevresel felâketler vb.), diğer yandan dünyadaki doğal enerji kaynaklarının (fosil yakıtlar, kullanılabilir su kaynakları vb.) hızla tükenmesi gibi riskler hem birer müstakil varlık olarak devletleri, hem de insanlık adına düşünme sorumluluğunda olan bilim adamlarını ve aydınları enerji konusuna

daha çok yoğunlaşmaya ve bu alan üzerinde daha çok araştırma yapmaya sevk etmektedir.

Enerji materyallerinin (enerji hammaddeleri ile enerji üretimi, iletimi, dağıtımı için gerekli her türden malzeme ve makina-teçhizat) fiyatlarının kısa periyotlar içinde dramatik değişiklikler sergilemesi, özellikle dünyadaki stratejik dengeleri zaman zaman yerinden oynatan petrolün fiyat istikrarının bulunmayışı, bütün bunlara karşın Dünyada nüfus artışı, sanayileşme ve kentleşme olguları, küreselleşme sonucu artan ticaret olanakları gibi etkenler doğal kaynaklara ve enerjiye olan talebi giderek artırmakta ve bu nedenle enerji sektöründe stratejik bir bakış açısıyla hareket edilmesi siyasi karar alıcılar ve piyasa aktörleri açısından zorunlu hale gelmektedir.

Dünya genelinde enerji talebindeki artışa karşın tükenme eğilimine girmiş olan fosil yakıtlara bağımlılığın yakın gelecekte devam edecek olması, yeni enerji teknolojileri alanındaki gelişmelerin artan talebi karşılayacak ticari olgunluktan henüz uzak oluşu ve küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda artan duyarlılık, ülkelerin enerji güvenliği konusundaki kaygılarını her geçen gün daha da artırmakta ve ülkeleri arz güvenliklerini temin etmek üzere yeni arayışlara itmektedir.

Uluslararası Enerji Ajansı (UEA) tarafından yapılan projeksiyonlar, mevcut enerji politikaları ve enerji arzı tercihlerinin devam etmesi durumunda dünya toplam enerji talebinin 2030 yılına kadar olan dönemde %45 oranında artacağına işaret etmektedir. Referans senaryo olarak adlandırılan ve yıllık ortalama %1.6 düzeyinde talep artışına karşılık gelen bu durumda dünya toplam enerji talebi 2030 yılında 17 milyar ton petrol eşdeğeri (tep) düzeyine ulaşacaktır.

Petrol, doğal gaz ve kömürden oluşan fosil yakıtlar, birincil enerji arzında ağırlıklı payını

koruyacak ve 2030 yılına kadar olan dönemde toplam talep artışının %80'lik bölümü bu kaynaklardan karşılanacaktır. Öngörülebilir gelecekte ulaştırma sektöründe kendisini büyük ölçekte ikame edebilecek ticari bir kaynağın bulunmuyor olması nedeniyle, petrol birincil enerji arzında en fazla paya sahip kaynak olma niteliğini sürdürecektir.

Enerji sektörünün genel dinamikleri çerçevesinde elektrik sektörüne özel bir parantez açmak faydalı olacaktır. En modern ikincil enerji kaynağı ve enerji taşıyıcısı olarak elektrik enerjisi nihai enerji tüketiminde payını artırmaya devam edecek olup, dünya toplam enerji tüketimindeki artışın yarısına yakın bölümü elektrik üretim sektöründe gerçekleşecektir. Bu eğilimler ekseninde yapılan analizlerde, enerji sektöründe yeni yatırımlardan en fazla payı %53 ile elektrik sektörünün alması öngörülmektedir.

Birincil enerji arzının ağırlıklı bileşenleri olan fosil kaynaklara yönelik yatırım gereksinimi incelendiğinde ise, petrol, doğal gaz ve kömür sektörlerinin toplam enerji yatırımları içerisindeki paylarının sırasıyla %24, %19 ve %3 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir. Bu çerçevede, petrol ve doğal gaz sektörlerinde yeni arama ve üretim yatırımlarına olan gereksinim ön plana çıkmaktadır. Diğer taraftan, nükleer enerjinin rolünün küresel ölçekte yeniden tartışılmaya başlandığı görülmektedir. Ayrıca, yeni enerji teknolojilerinin ticarileşme süreci üzerinde arayışların yoğunlaştığı ve iklim değişikliğine ilişkin duyarlılıklar ekseninde öncelik kazandığı gözlenmektedir.

Yukarıda ifade edilen öngörü ve tespitlere paralel bir şekilde, enerji arzında net ithalatçı konumunda bulunan ülkeler, enerji arz güvenliğini sağlamak üzere enerji kaynakları ve taşıma güzergâhlarında çeşitlendirme arayışlarına enerji politikaları kapsamında

önem ve öncelik vermektedir. Bu sürecin doğal neticesi olarak "enerji diplomasisi" kavramının enerji politikasının önemli bileşenlerinden biri haline geldiği görülebilmektedir.

Ülkemizde yaşanan yüksek ekonomik gelişme ve artan refah seviyesinin sonucu olarak oluşan

Uluslararası Enerji Ajansı (UEA) tarafından yapılan projeksiyonlar, mevcut enerji politikaları ve enerji arzı tercihlerinin devam etmesi durumunda dünya toplam enerji talebinin 2030 yılına kadar olan dönemde %45 oranında artacağına işaret etmektedir. Referans senaryo olarak adlandırılan ve yıllık ortalama %1.6 düzeyinde talep artışına karşılık gelen bu durumda dünya toplam enerji talebi 2030 yılında 17 milyar ton petrol eşdeğeri (tep) düzeyine ulaşacaktır.

tüketim eğilimlerine paralel olarak, Türkiye'nin enerji sektörünün her alanında hızlı bir talep artışı yaşanmaktadır. Türkiye, OECD Ülkeleri içerisinde geçtiğimiz 10 yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke durumundadır. 1990-2008 döneminde Ülkemizde birincil enerji talebi artış hızı aynı dönemde dünya ortalamasının 3 katı olarak % 4.2 düzeyinde gerçekleşmiştir. Ülkemiz 2000 yılından bu yana olan dönemde elektrik ve

gerekse teknoloji bazında artırılmasına büyük önem verilmektedir.

Yukarıda özetlenen etmenler çerçevesinde, Türkiye enerji politikasının temel hedefi, ekonomik büyümeyi ve sosyal kalkınmayı desteklemek üzere gerekli enerjinin zamanında, güvenilir ve maliyet-etkin şekilde, makul fiyatlarda ve çevresel olarak duyarlı bir şekilde sağlanması olarak tespit edilmiştir.

Birincil enerji arzının ağırlıklı bileşenleri olan fosil kaynaklara yönelik yatırım gereksinimi incelendiğinde ise, petrol, doğal gaz ve kömür sektörlerinin toplam enerji yatırımları içerisindeki paylarının sırasıyla %24, %19 ve %3 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir. Bu çerçevede, petrol ve doğal gaz sektörlerinde yeni arama ve üretim yatırımlarına olan gereksinim ön plana çıkmaktadır.

Ülkemiz enerji sektöründe rekabete dayalı piyasaların oluşturulmasına yönelik bir strateji çerçevesinde, elektrik, doğal gaz ve petrol sektörlerinde sürdürülebilir bir büyümeyi temin edecek yatırım ortamının oluşturulmasına yönelik hususlarda önemli aşama kaydetmiştir. Bu amaca matuf olarak, ulusal ekonominin rekabetçiliğini destekleyen bir enerji sektörünün oluşturulmasına büyük önem atfedilmektedir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun (EPDK) düzenlemesi ve denetimi altında özel sektörün piyasaya katılımını güçlendiren Elektrik, Doğal Gaz, Petrol ve LPG Piyasası Kanunları ve ilgili ikincil mevzuat çerçevesinde rekabete dayalı yatırım ortamının geliştirilmesi, enerji sektöründeki önemli talep artışını karşılamada başlıca stratejilerimizden biri olmaya devam edecektir.

Bu kapsamda, 18 Mayıs 2009 tarihinde Yüksek Planlama Kurulu kararı olarak yayınlanan "Elektrik Enerjisi Sektörü ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi", elektrik enerjisi alanında arz güvenliğinin ve rekabetçiliğin artırılmasına ilişkin hedefler ortaya koyan bir yol haritası niteliğindedir.

Türkiye, artan elektrik enerjisi talebini sürdürülebilir bir şekilde karşılayabilmek amacıyla yerli taşkömürü ve linyit rezervleri ile hidrolik, rüzgâr ve güneş enerjisi gibi diğer yenilenebilir kaynaklarını tam olarak değerlendirmeyi hedeflemektedir. Nükleer enerjinin enerji arz kaynaklarımıza entegrasyonu, artan elektrik talebi karşılarken ithal yakıtlara bağımlılıktan kaynaklı risklerin azaltılmasına yönelik başlıca araçlardan biri olacaktır.

doğal gaz alanında Çin'den sonra en fazla talep artışına sahip ikinci büyük ekonomi konumunda olmuştur.

Bakanlığımızca yapılan projeksiyonlar bu eğilimin orta vadede de devam edeceğini göstermektedir. 2008 yılı sonu itibariyle 108 milyon TEP'e ulaşan birincil enerji tüketimimizin referans senaryo olarak adlandırabileceğimiz kabuller çerçevesinde 2020 yılına kadar olan dönemde de yıllık asgari %4 oranında artması beklenmektedir.

Hâlihazırda ülkemizin kurulu gücü 44 800 MW'a ulaşmış olup, 2009 sonu itibariyle 194 TWh elektrik üretilmiş olup, krizin etkileri de göz önüne alınarak elektrik talep artışına yönelik projeksiyonların revizyonu çalışmalarının devam etmekte olduğu not edilmelidir.

Ülkemizin yerli enerji kaynaklarının artan talep miktarı ile karşılaştırıldığında göreceli olarak azlığı petrol ve gazda enerji ithalatını beraberinde getirmektedir. Hâlihazırda toplam enerji talebinin yaklaşık %24'ü yerli kaynaklardan karşılanmakta, kalan bölüm ise çeşitli ithal kaynaklardan sağlanmaktadır. Bu bağlamda, ülkemiz tarafından enerji arzında çeşitlendirmenin gerek kaynak ve güzergâh

Strateji Belgesi ile 2023 yılına kadar olan döneme ilişkin olarak kaynak bazında kullanım hedefleri tanımlanmış olup, bu hedeflere ulaşmak üzere gerekli tedbirlerin piyasa mekanizmaları çerçevesinde alınması öngörülmüştür. Strateji Belgesinde elektrik üretimine ilişkin kaynak kullanım hedefleri ile elektrik sektöründe karbon yoğunluğunun azaltılması ve yatırımlar yoluyla büyümenin

ekonomik ve çevresel bakımdan sürdürülebilirliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Ülkemiz enerjide ithalat bağımlılığını ve sera gazları emisyonlarını azaltmak için yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasına büyük önem atfetmektedir. Bu açıdan, rekabetçi piyasa koşullarında enerji üretimine dayanan yenilenebilir kaynakların kullanımını teşvik etmek için 2005 yılında Yenilenebilir Enerji Kanunu yürürlüğe girmiştir. Çeşitli destekleyici mekanizmalar AB mevzuatı ve uygulamalarıyla uyumlu bir şekilde söz konusu Kanun'da tanımlanmıştır.

Bu mekanizmalar özellikle küçük hidrolik ve rüzgâr santralleri gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı güç santrallerine yönelik ilgiyi artırmış olup, bu alanlarda kurulu kapasite önemli oranda artış göstermiştir. Güneş ve Rüzgâr Atlası çalışmaları tamamlanarak yatırımcıların kullanımına sunulmuştur. Bu çalışmalar rüzgâr ve güneş enerjisi alanlarında ülkemizdeki büyük potansiyeli göstermiştir.

Ülkemiz enerji sektöründe farklı yenilenebilir enerji kaynağı teknolojilerine ilgi memnun edici seviyede olup, gelecek yıllarda güneş enerjisi teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması beklenmektedir. Yenilenebilir enerji alanında yeni bir yasal düzenleme TBMM gündemindedir. Elektrik Strateji Belgesi ile yenilenebilir enerji kaynaklarının ülkemiz elektrik üretimindeki payının 2023 yılı itibarıyla asgari %30 düzeyine ulaştırılması hedeflenmiştir.

Spesifik olarak halihazırda 770 MW düzeyinde olan rüzgar enerjisine dayalı kurulu gücümüzün 20 000 MW'a ulaştırılması, 600 MW jeotermale dayalı kurulu gücün gerçekleştirilmesi, elektrik üretiminin %5'inin nükleer santrallerden karşılanması ve hidroelektrik ve termik potansiyelimizin tamamen değerlendirilmesi de 2023 yılına matuf diğer somut hedeflerimizi olup, yatırımların bu hedefler doğrultusunda kanalize edilmesini temin etmek geleceğe yönelik enerji politikamızın temel stratejisini teşkil edecektir.

Ülkemiz açısından enerji yatırımlarını etkileyecek bir diğer önemli hedef ise Türkiye'de enerji yoğunluğunun azaltılması ve arz-talep zincirinin tüm aşamalarında enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik olarak ciddi bir potansiyelin mevcudiyetidir. Enerjinin verimli kullanımını teşvik etmek için 2007 yılında Enerji Verimliliği Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Enerji politika ve stratejilerimizin tespitinde baz alınan bir diğer prensip ise özelleştirme. Strateji Belgesinde tanımlanan rekabetçi bir

sektör yapısının oluşturulması, üretim ve dağıtım sektörlerinde verimliliğin artırılması ve bu yolla maliyetlerin düşürülmesi, oluşacak kazanımların nihai tüketiciye yansıtılması hedefleri perspektifinde dağıtım sektörüne yönelik özelleştirme metodolojisi belirlenmiş, ihale işlemlerine başlanmıştır. Türkiye çapında belirlenen 21 dağıtım bölgesinden dördü devredilerek toplamda beş bölgenin özel sektör tarafından işletilmesi sağlanmış, dokuz bölgenin ihalesi tamamlanmış, dört bölgenin ise ihale sürecine alındığı deklare edilmiş olup, özelleştirme işlemlerinin 2010 yılı sonuna değin büyük ölçüde tamamlanması hedeflenmiştir.

Üretim sektöründe ise; elektrik üretim kapasitesinin geliştirilmesi, mevcut üretim tesislerinin emre amadeliklerinin artırılması, kapasite kullanım faktörlerinin yükseltilmesi ve sektördeki rekabetin artırılması için özel sektör kaynaklarının harekete geçirilmesi amaçları çerçevesinde özelleştirme çalışmaları başlatılmıştır. Özelleştirilecek üretim tesislerinin belirlenmesinde piyasada hâkim güç oluşturulmaması ve rekabetin sağlanması temel kriterler olarak göz önünde bulundurulmaktadır. Hâlihazırda, toplam kurulu güçleri 140 MW düzeyindeki 9 santral devredilmiş olup, ilaveten 52 adet küçük HES'le ilgili teklifler alınmıştır.

Ülkemiz enerji sektöründe farklı yenilenebilir enerji kaynağı teknolojilerine ilgi memnun edici seviyede olup, gelecek yıllarda güneş enerjisi teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması beklenmektedir. Yenilenebilir enerji alanında yeni bir yasal düzenleme TBMM gündemindedir. Elektrik Strateji Belgesi ile yenilenebilir enerji kaynaklarının ülkemiz elektrik üretimindeki payının 2023 yılı itibarıyla asgari %30 düzeyine ulaştırılması hedeflenmiştir.

Özetle, ülkemizin 2030 yılına değin hızla artması öngörülen enerji ihtiyacını yükselen ekonomisini beslemek ve toplumun artan refah standartlarına paralel bir şekilde, güvenli, zamanında karşılanmasına yönelik stratejiler belirlenmiş olup, etkinlikle uygulanacaktır.

OTOYOLLARIN VE KÖPRÜLERİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ

Ahmet AKSU

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Başkan Vekili

Otoyollar karayolu taşımacılığının önemli bir parçasıdır. Avrupa'da otoyollardaki trafik artış oranları hemen hemen sifıra düşmüş olmasına rağmen, Türkiye'de otoyollardaki yıllık trafik artışı ortalama %10'un üzerinde seyretmekte ve Türkiye henüz doyum noktasından oldukça uzaktadır. Özelleştirme sonucunda söz konusu ihaleyi kazanacak olan yatırımcı, uzunluk ve gelişme potansiyeli açısından Dünya'da sayılı büyük işleticiler arasına girecektir.

Özelleştirme Yüksek Kurulunun 19 Nisan 2007 tarihli kararı ile de mevcut otoyollar, çevre otoyolları, boğaz köprüleri, bağlantı yolları, otoyollar üzerindeki otoyol hizmet tesisleri ile bakım işletme ve ücret toplama merkezleri özelleştirme programına dahil edilmiştir.

Otoyollar ve köprülerin özelleştirilmesinin, gerek niteliği itibarıyla, gerekse ülkemizin geçirmekte olduğu ekonomik yapılanma ve değişim süreci nedenleriyle büyük önem arz etmektedir. Söz konusu Otoyollar ve Köprülerin özelleştirilmesiyle elde edilecek teknoloji transferi, verimlilik artışı, kaza oranlarının azalışı, zaman ve yakıt tasarrufu, çevre kirliliğinin azaltılması gibi olumlu etkiler; elde edilecek olan özelleştirme bedeli yanısıra, ilave diğer faydalar olarak öngörülmektedir.

Türkiye'deki karayolu ve otoyol taşımacılığın özelliklerine ve önemine kısaca bakacak olursak;

Karayolu ulaşımının başlıca özellikleri, yolcu ulaşımında başlangıç ve varış noktaları arasında, yük taşımacılığında ise, üretim ve tüketim noktaları arasında aktarmasız bir ulaşım olanağı vermesi, taşıma kapasitesi ve güzergah seçiminde esneklik sağlaması, parça yüklerin daha kolay ve belli mesafelere kadar daha hızlı taşınabilmesine imkan vermesidir. Bu özellikleri yanında, genelde aktarmalı taşımanın söz konusu olduğu demiryolu, denizyolu ve hava ulaşımında da tamamlayıcı bir unsur olması sebebi ile tüm dünyada karayolu ulaşımı diğer türlere göre daha hızlı bir gelişme göstermiştir. Otoyollar, karayolu

taşımacılığının önemli bir parçasıdır. Avrupa'da otoyollardaki trafik artış oranları hemen hemen sifıra düşmüş olmasına rağmen, Türkiye'de otoyollardaki yıllık trafik artışı ortalama %10'un üzerinde seyretmektedir ve Türkiye henüz doyum noktasından oldukça uzaktadır. 2009 yılında otoyollar ve boğaz köprülerinden geçen toplam araç sayısı yaklaşık 314.2 milyon adet olmuş, bunun karşılığında 603 913 395 -TL tutarında brüt gelir elde edilmiştir. İşletme Hakkı Devri yöntemiyle özelleştirilecek olan otoyollar ve köprüler, bağlantı yollarıyla birlikte 2021 km'dir.

ÖYK Kararına konu olan otoyollar ve köprüler; Edirne-İstanbul-Ankara Otoyolu, Pozantı-Tarsus-Mersin Otoyolu, Tarsus-Adana-Gaziantep Otoyolu, Toprakkale-İskenderun Otoyolu, İzmir-Çeşme Otoyolu, İzmir-Aydın Otoyolu, Gaziantep-Şanlıurfa Otoyolu, İzmir ve Ankara Çevre Otoyolları, Boğaziçi ve Fatih Sultan Mehmet Köprüleri ile bunların bağlantı yollarıdır.

Halen otoyolların ve köprülerin yapımı, bakımı, onarımı ve işletilmesi faaliyetleri Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Özelleştirme işlemi, işletme haklarının verilmesi yöntemi ile yapılacaktır. İşletici otoyollar ve köprülerin bakımı, onarımı, işletmesi ve ücretlerin toplanmasından sorumlu olacaktır.

TUKODER tarafından açılan bir dava sebebiyle; 04.08.2008 tarihinde Danıştay 13. Dairesi tarafından Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararının yürütülmesi durdurulmuştur. Danıştay'ın Kararına Dava Daireleri Kurulu nezdinde itiraz edilmiş ancak itirazımız kabul edilmemiştir. Danıştay Kararı doğrultusunda kanuni değişikliklerin kabul edilmesi sonrasında proje üzerinde planlanan çalışmalar sürdürülecektir. ÖYK'nun 30.12.2008 tarih ve 2008/76 sayılı kararı ile özelleştirme işlemlerinin tamamlanması için öngörülen süre 31.12.2010 tarihine kadar uzatılmıştır.

Otoyol ve köprülerin özelleştirilmesi çok geniş kapsamlı ve Türkiye'nin birçok bölgesini, çok

sayıda kamu kurum ve kuruluşunu etkileyen **imtiyaz devri niteliğinde** bir özelleştirme projesi olduğundan hukuki alt yapısının sağlam kurulması ve gelecekte kamu kurumları ile işleticinin sağlıklı bir şekilde çalışmasını sağlayacak birtakım hukuki değişikliklerin yapılmasını gerektirmiştir. Bu amaçla hazırlanan düzenlemeler TBMM'de ilgili komisyonlarda görüşülmektedir. Bu doğrultuda Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 3465 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Dışındaki Kuruluşların Erişme Kontrollü Karayolu (Otoyol) Yapımı, Bakımı ve İşletilmesi ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda bazı değişiklikler yapılması öngörülmektedir. Değişikliklerin önümüzdeki günlerde kabul edilerek yürürlüğe girmesi beklenmektedir. Bu değişikliklerle sözleşmelerin imtiyaz niteliği taşıması, tarifelerin düzenleme esaslarının belirlenmesi, kaçak geçişlerin önlenmesi, işleticinin görevlerinin tanımlanması amaçlanmaktadır.

Özelleştirmeyle; Otoyollar ve köprülerin servis kalitesinin artırılması, daha iyi standartlar ile trafik ve yolcu güvenliğinin artırılması, çevre sorunların çözümü ve çevrenin iyileştirilmesi, maliyet tasarrufu sağlanması ve verimliliğin artırılması, gelir elde edilmesi, planlanan yatırımları finanse etmek üzere ilave kaynaklarının yaratılması gibi amaçlar gözetilmektedir.

Özelleştirme sonrasında otoyollar ve köprüler üzerindeki işletme faaliyetleri Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından kontrol edilecek ve denetlenecektir. Otoyol ve köprülerin özelleştirilmesi ile ilgili olarak özelleştirme paketi, işletim süresi, tarife mekanizması, ön yeterlik kriterleri, sigorta, uyumsuzlukların çözümü gibi konularda belirlenecek olan özelleştirme stratejisi üzerinde çalışılmaktadır. Özelleştirme işlemlerinde TSKB liderliğinde, İşmen Hukuk Bürosu hukuk dalında, DEPAR Uluslararası Mühendislik, Müşavirlik Sanayi Ltd. Şti. ise teknik konularda İdaremize danışmanlık hizmeti vermektedir.

Bu proje niteliği itibarıyla ülkemizin geçirmekte olduğu ekonomik yapılanma ve değişim sürecinde büyük önem taşımaktadır. Otoyollar ve köprülerin özelleştirilmesiyle elde edilecek olan teknoloji transferi, verimlilik artışı, kaza oranlarının azalması, zaman ve yakıt tasarrufu, çevre kirliliğinin azaltılması gibi olumlu etkiler, elde edilecek olan özelleştirme bedeli yanı sıra, ilave diğer faydalar olarak öngörülmektedir.

Özelleştirme modelini belirlemeye çalışırken; otoyolların ve köprülerin özelleştirilmesinde, ana hedef servis kalitesini artırmak ve daha iyi standartları ve normları yaratmaktır. Özelleştirme

ile kamu tarafından yürütülen bir hizmetin, daha önceden belirlenmiş hizmet kriterlerine, işletme kriterlerine ve tarife düzenleme mekanizmalarına

Özelleştirmeyle; otoyollar ve köprülerin servis kalitesinin artırılması, daha iyi standartlar ile trafik ve yolcu güvenliğinin artırılması, çevre sorunların çözümü ve çevrenin iyileştirilmesi, maliyet tasarrufu sağlanması ve verimliliğin artırılması, gelir elde edilmesi, planlanan yatırımları finanse etmek üzere ilave kaynaklarının yaratılması gibi amaçlar gözetilmektedir.

dayalı olarak özel sektör işletmesine devri planlanmaktadır. Üzerinde durulan konulardan birisi de özel sektörün yol güvenliğini sağlaması, daha yüksek seviyede hizmet kalitesi ve çevresel sorunların özel sektör tarafından dikkate alınmasıdır. Diğer yandan, kamu menfaatini koruma amacıyla, devletin en iyi özel sektör yatırımcısını seçmesi gerekmektedir. Bu nedenle, finansal ve teknik olmak üzere bazı ön yeterlilik kriterleri aranacaktır.

Yasal düzenlemelerin TBMM'de kabul edilerek yürürlüğe girmesini müteakip, en kısa sürede ihale ilanlarının yayınlanmasıyla ihale sürecinin başlatılması planlanmaktadır.

DSİ'NİN ORTA VE UZUN VADELİ HEDEFLERİ İLE STRATEJİLERİ

Haydar KOÇAKER

Devlet Su İşleri Genel Müdürü

Küresel iklim değişikliği, hızlı nüfus artışı, kentleşme, sanayileşme, artan yaşam standartları ve su için artan rekabet gibi faktörler, su kaynakları üzerindeki baskıları arttırmakta ve su kaynaklarının sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de su kaynaklarına olan talep büyük oranda artmakta olup gelecek yıllarda bu talebin özellikle kentlerde daha da artacağı öngörülmektedir. Artan bu talebe karşılık olarak su kaynaklarının sınırlı oluşu sürdürülebilir su kaynakları yönetimini daha da önemli kılmaktadır.

Ülkemizde yıllık ortalama yağış miktarı 643 mm olup, yılda ortalama 501 milyar m³ suya tekabül etmektedir. Bu suyun 274 milyar m³'ü toprak ve su yüzeyleri ile bitkilerden olan buharlaşmalar yoluyla atmosfere geri dönmekte, 69 milyar m³'lük kısmı yer altı suyunu beslemekte, 158 milyar m³'lük kısmı ise akışa geçerek çeşitli büyüklükteki akarsular vasıtasıyla denizlere ve kapalı havzalardaki göllere boşalmaktadır. Yeraltı suyunu besleyen 69 milyar m³'lük suyun 28 milyar m³'ü pınarlar vasıtasıyla yerüstü suya tekrar katılmaktadır. Ayrıca komşu ülkelerden ülkemize gelen yılda ortalama 7 milyar m³ su bulunmaktadır. Böylece ülkemizin brüt yer üstü suyu potansiyeli 193 milyar m³ olmaktadır. Ülkemizin toplam yenilenebilir su potansiyeli brüt 234 milyar m³ olarak hesaplanmıştır. Çeşitli maksatlara yönelik olarak tüketilebilecek yer üstü suyu potansiyeli yurt içindeki akarsulardan 95 milyar m³, komşu ülkelerden yurdumuza gelen akarsulardan 3 milyar m³ olmak üzere, yılda ortalama toplam 98 milyar m³'tür. 14 milyar m³ olarak belirlenen yeraltı suyu potansiyeli ile birlikte ülkemizin tüketilebilir yerüstü ve yeraltı su potansiyeli yılda ortalama toplam 112 milyar m³ olmaktadır.

Ülkelerin su varlığına göre sınıflandırıldıkları göz önüne alındığında; yılda kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı 1000 m³'ten daha az olan ülkeler su fakirliği, 2000 m³'ten daha az olan

ülkeler su azlığı ve 8000-10000 m³'ten daha fazla olan ülkeler ise su zenginliği yaşayan ülke konumundadır. Bu durumda ülkemiz yaklaşık 1652 m³'lük kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı ile su azlığı çeken ülkeler arasında yer almaktadır. Dolayısıyla Türkiye'nin su görünümü akılcı bir su yönetimini gerektirmektedir. Bu hususta Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ülkemizdeki su kaynaklarının plânlanması, yönetimi, geliştirilmesi, korunması ve işletilmesinden sorumlu en yetkili kuruluş olarak öne çıkmaktadır.

DSİ, kurulduğu 1954 yılından bu yana kamu kuruluşu olarak kendine verilen taşkın koruma, sulu tarımı yaygınlaştırma, hidroelektrik enerjisi üretme ve belediye teşkilatı olan yerleşim yerlerine içme, kullanma ve endüstri suyu temin gayelerini etkin bir şekilde yerine getirmektedir. Doğada başka bir alternatifi olmayan ve canlılığın devamı için gerekli en önemli kaynak olan su kaynaklarının geliştirilmesi, korunması ve yönetilmesinde sahip olduğu yetki ve sorumluluk, kurumumuzun, ülkemiz ve milletimiz için önemini ortaya koymaktadır. Tarım, enerji, hizmetler ve çevre sektörlerinde faaliyet gösteren Genel Müdürlüğümüz, geride bıraktığı 56 yıl içerisinde, 677 adet baraj ve gölet'in inşası, 3.13 milyon hektar tarım alanını sulaması, 1 milyon hektar araziye taşkından koruyan 4565 taşkın koruma tesis inşası ve 2.8 milyar m³ içme, kullanma ve sanayi suyunu temin hizmetlerini gerçekleştirmiştir. Kurumumuz, gerçekleştirdiği hizmetlerle, bütçede kendisine ayrılan payın 3-4 mislini ülke ekonomisine gelir olarak geri dönmesini sağlamış bu anlamda yarattığı gelir ve istihdamla ekonomimizin lokomotif kuruluşlarından biri olmuştur.

Su kaynakları ile alakalı problemler bütün dünya için gelecekte ciddi sosyal ve ekonomik neticeler doğuracaktır. Bu çerçevede; dünyanın ve ülkemizin geleceğine yön verecek olan suyla alakalı çalışmaların, belli bir plan ve program dâhilinde yürütülmesinin önemi bir kat daha

artmıştır. Çevre ve Orman Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarca suyla alakalı bütün çalışmalarda bu bilinçle hareket edilmektedir.

Kurulduğu günden itibaren su kaynaklarını başarıyla yöneten, inşa ettiği yüzlerce tesis ile ülke kalkınmasında lokomotif rol üstlenen Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, hazırlamış olduğu **2010-2014 Stratejik Planı** doğrultusunda amaç ve hedeflere ulaşmanın yolunu gösteren, sonuçları ölçülebilir stratejiler geliştirmiş ve bu stratejilere ilişkin faaliyetler ile projeler belirlemiştir.

Önümüzdeki 5 yıllık dönemde yapılacak çalışmalarını içeren “2010-2014 Stratejik Planı”na göre;

- Ülkemizin su kaynaklarının geliştirilmesi, korunması ve verimli kullanılması kapsamında, nehir havzalarının sürdürülebilir su yönetimi politikalarını belirleyerek uygulanması amacıyla; 10 havzanın master planı güncellenmesi, su kaynaklarının verimli kullanılması için etüt, planlama (fizibilite) ve proje çalışmalarına etkinlik kazandırılması, suyun kalitesinin ve miktarının korunması ve/veya iyileştirilmesi, HES projeleri ile hidroelektrik enerji potansiyelinin kullanımı artırılması, DSİ projeleri için gerekli olan taşınmazların elde edilmesi sağlanacak,
- Şehirlerin içme, kullanma ve sanayi suyu ihtiyaçlarını yeterli miktar ve kalitede karşılanacak,
- Sulama yatırımlarına etkinlik kazandırılması amacıyla; ülke genelinde 2014 yılı sonuna kadar sulamaya açılacak alan 4 milyon hektara ulaşacak,
- İşletme ve bakım faaliyetlerinde süreklilik ve etkinlik sağlamak, aşırı su tüketimine neden olan sulama şebekelerini rehabilite etmek ve/veya modern sistemlere dönüştürülmesi amacıyla; şebekelerde rehabilitasyon veya modernizasyon çalışmaları yapılacak, suyun tasarruflu ve verimli kullanılması sağlanacak, bakım onarım çalışmaları tesislerin ekonomik ömürleri boyunca kesintisiz hizmet üretmelerini sağlayacak şekilde yürütülecek,
- Suyun oluşturacağı taşkın ve rusubat zararlarından yerleşim yerlerini, tesisleri ve tarım arazilerini korumak amacıyla; taşkın tahmin sistemleri güçlendirilecek ve suyun oluşturacağı taşkın zararları önlenecek, taşkına müdahale edecek makine ve ekipman güçlendirilecek, baraj ve gölet havzaları öncelikli olmak üzere tüm havzalarda erozyon ve rusubat kontrolü çalışmaları yürütülecek,
- Kurumsal kapasiteyi iyileştirmek ve geliştirilmesi amacıyla; Ar-Ge faaliyetleri kapsamında DSİ deney laboratuvarları akredite edilecek ve bilgisayar destekli program ve uygulamalar etkin bir şekilde kullanılacak, çalışanlara;

hizmet içi eğitim, etkin ve verimli çalışma ortamı sağlanacak, gelişen koşullara uygun bir yapı ve kadro tespiti yapılacak, bilginin elektronik ortamda üretilmesi, takibi ve paylaşılması sağlanacak e-dönüşüm oluşumuna uygun olarak e-DSİ gerçekleştirilecektir.

DSİ genel olarak ülkemizin su potansiyelinden en uygun şekilde istifade edebilmek adına çalışmalarını iki ana kalemde toplamaktadır. Bunlar **“Su Arzının Arttırılmasına Yönelik Çalışmalar”** ve **“Su Talebinin Kısıtlanmasına İlişkin Çalışmalar”**dır. Su arzının arttırılmasına yönelik çalışmalar kapsamında en önemli faaliyet yarım kalan baraj ve göletlerin bir an önce tamamlanması ve yeni depolama tesislerinin ihtiyaçları karşılayacak nispette inşa edilmesidir. İkinci önemli faaliyeti 'havzalar arası su aktarımı' oluşturmaktadır. Özellikle son yıllarda etkisini arttıran kuraklık ve küresel ısınma sebebiyle yağış rejimlerinin değişmesi bu yola başvurulmasına neden olmuştur. DSİ bu çerçevede Melen ve Gerede sistemleri ile içme suyu temini maksatlı; Gembos derivasyonu, Mavi, Zamantı ve Hışılalık tünelleri ile de sulama maksatlı havzalar arası su aktarımı projelerini gerçekleştirmektedir.

Talebin kısıtlanmasına ilişkin çalışmalar kapsamında ise özellikle tarımsal sulamada kullanılan su miktarının modern sulama sistemlerine geçilerek azaltılması üzerinde durulmaktadır. DSİ özellikle 2003 yılı itibariyle geliştirdiği projelerin tamamında yağmurlama ve damla sulama sistemlerine geçmiştir. Zira klasik sulama metotları yerine yağmurlama ve damla

**Ülkemiz
yaklaşık 1652
m³’lük kişi
başına düşen
kullanılabilir su
miktarı ile su
azlığı çeken
ülkeler arasında
yer almaktadır.**

sulama metotlarının kullanılması halinde %40 ile %50'lik bir su tasarrufu sağlanacaktır.

Talebin kısıtlanmasına ilişkin ikinci bir tedbir şehir ve sulama şebekelerindeki kayıpların azaltılmasıdır. Özellikle bazı şehirlerimizin içme suyu şebekelerindeki kayıp oranları çok fazladır. Şehirlerdeki şebekelerin acilen yenilenerek bu kayıpların en aza indirilmesi gerekmektedir.

DSİ hem su arzını arttırmak hem de talebi kısıtlamak adına aşağıdaki yatırım stratejilerini uygulamaktadır.

Yarım Kalan Yatırımların Hızla Tamamlanması

Fizikî gerçekleşmesi %70'in üzerindeki öncelikli projelere daha fazla ödenek tahsis edilerek kısa sürede faydaya dönüşmesi sağlanmaktadır.

Yatırımların Tamamlanma Süresinin Kısaltılması

Yatırımların 26 yıllık ortalama inşa sürelerinin kademeli olarak 12, 6 ve 3 yıla indirilmesi hedeflenmiştir. Bu maksatla zaruri olmadıkça Yatırım Programı'na yeni işler alınmamaktadır.

Öncelik Sıralaması

Yatırımlarda, azamî faydaya yönelik öncelik sıralaması yapılmıştır. Faydası büyük, millî ekonomiye katkısı fazla olacak yatırımlar öne alınmıştır.

Mevcut Makine ve İşgücü Potansiyelinin En İyi Şekilde Değerlendirilmesi

Daha önce iş makineleri ayrı yerlerde, tek ve verimsiz çalışırken, toplu iş makineli çalışma sistemine geçilerek zaman ve enerji tasarrufu sağlanmıştır.

2003 yılında uygulamaya koyulan yatırım stratejileri ile çok kısa bir sürede 100'lerce tesis hizmete alınmıştır. Bununla birlikte yarım kalan yatırımlara ivme kazandırılmış ve bütçe imkânları bu doğrultuda değerlendirilmiştir.

DSİ Genel Müdürlüğü özellikle büyüklükleri düşünüldüğünde ülkemizin genelini etkileyecek ve çok önemli ekonomik faydalar sağlayacak olan **Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Konya Ovası Projesi (KOP) ve Doğu Anadolu Projesi (DAP)** gibi projeler ile Türkiye'nin su potansiyelinin tamamından faydalanmayı hedeflemektedir. **Bu doğrultuda 2023 yılı bu hedefe ulaşılacak yıl olarak belirlenmiştir.** Bu çerçevede; 2023 yılı hedefleri içerisinde ülkemizin sulanabilir alanı olan 8.5 milyon hektar araziye sulama tarıma açmak, ülkemizin kullanılabilir hidroelektrik potansiyelinin tamamından faydalanmak, 38.5 milyar m³ içme, kullanma ve sanayi suyunu vatandaşlarımızın hizmetine sunmak ve taşkınlara karşı can ve mal emniyetini sağlayarak taşkın zararlarını minimuma indirmek için yoğun çaba sarf edilmektedir.

Ülkemiz için büyük önem taşıyan ve dünyanın sayılı projeleri arasında yer alan GAP'ta gelinen aşamayı ve hedeflerimizi özetleyecek olursak;

GAP bölgesindeki ekonomik kalkınma, sosyal gelişme ve altyapı faaliyetlerini gerçekleştirmek için 2008-2012 yıllarını kapsayan **GAP Eylem Planı** hazırlanmıştır. Eylem planı sonunda (2008-2012) GAP'ta yer alan ve ekonomik olarak sulanabilir arazilerin tamamı, bir başka deyişle 1 milyon 58 bin 509 hektar alanın sulamaya açılması hedeflenmiştir.

GAP kapsamındaki 13 proje dahilinde 22 baraj ve 19 HES yer almaktadır. Ayrıca münferit olarak geliştirilen 1 adet HES ve 10 adet baraj bulunmaktadır. Toplam 7490 MW Kurulu güç ile yılda 27387 GWh enerji üretilecektir. Türkiye'nin hidroelektrik potansiyelinin %21'si GAP bölgesinde bulunmakta olup %76'sı tamamlanmış, 15 Baraj ve 9 HES işletmeye açılmıştır. GAP bölgesinde yer alan 6 ilin içme suyu tesisi DSİ tarafından tamamlanmıştır. Bu tesislerle bugüne kadar 413 milyon m³/yıl içme suyu temin edilerek bu illerin asgari 2023 yılına kadar ihtiyaçları karşılanmıştır. GAP tamamlandığında; sulama faydası olarak 1.95 milyar TL ve enerji faydası olarak 3 milyar TL olmak üzere ulusal ekonomiye yılda toplam 4.95 milyar TL katkı sağlayacaktır.

DSİ'nin enerji üretimindeki hedefi kısa vadede dışa bağımlılığımızı azaltacak, uzun vadede ise yerli kaynaklarıyla kendine yeten bir ülke haline getirecek projeleri hayata geçirmektir. Bu kapsamda Cumhuriyetimizin 100. kuruluş

DSİ'nin enerji üretimindeki hedefi kısa vadede dışa bağımlılığımızı azaltacak, uzun vadede ise yerli kaynaklarıyla kendine yeten bir ülke haline getirecek projeleri hayata geçirmektir.

yıldönümü olan 2023 yılında hidroelektrik potansiyelimizin tamamından faydalanılması planlanmaktadır.

Türkiye'de teorik hidroelektrik potansiyel 433 milyar kWh, teknik olarak değerlendirilebilir potansiyel 216 milyar kWh olup, teknik ve ekonomik olarak değerlendirilebilir potansiyel ise 130 milyar kWh olarak hesaplanmıştır. Avrupa Birliği'nin yeşil enerji için uyguladığı vergi indirimleri ve destekleme politikaları ile gelişen inşaat teknolojileri ekonomik olarak değerlendirilebilir potansiyelin artmasını (180 milyar kWh) sağlayacaktır.

Türkiye'de 2009 yılı sonu itibariyle 215 adet Hidroelektrik Santral bulunmaktadır. Bu santrallerin toplam kurulu gücü 14 572 MW, yıllık üretim kapasitesi ise 51 000 GWh'dir. DSI Genel Müdürlüğü hizmete aldığı 59 adet hidroelektrik santraller ile ülkemizdeki toplam kurulu gücün %77'sine karşılık gelen 11 147 MW kurulu güç ile yaklaşık 40 000 GWh üretim kapasitesi geliştirmiştir. Ülkemizdeki en büyük 25 adet HES'in 21 adedi DSI Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilmiştir.

Ülkemizin kullanılmayan hidroelektrik potansiyelini daha kısa bir sürede devreye sokabilmesi için Kamu yatırımları yanında özel sektörün çalışmalarına da ihtiyaç bulunmaktadır. Bu sebeple Hidroelektrik enerji üretiminde milat olarak kabul edilen ve **2003 yılında 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu Çerçevesinde Yürürlüğe giren "Su Kullanım Hakkı Anlaşması Yönetmeliği"** ile özel sektörün hidroelektrik enerji yatırımlarında önü açılmıştır. Böylelikle ülkemizin hidroelektrik enerji potansiyelinin tamamından faydalanabilme hedefine daha da yaklaşmıştır. Bu gelişme enerjide dışa bağımlılığımızın azalması için önemli bir adımdır.

Su Kullanım Hakkı Anlaşması Yönetmeliği ile

- Doğalgaz ve petrol fiyatlarındaki artışlar da dikkate alındığında, enerji üretiminde dışa bağımlılık azalmaktadır.
- Sanayicilerimiz kendi işletmesinde daha ekonomik enerji kullanma imkânına kavuşmaktadır.
- Rekabet ortamı tesis edilerek, ucuz enerji temini sağlanmaktadır.
- Özel sektörün HES projelerine ilgi duyarak devreye girmesi ile gelecekte ortaya çıkabilecek muhtemel enerji açığının yerli kaynaklar ile karşılanması sağlanmaktadır. Özel sektör yatırımlarıyla projeler daha kısa sürede tamamlanmaktadır.
- Sanayi canlanmakta ve istihdam artmaktadır.
- Yerinde enerji üretimi ile enerji iletim hatlarındaki kayıplar en aza indirilmektedir.

- Elektrik enerjisi kırsal kesimlere daha kolay ve kesintisiz ulaştırılmaktadır.

2010 Mart ayı itibariyle özel sektör tarafından yaklaşık 1600 adet hidroelektrik santral projesine başvuruda bulunulmuş olup toplam kurulu güçleri 638 MW olan 26 adet hidroelektrik santral 2009 yılının Aralık ayında işletmeye alınmıştır. Daha önce Kasım ayında yine özel sektör tarafından inşa edilecek 75 adet hidroelektrik santralin temeli atılmıştır. Başvurusu yapılan yaklaşık 1600 adet projenin toplam kurulu gücü 23 000 MW'ın üzerine çıkmıştır. Bu rakam Cumhuriyet tarihi boyunca hizmete alınan hidroelektrik santrallerin kurulu gücünden fazla olup **Atatürk Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin kurulu gücünün yaklaşık 10 katına** tekabül etmektedir. Yani bu projeler tamamlanarak hizmete alındıklarında ülkemiz, enerji üretimi adına 10 adet Atatürk Barajı daha kazanmış olacaktır.

KARAYOLLARINDA ORTA VE UZUN VADELİ STRATEJİLER

Mehmet Cahit TURHAN

Karayolları Genel Müdürü

Kıtalararası jeostratejik ve jeopolitik konumuyla Türkiye, tarihin ilk dönemlerinden beri İpek Yolu, Kral Yolu, Hac Yolu gibi dünya ticaret merkezlerini birbirine bağlayan önemli güzergahlara ev sahipliği yapmıştır. Bu nedenlerdir ki; ulaştırma sektörü ve dolayısı ile karayolu alt sektörü Türkiye'nin sosyal ve ekonomik gelişiminin yanısıra, diğer ülkelerle olan sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilerinin güçlendirilmesi bağlamında da çok önemlidir.

1 Mart 1950'de 5539 sayılı kanunla kurulan Karayolları Genel Müdürlüğü, kurulduğu yıllardan itibaren planlı ve programlı çalışmayı hedeflemiş, yıllık plan ve programlar da içeren orta vadeli planlarla sürdürdüğü çalışmalarıyla, bu planlarını büyük oranda da gerçekleştirmiştir.

Geçmişin olmayanın geleceği olmaz özdeyişi bağlamında Karayolları Genel Müdürlüğü'nün yıllar itibariyle hedef ve politikaları,

- 1923-1950 yılları arasında erişebilirliği sağlamak,
- 1950-1960 yılları arasında yaz-kış geçit veren yollara ağırlık vermek,
- 1960-1970 yılları arasında asfalt (sathi kaplama) çalışmaları yapmak,
- 1970-1980 yılları arasında bitümlü sıcak karışım kaplamaya ağırlık vermek,
- 1985 yılından itibaren otoyol yapım programını hayata geçirmek ve,
- 2003 yılından itibaren ise bölünmüş yol çalışmalarını hızlandırmak olmuştur.

Ülkemizde karayolu altyapı hizmetlerinin gelişim süreci, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün faaliyetleri temelinde incelendiğinde, ülkenin ekonomik kalkınması ve refahın gelişimi ile karayolu altyapısı politikalarının paralellikler taşıdığı görülmektedir. Ancak doğal olarak, hükümetlerin değişimi ile farklı ve yeni boyutlar kazanan hükümet plan ve politikaları çerçevesinde kuruluşun planlarında da değişimler gerçekleşmiştir.

Stratejik planlar, orta vadeli stratejiler çerçevesinde geliştirilen planlardır. Karayolları Genel Müdürlüğü, ilk stratejik planını 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde 2006-2010 yılları için yapmış ve 2007-2011 yılları için de revize etmiştir.

Genel Müdürlüğümüzün 2006-2010 yılı stratejik planında yer alan stratejik performans alan ve amaçları şöyledir:

1.Yol ve Trafik Güvenliği

Yol ağımız üzerindeki trafik güvenliğini sürekli olarak artırmak.

2.Hareketlilik

Yolcu ve yük taşımacılığında konforu arttırmak, zaman kayıplarını ve ekonomik kayıpları en aza indirmek.

3.Kurumsal Mükemmeliyet ve Sürekli Gelişme

Eğitim, AR-GE ve teknolojiye önem veren sürekli gelişmeye açık kurumsal yapı oluşturmak, kurum çalışanlarının gelişimini ve iş tatminini sağlamak.

4.Ulusal Güvenlik

Karayolu sistemi üzerinde ulusal güvenlik amaçlı hareketliliği artırıcı gelişmeleri, iyileştirmeleri ve diğer ulaşım alt sistemleri ile bütünleşmeyi sağlamak.

5.İnsan ve Çevreye Duyarlılık

Karayolu ulaşım sisteminden kaynaklanan, doğal çevreye ve insana zarar veren çevresel etkilerin azaltılarak yaşam kalitesini artırmak.

KGM'nin stratejik hedeflerini ve faaliyetlerini belirleyen bu alanlar, adları ilk kez 2006-2010 Yılı Stratejik Planı hazırlanırken konmuş olmasına rağmen, aslında teşkilatın kurulduğu yıllardan itibaren benimsenen ve izlenen alanlar olup; 2012-2017 planı da bu çerçevede hazırlanacaktır.

KGM 1950 yılında katma bütçeli olarak kurulmasına rağmen, kuruluşundan günümüze kadar genel bütçeden verilen finansman kaynakları ile faaliyetlerini sürdürmüş, 2006 yılından itibaren de genel bütçeli kuruluşlar arasına dahil edilmiştir. Ulaştırma sektörü, 7 744 Milyon TL sene başı yatırım bütçesi ile 2010 yılı yatırım bütçesinde %28'lik bir orana sahiptir. Karayolu yatırım bütçesi ise, 3 073 Milyon TL ile ulaştırma yatırımları içinde %40 paya sahip bulunmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde, karayolu altyapı projelerine ayrılan kaynak miktarının ideal olarak GSYH'nın en az %1-2'si olması beklenmektedir. Son yıllarda KGM yatırım harcamalarının GSYH'ya oranlarının %0.40 ile %0.68 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre, KGM'ye ayrılan yatırım bütçesinin GSYH'nın %1'i seviyesine gelebilmesi için yatırım bütçesinin büyük oranda artırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Kuruluş yıllarından itibaren, yol hedeflerini dönemin ihtiyaçlarına göre belirleyen Genel

Müdürlüğümüz, 2000'li yıllarda bölünmüş yol çalışmalarına ağırlık vermiştir. 2003 yılında Acil Eylem Planı çerçevesinde yapımına başlanan bölünmüş yol projesiyle, trafik güvenliğini artırarak kazaları azaltmak ve kazalardaki "ölüm oranını" düşürmek, ayrıca mevcut kapasite yetersizliklerini iyileştirerek taşıt işletme giderlerinde tasarruf sağlamak ve ekonomiye katkıda bulunmak, yolların fiziki ve geometrik standartlarını yükselterek seyahat konforunu arttırmak ve seyahat süresini kısaltmak amaçlanmıştır. Bu hedef çerçevesinde sürdürülen çalışmalarla, 2003 yılında 6 101 km olan bölünmüş yol uzunluğu, 2010 yılı başı itibariyle 17474 km'ye ulaşmıştır. (Harita-1).

Harita-1: Tamamlanan Bölünmüş Yollar

Tablo 1: Önemli Bölünmüş Yol Güzergahları

Tamamlanan Akslar	Uzunluk (km)	Biten (km)	Kalan (km)
Ankara-Samsun	403	403	0
Ankara-Aksaray Ayrımı-Kulu-Konya	155	155	0
Ankara-İzmir	557	557	0
Aksaray-Ereğli	302	302	0
Afyon-Antalya	262	262	0
Bozüyük-Mekece-Adapazarı	134	134	0
Şanlıurfa-Habur	367	367	0
Karadeniz Sahil Yolu	543	543	0
Kırıkkale-Kırşehir-Kayseri	229	229	0
Kınalı Ayrımı-Tekirdağ-İpsala	179	179	0
TOPLAM	3 131	3 131	0
2010 Yılında Bitirilmesi Düşünülen Akslar			
Kuzey TETEK	1225	796	429
Sivrihisar-Eskişehir-Bursa	245	234	11
Bursa-Balıkesir-İzmir	323	307	16
Bozüyük-Kütahya-Afyon	152	132	20
Ankara-Çankırı-Kastamonu	215	171	44
Afyon-Ereğli	389	277	112
Malatya-Bitlis	422	386	36
Yıldızeli-Amasya	177	130	47
Diyarbakır-Batman	93	53	40
Delice Ayrımı-Refahiye	486	445	41
TOPLAM	3 727	2 931	796
2010 Yılında Çalışmaların Devam Edeceği Akslar			
Konya-Karaman-Mut-Silifke	249	137	112
Kayseri-Gürün-Darende-Malatya	334	249	85
Elazığ-Diyarbakır	149	111	38
Mersin-Erdemli-Silifke-Antalya	438	295	143
TOPLAM	1 170	792	378

Çalışmalarımızda ilk etapta Doğu-Batı aksları ve kapasite problemi olan akslar yoğun olarak ele alınmış olup, ikinci etapta ise Kuzey-Güney akslarının tamamlanması hedeflenmektedir (Harita-2).

Harita-2: Bölünmüş Yollar Doğu-Batı ve Kuzey-Güney Aksları

Bölünmüş Yol ve Üstyapı İyileştirme Hedefleri

KGM yol ağında yürütülen Bölünmüş Yol Projesinin 2012 hedefi, 22 500 km yolun bölünmüş yola dönüştürülmesi olarak tespit edilmiştir.

Karayollarındaki ağır taşıt oranının yüksek oluşu ve aşırı yüklemeler, yollarımızın öngörülen süreden önce bozulmasına neden olmaktadır. Devlet yollarımızda ortalama %30'lar seviyesinde olan, bazı yol kesimlerinde %40-50'leri bulan ağır taşıt trafiğine bir de %20-25 oranındaki aşırı yüklemeler eklendiğinde, sathi kaplamalı yollarımız kısa sürede bakıma ihtiyaç duyar hale gelmektedir. Bu nedenle, devam eden bu çalışmalarla aynı zamanda, sathi kaplamalı yol kesimlerinin üstyapısının bitümlü sıcak karışıma dönüştürülerek ağır taşıtların oluşturacağı bozulmaların geciktirilmesi ve üstyapının ekonomik ömrünün artırılması da zorunluluk arz etmektedir.

Diğer bir ifade ile, Genel Müdürlüğümüzce tüm Devlet Yollarının sathi kaplamalı hale getirilmesi ve ayrıca ağır taşıt trafiğinin ve yıllık ortalama taşıt trafiği yüksek olan yol kesimlerinin uzun ömürlü, konforlu ve trafik güvenliği yüksek olan bitümlü sıcak karışım (BSK) kaplamalı hale getirilmesi, hedeflerimiz arasındadır.

Bu yol kesimlerinden, ağır taşıt trafik hacmi yüksek olan 6 282 km uzunluğundaki karayolu kesiminin (Tablo-2) üstyapısının BSK (bitümlü sıcak karışım) kaplamaya dönüştürülmesi hedeflenmiş, bu kapsamda 1 044 km yolun BSK kaplaması bitirilmiş olup; kalan 5 237 km uzunluğundaki kesimin üstyapısının BSK'lı kaplamalı hale getirilmesi de hedeflenmektedir.

Tablo-2 : BSK Yapılacak Güzergahlar

Aksın Adı	Uzunluk (km)
Ankara-Samsun Yolu	404
Ankara-Afyon-İzmir Yolu	569
Ankara-Konya Yolu	155
Ankara-Aksaray-Ereğli Yolu	302
Afyon-Burdur-Antalya Yolu	262
Bozüyük-Mekece-Adapazarı Yolu	134
Şanlıurfa-Habur Yolu	367
Gerede-Merzifon-Refahiye-	
Erzincan-Erzurum-Doğubeyazıt Yolu	1 226
Bursa-Balıkesir-İzmir Yolu	335
Kırıkkale-Kırşehir-Kayseri Yolu	228
Delice-Yozgat-Sivas-Refahiye Yolu	486
Sivrihisar-Eskişehir-Bursa Yolu	245
Ankara-Akyurt	17
Afyon-Konya-Ereğli Yolu	389
Bozüyük-Kütahya-Afyon Yolu	152
Kayseri-Malatya Yolu	433
Konya-Karaman-Silifke	249
Elazığ-Bingöl-Muş-Bitlis Yolu	329
TOPLAM	6 282

Fiziki ve geometrik standardı düşük devlet yollarının %90'ının, il yollarının ise %70'inin 2023 yılına kadar iyileştirilmesi uzun vade stratejileri arasında belirlenmiştir.

Geometrik standardı 2x1 şeritli yollardan bölünmüş yola dönüştürülecek 11 492 km'lik Kuzey-Güney aksının güzergahı Harita-2'de verilmektedir. Bugüne kadar bu aksın 6 265 km'si (%64) tamamlanarak hizmete açılmıştır.

Fiziki ve Geometrik İyileştirilmesi Yapılacak Kuzey-Güney Karayolu Koridorları

- 1- Edirne-Muğla (1 015 km)
- 2- Aziziye SK.-Antalya (846 km)
- 3- Karasu-Antalya (624 km)
- 4- Afyon-Silifke (465 km)
- 5- Zonguldak-Mersin (608 km)
- 6- Bartın-Gerede (169 km)
- 7- İnebolu-Manavgat (774 km)
- 8- Kırıkkale-Mersin (328 km)
- 9- Sinop-Mersin (639 km)
- 10-Samsun-Kırıkkale (336 km)
- 11- Ünye-Adana-Karataş (642 km)
- 12- Ordu-Sivas-İskenderun (830 km)
- 13- Giresun-Kilis (1.012 km)
- 14- Trabzon-Mardin (1 026 km)
- 15- Rize-Mardin (534 km)
- 16- Artvin-Erzurum (530 km)
- 17- Ağrı-Şırnak (399 km)
- 18- Ardahan-Van-Hakkari (717 km)

Türkiye'de karayolu taşımacılığının ulaştırma sektörü içindeki payı giderek artan bir eğilim göstermektedir. Yurtiçi şehirlerarası yolcu ve yük taşımaları %90 seviyesinin üstünde karayolları ile gerçekleştirilmektedir.

Karayollarındaki ağır taşıt oranının yüksek oluşu ve aşırı yüklemelerin %23 seviyelerini bulması, yollarımızın öngörülen süreden önce bozulmasına neden olmaktadır. Ulaşım sistemleri arasında bir denge kurulması, bir yandan büyük oranda ithalata bağlı enerjinin etkin kullanımını sağlayacak diğer yandan ise ağır taşımaların yol üst yapısında neden oldukları bozulmaları azaltarak karayolları üstyapısının hizmet seviyesini yükseltecektir. Kuşkusuz uzun mesafe ve özellikle yük taşımacılığının karayollarından denizyollarına ve demiryollarına kaydırılmasının gerekliliği açıktır.

Otoyol Hedefleri

Dünyada ve Avrupa ülkelerinde yer alan otoyolların gelişimine bakıldığında, ülkelerin otoyol ağı arasında entegrasyonun sağlanarak birbirleri ile kesintisiz bağlı olduğu ve süreklilik oluşturduğu görülmektedir. Bu nedenle, Avrupa'yı, Kafkaslara, Orta Doğu'ya ve Orta Asya'ya bağlayan köprü konumunda olan Türkiye'nin, otoyol olarak batıdan doğuya kesintisiz ulaşım imkanı sağlayacak otoyol ağının oluşturulması zorunluluğu ile 2023 otoyol proje hedefleri belirlenmiştir. Karayolları Genel Müdürlüğü'nce 2023 yılı otoyol projeleri hedefi Tablo-3 ve Harita-3'de verilmektedir.

Tablo-3: 2023 Otoyol Projeleri Hedefi

Otoyol Kesimi	Uzunluk (km)
Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu (İzmit Körfez Geçişi ve Bağlantı Yolları Dahil)	421
Kuzey Marmara Otoyolu (Boğaz Geçişi Köprüsü Dahil)	361
Ankara-Samsun Otoyolu	421
Tekirdağ-Çanakkale-Balıkesir Otoyolu (Çanakkale Boğaz Geçişi Köprüsü Dahil)	433
Ankara-İzmir Otoyolu	549
Afyon-Antalya Otoyolu	490
Sivrihisar-Bursa Otoyolu	202
Şanlıurfa-Habur Otoyolu	385
Gerede-Gürbulak Otoyolu	1 265
Ankara-Niğde Otoyolu	326
Aydın-Denizli-Antalya Otoyolu	365
Şanlıurfa-Diyarbakır	60
TOPLAM	5 278

Harita-3: Hedef Otoyol Güzergahları

Bu otoyolların tamamlanması ile yalnızca Türkiye'nin önemli sanayi, ticaret, turizm ve tarım merkezleri otoyollarla birbirleriyle bağlanmakla kalmayacak; aynı zamanda Avrupa ülkelerini birbirine bağlayan TEN-T güzergahları da Türkiye üzerinden otoyollar ile Orta Doğu, Orta Asya ve Kafkasya'ya bağlanmış olacaktır.

Finansman teminindeki güçlükler nedeniyle otoyollar hedeflenen zamanlarda hizmete alınamamaktadır. Otoyolların bir an önce tamamlanıp ekonomiye kazandırılması amacıyla yukarıda bahsedilen otoyol projelerinin öncelikleri de dikkate alınarak Yap-İşlet-Devret Modeli ile gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu itibarla 2023 yılında toplam otoyol ağının 7 516 km'ye çıkarılması amaçlanmaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğü bütçe dengelerini sarsmadan;

- Kuzey Marmara Otoyolu (3.Boğaz Geçiş Köprüsü Dahil)
- Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu (Körfez Geçişi Dahil)
- Tekirdağ-Çanakkale-Balıkesir Otoyolu (Çanakkale Boğaz Geçiş Köprüsü Dahil)
- Ankara-İzmir Otoyolu
- Afyon-Antalya-Alanya Otoyolu
- Sivrihisar-Bursa Otoyolu
- Ankara-Samsun Otoyolu
- Aydın-Denizli-Antalya Otoyolu
- Şanlıurfa-Habur Otoyolu
- Gerede-Gürbulak Otoyolu
- Şanlıurfa-Diyarbakır projelerini hayata geçirebilmek için tüm dünyada otoyolların yapımında yaygın olarak

kullanılan Kamu-Özel İşbirliğinin bir alt modeli olan Yap-İşlet-Devret finansman modelinin kullanılmasını amaçlamaktadır.

Trafik Güvenliğine Yönelik Hedefler

Ülkemizde 2009 yılında meydana gelen 1 034 435 kazada 4 300 kişi hayatını kaybetmiş, 200 405 kişi ise yaralanmıştır. Son yıllarda 100 Milyon taşıt x km başına düşen ölümlü trafik kazalarında önemli azalmalar olmakla birlikte çok önemli bir toplumsal sorun olmaya devam etmektedir. Trafik kazalarının hiç bir değerle ölçülemeyecek olan insani boyutu yanında diğer bir önemli boyutu da ekonomik kayıplardır. Yapılan çalışmalar trafik kazalarında bir yılda uğranılan ekonomik kayıpların GSYH'nın yaklaşık %1.5-2'sini oluşturduğu yönündedir.

Trafik kazalarında yol kusuru %0.01 ile %2 düzeylerinde değişiklik göstermektedir. Bu seviyeler oldukça düşük olmasına rağmen, trafik kazalarında yol kusuru nedeniyle oluşan bir ölümün bile engellenmesi çok önemlidir. Bu nedenle yol ağımız üzerindeki trafik güvenliğinin sürekli olarak artırılması, en önemli stratejik amaçlarımızın başında yer almaktadır. Bu stratejik amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen faaliyetler her geçen gün yoğunluk kazanarak sürdürülmektedir.

- Trafik kazalarının yoğunlaştığı kaza kara noktalarının iyileştirilmesi,
- Karayollarının fiziki ve geometrik standartlarının yükseltilmesi,
  - Üstyapısı BSK olan mevcut yol ağ uzunluğunun artırılması,
  - Acil Eylem Planı kapsamında devam eden bölünmüş yol yapımının sürdürülmesi,

- Karayolları ile demiryollarının kesiştiği hemzemin geçitlerin farklı seviyeli hale getirilmesi,
- Trafik kesişme noktalarını minimum seviyeye indiren kavşak düzenlemelerinin yapılması (Döner kavşaklar, farklı seviyeli kavşaklar),
- Çevre yollarının yapılarak yerel trafiğin transit trafikten ayırılmasını sağlanması,
- Kazaların %12'sinin gerçekleştiği yatay kurplarda proje hızına uygun tasarımların yapılması (dever, kurp yarıçapı)
- Ağır taşıt trafiğinin fazla olduğu yol kesimlerinde tırmanma şeritlerinin yapılması,
- Banket genişliklerinin trafik güvenliği dikkate alınarak belirlenmesi
- Kaza riskini azaltan ve hizmet seviyesini yükselten akıllı ulaşım sistemlerini karayollarımızda yaygın hale getirerek mevcut karayolu altyapısının etkin kullanımını sağlanması,
- Trafik kazalarının önlenmesine yönelik gerçekleştirilen karayolu altyapı iyileştirme faaliyetlerinin izlenerek karar destek sistemlerinin geliştirilmesi,
- Karayolu projelerinin trafik güvenliği kontrolünün yapılması,
- Yollarımızda trafik güvenliğini iyileştirici trafik mühendisliği uygulamalarına hız verilmesi,
  - BSK'lı yollarımızda termoplastik yatay işaretlemeye ağırlık verilmesi,
  - Özellikle bölünmüş yollarda otokorkuluk ihtiyacının karşılanması,
  - Yol tasarımı sürecinde trafik güvenliği unsurlarının dikkate alınması,

Acil Eylem Planı kapsamında yapılmış gerçekleştirilen bölünmüş yolların hizmete alınmasıyla kaza, yaralanma, ölüm ve maddi hasarlı araç sayısında önemli ölçüde azalma olduğu, yapılan istatistiksel çalışmalarla tespit edilmiştir. Kaza karakterleri değişmiş ve özellikle kafa kafaya çarpışmaların önlenmesi sonucu ölümlü kazaların sayısında azalmalar olmuştur.

Trafik kazalarının tamamen ortadan kaldırılması mümkün görülmeyip, minimum seviyeye indirilmesi hedeflenmektedir. Ölümlü ve yaralanmalı trafik kazalarının 2012 yılına kadar %40, 2023 yılına kadar ise %80 azaltılması hedeflenmektedir. Kazaların oluşumunda büyük paya sahip olan yol kusurlarını ortadan kaldırmak için; proje aşamasında yol geometrik standartlarının seçiminde hassas olunarak, bu standartların optimum düzeyde tutulması hedeflenmektedir. Ayrıca son yıllarda yol kullanıcılarının hata yapmalarını en alt seviyeye çekecek affedici yollar kavramı gündeme gelmektedir.

Trafik Güvenliğine Yönelik Olarak Orta Vadeli Hedeflerimiz;

- Karayollarından kaynaklanan ölümlü ve yaralanmalı kazaları 2007-2011 yılları arasında %40 azaltmak,
- Trafik kazalarının yoğunlaştığı kaza kara noktalarının giderilmesini hızlandırmak,
- Kaza riskini azaltan ve hizmet seviyesini yükselten akıllı ulaşım sistemlerini karayollarımızda yaygın hale getirerek mevcut karayolu altyapısının etkin kullanımını sağlamak,
- Yollarımızda trafik güvenliğini iyileştirici trafik mühendisliği uygulamalarına hız vermek,
- Daha güvenli yol tasarımı yapmak,
- Coğrafi Tabanlı Karayolu Bilgi Sisteminin hayata geçirilmesi ile daha etkin bir Trafik Yönetim Sistemi kurmak,
- Yol bakım, onarım ve trafik güvenliği hizmetlerinin standartlarını her mevsimde konforlu ve güvenli ulaşımı sağlayacak şekilde yükselterek, 5 yıl içerisinde kullanıcıların memnuniyetini %20 artırmak,

Uzun Vadeli Hedeflerimiz ise;

- Trafik güvenliğinde ileri düzeyde olan ülkelerdeki trafik kazalarında 100 milyon taşıt x km başına düşen ölümlerin birden az olması seviyesinin yakalanmasına yönelik affedici yollar kavramı doğrultusunda karayolu altyapı projelerinin gerçekleştirmek,
- 2023 yılına kadar ağıımızda bulunan karayollarında kaza kara noktası kalmaması, kaza potansiyeli yüksek yerlerin oluşmaması için gerekli ön çalışmaları sürdürmek,
- Trafik kazalarının önlenmesi ve kazalardaki oluşabilecek maddi ve manevi zararların mümkün olduğunca azaltılabilmesi için etkin karayolu trafik denetimi üzerine araştırmalar yapmak,
- Mesleki yeterliliğe sahip bilinçli ve eğitimli ticari araç sürücüleri sayesinde; yolcuların güvenle ve rahat, eşya/yükün zarar görmeden taşınmasını, ticari araçların karıştığı kazalarda 2009 yılına oranla 2023 yılında %50 oranında düşüşü sağlamak,
- Trafik kazalarının önlenmesi ve araştırılması amacıyla karayolu taşıtlarına karakutu yerleştirilmesine yönelik AR-GE çalışmaları yapmak,
- Ülkemizdeki karayolu trafik kazalarının önlenmesi amacıyla trafik kurallarının toplumun her kesimine ulaşabileceği şekilde eğitici etkinlikler planlanması, düzenlenmesi konularına yönelik çalışmalar yapmak,
- Özellikle trafik yoğunluğunun yüksek olduğu arterlerde 2023 yılına kadar kamu-özel işbirliği çerçevesinde alternatif finans kaynakları kullanmak suretiyle 5 278 km otoyol daha inşa ederek toplam 7 516 km otoyol ağına (1000 km²'ye düşen 2.5 km olan otoyol uzunluğunu 8.8 km'ye yükselterek tüm üye ülkelerin ortalama değerine) ulaşmaktır.

Kazaların oluşumunda büyük paya sahip olan yol kusurlarını ortadan kaldırmak için; proje aşamasında yol geometrik standartlarının seçiminde hassas olunarak, bu standartların optimum düzeyde tutulması hedeflenmektedir.

YAKIN DÖNEM YATIRIM PROGRAMI VE GELECEĞE YÖNELİK STRATEJİLER

Ahmet ARSLAN

Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürü

DLH İnşaatı Genel Müdürlüğü adından da anlaşılacağı üzere, Ulaştırma Bakanlığının Ana Hizmet Birimi olarak Demiryollar, Limanlar ve Havaalanları inşaatlarını gerçekleştirmektedir. Ayrıca, boğaz veya körfezlerde deniz altından bağlantı yapma görevi de Genel Müdürlüğümüze verilmiştir.

İnşaatına veya ihale süreçlerine başlanmış projeler açısından 2009 yılının başarılarla dolu geçtiğini ifade etmek mümkündür.

Limanlarımızı ana demiryolu ağına bağlama ve kombine taşımacılığı geliştirme politikası çerçevesinde; Tekirdağ Limanının mevcut demiryolu ağına ve uygulama projeleri yapılan Halkalı-Bulgaristan Hududu Demiryolu Hattına bağlanması suretiyle; Derince ve İstanbul limanlarındaki sıkışıklığın önlenmesi, Bandırma-Tekirdağ feribot taşımacılığı sayesinde öncelikle, Ege Bölgesinin Avrupa'ya bağlantısı noktasında yaklaşık 600 km yolun kısalması ve boğaz trafiğinin azaltılması, nihayetinde Marmaray'ın yapımı nedenleriyle Gebze-Halkalı hattının işletmeye kapanması esnasında, demiryolu taşımacılığının kesintiye uğramaması için planlanan 31 km uzunluğunda alt yapı çift üst yapı tek, konvansiyonel hızda, sinyalli, elektrikli bu yeni demiryolu hattının yapımına 2007 Nisan ayı içerisinde başlanılmış, 2009 yılı sonunda da bitirilmiştir. Demiryolu ulaşımında, iki yıl gibi kısa bir sürede bir sürede projeyi tamamlamanın sevincini yaşıyoruz.

Ayrıca, inşaatına 2006 yılının sonunda başladığımız ve 2009 yılı sonunda tamamladığımız, Trabzon-Sürmene Tersane Limanının geri sahasında oluşacak tersanelerde direk 1000, dolaylı ise 4000 olmak üzere toplam 5000 kişiye istihdam sağlanacak; 10 000 DWT'a kadar gemilerin inşasının yapılabileceği, tam

kapasite ile çalışılması durumunda yıllık 100 000 DWT üretim yapılabilecektir.

Tersaneden elde edilecek gelir takriben yıllık 10.000.000 TL olacak, bölge ve ülke ekonomimize ciddi katkılar sağlayacaktır.

Doğuş Didim Marina İşletmeleri Turizm ve Ticaret A.Ş.'ye Yap-İşlet-Devret Modeli ile 22 Yıl 6 Ay süreli olarak ihale ettiğimiz, Aydın Didim Yat Limanını da bitirerek 2009 yılında ülkemizin turizm sektörünün hizmetine sunduk. Toplam kullanım bedeli olan 1 milyon 886 bin ABD Dolar \$ Ülkemizin bütçesine aktarılacak.

Bunların yanında, İzmir-Eski Foça, Zonguldak Kozlu ve Trabzon-Akçaabat Akçakale Balıkçı Barınaklarının inşaatlarını da tamamladık.

Elazığ'da, her iki pist başında bulunan doğal maniaların uçuş güvenliğini tehlikeye düşürmesi,

mevcut pistin geliştirilmesinin manialardan dolayı mümkün olmaması, Elazığ'ın artan nüfusuna bağlı olarak havayolu ulaşım taleplerinin artması da dikkate alınarak, aynı bölgede maniasız, farklı yönde yeni pist, taksirut, apron ve çevre emniyetine yönelik işler de tamamlanarak, hizmete sunulmuştur.

Birçok projenin yanı sıra, büyük projelerimizi devam ettirmek ve yenilerini hayata geçirmek açısından 2010 yılında da çok çalışmamız gerektiğinin bilincindeyiz.

Ulaştırma Bakanlığının yatırımcı bir birimi olarak, demiryolu, liman ve havayolu sektörlerinde faaliyet göstermemiz nedeniyle, bu sektörleri tek tek ele almanın yatırım hedeflerini değerlendirmemiz açısından daha yararlı olacağını düşünebiliriz.

Demiryolu Sektörü

Ülkemiz, Kurtuluş Mücadelesi'nden tüm kaynaklarını tüketerek çıkmasına rağmen, 1924 yılında demiryolu seferberliği başlatılmış, 1940 yılına kadar büyük bölümü doğuda olmak üzere 3 360 km yeni demiryolu yapılmıştır.

Demiryolları bu dönemde Cumhuriyetin ekonomik, sosyal ve kültürel devrimlerinin adeta lokomotifini olmuş, taşımacılıktaki payı yolcuda % 43'lere, yükte % 55'lere kadar yükselmiştir. 1950 yılı itibariyle 7 498 km olan ana hat demiryolu uzunluğu 2002 yılı sonuna gelindiğinde ancak 8 671 km olabilmiş ve 52 yılda sadece 1 173 km'lik demiryolu yapılabilmektedir.

Söz konusu ana hatların %95'i tek hat olup, toplam hatların 2 122 km'si elektrikli ve 2 449 km'si sinyalli hala getirilebilmiştir. Yolcu ve yük taşımacılığının %89 oranında karayolu ile taşınması, neredeyse tek bir sisteme dayanması, sağlıksız bir ulaşım sistemi oluştururken, ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel bedel ödemesine de neden olmuştur.

Ülkemizdeki ulaşım modları arasında demiryolu aleyhine olan bu dengesizliğin giderilmesi amacıyla, kombine taşımacılıkta demiryolunun taşıma zincirinde etkin olmasını sağlayarak, güvenli, çevreye duyarlı, ekonomik bir ulaştırma sisteminin oluşması için tüm planlama ve uygulamanın yapılması gerekmektedir.

Geleceğin en önemli ulaştırma yöntemi olacağı öngörülen kombine taşımacılık da demiryolunun taşıma zincirine sokulabildiği ölçüde gelişebilecek, böylece dengeli ve sağlıklı bir ulaştırma sisteminin oluşması yönünde en doğru adım atılmış olacaktır.

Etkin bir yük ve yolcu taşımacılığı yapabilmek için Doğu-Batı, Kuzey-Güney ve liman bağlantılı ana demiryolu akslarının çift hatlı, elektrikli, sinyalli ve geometrik standardı yüksek seviyeli demiryolu alt yapısının yeniden yapılması gerekmekte olup, bu demiryolu hatlarında, ağırlıklı olarak yük taşınması, ülke ekonomisi ve yatırımların fizibilitesi açısından temel ilke olarak benimsenmelidir. Bakanlığımız tarafından, yük taşımacılığında demiryolu payının ilk etapta %15 ve orta vadede %30 olması hedeflenmektedir.

Ana akslardaki demiryolu altyapısının hedeflenen seviyeye getirilmesi halinde; ülkemiz taşıma taleplerinin karşılanması ile birlikte, ülkemizin Asya ile Avrupa arasında bir ulaşım köprüsü olması yönünde, uluslararası platformlarda gerekli çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

2003 yılında demiryolu politikalarına verilen ağırlıkla başlayan ve Ulaştırma Ana Planı

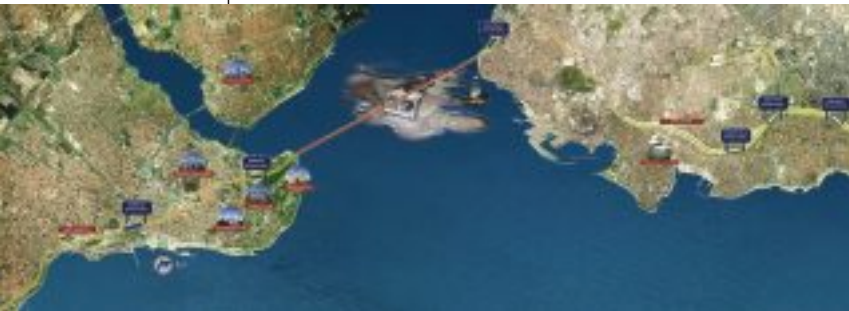
Geleceğin en önemli ulaştırma yöntemi olacağı öngörülen kombine taşımacılık da demiryolunun taşıma zincirine sokulabildiği ölçüde gelişebilecek, böylece dengeli ve sağlıklı bir ulaştırma sisteminin oluşması yönünde en doğru adım atılmış olacaktır.

Stratejisi çerçevesinde birçok proje yürütülmektedir. Son yıllarda gerek Parlamentonun verdiği destek, gerekse Hükümetimizin ve Sayın Bakanımızın olağanüstü destek ve gayretleriyle demiryolu sektörünün tekrar devlet politikası haline gelmiş olması, demiryolcular için olduğu gibi biz inşaatçı birimler için de son derece memnuniyet vericidir.

TCDD'nin yaptığı Ankara-İstanbul, Ankara-Konya, Ankara-Sivas (öncelikle Yerköy-Sivas) hızlı tren inşaatlarının yanı sıra, Avrupa ile Asya arasındaki demiryolu bağlantısını kesintisiz hale getirecek, İstanbul'un kent içi raylı sistemlerle toplu taşımalarını %8'den %28'lere çıkaracak ve dünya projesi olan MARMARAY Projesi inşaatlarının oldukça yoğun bir şekilde devam ettiğini belirttikten sonra, bu proje kapsamında boğaza yerleştirilmesi gereken toplam 1 387 metrelik 11 adet tütün, deniz dibine yerleştirilmesi ve birleştirme işlemlerinin başarıyla bitirildiğini ifade etmek gerekir.

Dünyada bugüne kadar yapılmış en derin batırma tütün denizin 45 metre altında olduğu dikkate alındığında, 60 metre derinlikteki MARMARAY Projesi Batırma Tüpleri'nin önemi bir kez daha anlaşılacaktır.

Bu özelliğinin yanı sıra, Boğazda çift yönlü akıntının olduğu bir ortamda bu işlemi gerçekleştirmenin zorluğu ve gösterilmesi gereken azami itina ile bu proje, teknik anlamda

dünya projesi olma özelliğine sahip olmuş, bu işlerle ilgilenen dünyadaki bütün otoriteler, projemizin gerçekleştirme aşamalarını izlemektedir.

MARMARAY Projesinin gerçekleştirilmesi sırasında yapılan arkeolojik araştırma kazı çalışmaları ile tarihimize ışık tutan bilgi ve buluntular ortaya çıkarılmış, bu anlamda da ülkemiz yeni kazanımlara sahip olmuştur. Ancak, tarihi açıdan memnuniyet verici olan bu durum, aslında projenin özellikle Yenikapı ve Sirkeci kısımlarında gecikmelere sebep olmuştur. Bu alanlarda arkeolojik kazılara işin uzmanlarının nezaret ve denetiminde devam edilirken, eş zamanlı olarak inşaat çalışmaları da sürdürülmektedir.

Yenikapı ve Sirkeci'de kazılar devam ediyor. Yenikapı'daki kazılar 2009'un ortası itibariyle makineli kazılar yapmamıza izin verir duruma geldi. Dolayısıyla biz orada tünel delmeye başladık ve şu an 1 000 metre ilerlemiş durumdayız. Yenikapı'da devam eden diğer kazıların projeyi etkiler mahiyeti yok.

Sirkeci'deki kazıların da bu sene içerisinde bitirilmesi hedeflenmektedir. Ancak ne tür bulgular çıkabilir onu şimdiden kestirme şansımız yok. Arkeologlar denetiminde kazılar yapılıyor. Kurulların kararı doğrultusunda o bulguları kaldırıyoruz. Umarız ki projeyi olumsuz boyutta etkileyecek bir şey çıkmaz. Şimdilik öyle bir şey beklemiyoruz.

Ayrıca MARMARAY Projesinde kullanılacak olan dünyada kabul gören son teknolojiyi haiz 440 Adet Çeken-Çekilen Araç ihalesi gerçekleştirilmiş ve Kore Firması olan Hyundai-Rotem ile sözleşme imzalanmıştır. Firma; hem Kore'deki tesislerinde, hem de ülkemizde Sakarya'da kurulu bulunan Eurotem Fabrikasında üretimleri gerçekleştirecektir.

Hedefimiz, Yenikapı'da devam eden ve yaklaşık 1000 metre ilerleyen tünelleri 2011'in başında denizin altındaki tüplerle birleştirmektir. Üsküdar tarafı birleşmek üzeredir. Yenikapı'dan Üsküdar'a kesintisiz gidilebilir hale gelenecek. Sonra da elektromekanik ve sinyal işleri var. Tüm bu işlemlerin sonunda testler yapılacak. Son olarak da 29 Ekim 2013'te Cumhuriyet'in 90'ıncı kuruluş yıldönümünde, Marmaray'ı İstanbul'un ulaşımına sunmanın sevincini yaşamak istiyoruz.

Ülkemiz ile Gürcistan, Azerbaycan ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri arasındaki kesintisiz demiryolu bağlantısını sağlayarak, tarihi İpek Yolunun canlandırılması ve bu şekilde ülkeler arası ekonomik ve kültürel işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla yapılan, konvansiyonel

hızda, alt yapı çift, üst yapı tek hatlı, sinyalli, elektrikli teknik özellikli 76 km uzunluğunda Bakü-Tiflis-Kars (BTK) projesinin inşaatına başlanmıştır. Ülkemiz ekonomisine getireceği yararların yanı sıra, uluslararası anlamda da stratejik öneme haiz bu projenin, Türkiye tarafının temeli üç ülke Cumhurbaşkanlarının katılımı ile 24 Temmuz 2008 tarihinde Kars'ta atılmıştır.

Bakanlığımızın Organize Sanayi Bölgelerinin demiryoluna bağlanması politikası kapsamında; Kemalpaşa Organize Sanayi'nin demiryoluna bağlanması projesi olan Kemalpaşa-Turgutlu demiryolunda da yoğun çalışmalar devam ettirilmiştir.

Bu projelerin yanı sıra 2010 yılında, Halkalı-Kapıkule hızlı tren projesinin de hayata geçirilmesi için çalışmalarımız devam edecek.

Böylece orta vadede Kapıkule'den Sivas'a kadar modern hızlı tren işletmeciliğine geçilmiş olacaktır. Bu aksın Kars'a kadar devam ettirilmesi ve Ege ile Akdeniz bölgesindeki önemli merkezlerin hızlı tren bağlantılarının sağlanmasına yönelik uygulama projelerini de hazırlamaya devam ediyoruz.

Ayrıca birçok liman ve ilin demiryolu bağlantısını yapmak üzere proje çalışmalarına da devam etmekteyiz.

Denizyolu Sektörü

Balıkçı Barınakları

Özellikle balıkçılık sektörü ve bu işle uğraşan insanlarımızın yaşam kalitesinin artırılması amacıyla, son 6 yıl içerisinde 28 adet balıkçı barınağı tamamlanarak, ülkemiz ve yöre ekonomilerine kazandırılmış, insanlarımızın olduğu yerde istihdam sorununa çözüm getirildiği gibi, balıkçılığın gelişmesine de büyük ölçüde katkı sağlanmıştır.

Ağva

2009 yılında da balıkçı barınakları inşaatlarına yoğun bir şekilde devam edilmiş, devam eden 13 adet projenin 3 adedi tamamlanarak hizmete sunulmuş, diğerlerinde önemli ilerlemeler sağlanmıştır.

2010 yılı yatırım programına İstanbul Ağva ile Kastamonu Doğanyurt Balıkçı Barınağı yeni iş olarak alınmıştır.

Limanlar

İç ve dış ticarete hizmet veren 26 adet kamu limanı ile özel sektör liman ve iskelelerinin kapasitesi 200 milyon ton/yıldır. Bu kapasitenin önümüzdeki yıllarda yetersiz kalacağı göz önüne alınarak 2015 yılına kadar 200 milyon ton/yıllık ek kapasite ilavesi ile liman kapasitemizin 400 milyon ton/yıl'a çıkarılması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda öncelikle mevcut limanlarımızın fiziki durumlarının iyileştirilmesi ve tevsiatlarının yapılması, YİD modeli ile ihale edilip inşaatları tamamlanan ve işletmeye açılan ve yeni liman projelerinin bitirilerek hizmete sunulması hedeflenmektedir.

K.Ereğli

2010 yılı hedefimiz, Karadeniz Ereğli ve Samsun Tekkeköy Mendirek ve Tersanelerini bitirmekle beraber Çandarlı Limanının ihalesini gerçekleştirmektir.

Yat Limanları

Turizm Sektöründe halen ülkemizde kamu ve özel sektöre ait işletilmekte olan takriben 30 adet yat limanı ve yat çekek yeri bulunmakta olup, bunların toplam yat bağlama ve çekek kapasitesi 10 500 adettir.

Yaptığımız yatırımlarla 2009 yılında 14 000 yat bağlama kapasitesine çıkıldı. Halen inşaatı devam eden ve ihale edileceklerle birlikte bu kapasite 25 000'e, yıllık 4 milyar ABD Dolar olan gelir ise 8.5 milyar ABD Dolar'a çıkacak. Akdeniz çanağından aldığımız %5'lik pay, %9'a çıkacak. 2023 hedefimiz 50 000 yat kapasitesidir.

YİD modeliyle ihalesi yapılan yat limanlarından Turgutreis ve Didim Yat Limanı hizmete sunulmuş, 9 adet yat limanının yapımına da devam edilmekte olup, 2010 yılı hedefimiz,

İzmir-Çeşme ve Sığacık, Antalya-Kaş ve Alanya, Yalova ile Mersin Yat Limanlarını bitirerek Turizm Sektörünün hizmetine sunmak. Bunların yanısıra, 8 adet yat limanının YİD modeliyle gerçekleştirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

Balıkesir Körfez Havaalanında, bölgenin termal turizmi göz önüne alınarak cazip hale getirilmesi ve havayolu taşımacılığına yönelik artan talebin karşılanması için, mevcut havaalanının ihtiyaçlara cevap verebilecek uluslararası standartlara geliştirilmesi için, yeni apron, taksirut, bağlantı yolu ile üstyapı tesislerinin ihaleleri 2008 yılı sonunda yapılmış olup, 2010 yılında bitirilmesi hedeflenmiştir.

İç Anadolu Bölgemizde önemli bir yol kavşağı konumundaki Eskişehir ilimiz, ekonomik ve toplumsal yönde, yerel potansiyeli ile gelişmeye en uygun iller arasındadır. Üniversiteleri ve gelişmiş sanayisi ile hem öğrenci hem de sanayi kenti görüntüsü arzeden bu ilimizin yurt dışı yolcu ve yük taşımacılığına yönelik taleplerin de karşılanması için mevcut havaalanının uluslararası standartlara geliştirilmesi işi 2008 yılı sonunda ihale edilmiş ve 2011 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Nüfus artış oranı ülkemiz nüfus artışı hızından fazla olan, tarih boyunca bölgede doğu-batı arasında Gürbulak Sınırkapısı ile Asya'ya açılan bir kapı konumunda olan Ağrı'da, ekonomik, sosyolojik ve stratejik yönden hava ulaşımını karşılamakta yetersiz kalan mevcut havaalanının konvansiyonel standartlara getirilmesi işinin ihalesi 2008 yılı sonunda yapılmış olup, 2010 yılında tamamlanması hedeflenmiştir.

Bölgesel havacılık politikası çerçevesinde Adana, Mersin ve civarının ihtiyaçlarını uzun vadede görecek, uluslararası boyutlarda Çukurova Bölgesel Havaalanı çalışmaları devam edecektir.

Bakanlığımız vizyon ve misyonu doğrultusunda; tüm halkımızın hava ulaşım hizmetlerinden yararlanma hakkını gözetmek, hava ulaşım

Havaalanları Sektörü

20.Yüzyılın son çeyreğinden itibaren, dünyada giderek hızlanan globalleşme süreci; havayolu ulaşımını sürat ve emniyet yönünden giderek ön plana çıkarmış ve çağımızın vazgeçilmez bir unsuru haline getirmiştir. Bu gelişmeler, uçak ve yolculara daha hassas, daha güvenli hizmet sunma anlayışını da beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda, gerek ülkemizde gerekse dünyada, hava alanları, havayolu taşımacılığının temel taşları haline gelmiştir.

2003 yılında başlatılan Bölgesel Havacılık Projesi ile çapraz uçuşların canlandırılması sonucunda hava sahamızda gerek taşınan yolcu sayısında gerekse uçuş sayısında ciddi artışlar gerçekleşmiştir. 2002 yılında 8 729 279 olan iç hat yolcu trafiği 2008 yıl sonunda %310 artarak 35 832 776'ya ulaşmıştır 2009 yılı Ekim sonu iç hat yolcu trafiği ise; 3 995 062 yolcu olmuştur.

2002 yılında 25 054 613 olan dış hat yolcu trafiği 2008 yıl sonunda %74 artarak 43 605 513'e ulaşmıştır. 2009 yılı Ekim sonu dış hat yolcu trafiği ise; 39 500 874 yolcu olmuştur.

2002 yılında 33 783 892 olan toplam yolcu trafiği 2008 yıl sonunda %135 artarak 79 438 000'e ulaşmıştır. 2009 yılı Ekim sonu toplam yolcu trafiği ise; 73 495 936 yolcu olmuştur.

Ülkemiz hava yolu sektörünün hava ulaşım hizmetlerini karşılayan işletmeciler kuruluşların içerisinde alt ve üst yapı yatırım faaliyetlerini yürüten yegane uzman kuruluş olan DLH İnşaatı Genel Müdürlüğümüz, bu sektörde de çok önemli bir hizmet üstlenmiş bulunmaktadır.

2003 yılında başlatılan Bölgesel Havacılık Projesi ile çapraz uçuşların canlandırılması sonucunda hava sahamızda gerek taşınan yolcu sayısında gerekse uçuş sayısında ciddi artışlar gerçekleşmiştir.

sistemini daha rasyonel bir yapıya kavuşturabilmek için Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizin stratejik konumlarının yanı sıra, ekonomik ve sosyal bakımdan gelişmelerini sağlamak amacıyla, Valiliklerince inşaatına başlanıp, 2001 yılında yaşanan ekonomik kriz gerekçe gösterilerek Bakanlar Kurulu Kararı ile alt yapı inşaatları yarım kalan Iğdır ve Bingöl Havaalanları ile yeni proje olarak Hakkari Yüksekova ve Şırnak Havaalanlarının ihaleleri yapılarak inşaatlarına başlanılmıştır.

İstanbul Boğazı Karayolu Tüneli

Anadolu Yakasında İstanbul-Ankara Devlet Yolu (E-5 Karayolu) ile Avrupa Yakasında tarihi yarımadadaki Kenedy Caddesini (Sahilyolu) birleştirecek, sadece otomobil ve minibüsler gibi hafif araçların kullanabileceği 5,4 km uzunlukta, tek tünelden çift kat, 2 gidiş - 2 geliş olarak tasarlanmış bu projenin ihalesi ve değerlendirilmesi 2008 yılı içerisinde bitirilmiştir.

1 Milyar 75 Milyon ABD Doları yatırım tutarı ile Yap-İşlet-Devret Modeli kapsamında tek seferde ihale edilmiş olması, bu projemizi ülkemiz açısından ayrıcalıklı hale getirmektedir.

Sözleşmesi parafe edilerek, Yüksek Planlama Kurulu onayına arz edilmiş olup, 2010 yılı içerisinde sözleşmenin yürürlüğe girmesi hedeflenmektedir.

Teknik özelliklerinin yanı sıra, bilhassa küresel ekonomik krizin dünyada etkili olduğu bugünlerde, Yap-İşlet-Devret modeliyle gerçekleştirilmek üzere ihalesini yapmış olmamız bu projenin ne kadar büyük ve önemli olduğunun bir kanıtıdır.

Bütün bunları anlattıktan sonra son söz olarak belirtmek isterim ki; DLH İnşaatı Genel Müdürlüğü olarak, Bakanlığımız politikaları çerçevesinde, hızla gelişen teknolojiler, uluslararası gelişmeler ve Ülkemiz insanının yükselen hayat standartlarına cevap verebilmek amacıyla, her üç sektörde de faaliyetlerimize titizlik, gayret ve çalışma arkadaşlarımızın özverileriyle devam edeceğiz.

DEMİRYOLLARI HEDEF 2023

Süleyman KARAMAN

Devlet Demiryolları Genel Müdürü

Bilindiği üzere, ulaştırma ve haberleşme sektörünü "HEDEF 2023"e taşıyacak 10. Ulaştırma Şurası, kamu kurum ve kuruluş çalışanları, üniversite akademisyenleri, özel sektör temsilcileri ve sivil toplum kuruluşu mensuplarından oluşan toplam 1191 kişinin, bilgi birikimi, tecrübe ve deneyimleriyle oluşturulan 28 çalıştayla çalışmalarını tamamlamış ve başarılı bir şekilde icra edilerek amacına ulaşmıştır. Bu kapsamda demiryollarının 2023 vizyonu, demiryolu bileşenleriyle ilgili yapılan tespitler ışığında geliştirilen acil stratejiler ve bu stratejilerin gerçekleştirilmesi için öneriler ilgili başlıklar halinde gruplandırılarak aşağıda sunulmuştur.

Demiryolu Mevzuatının Yeniden Yapılandırılması

1. Özel sektörün kendi araç ve personeli ile demiryolu taşımacılığı yapmasını sağlamak üzere demiryolu altyapısına adil ve serbest erişim sağlayacak yasal ve yapısal düzenlemeler yapılmalıdır.
2. Demiryolu sanayisinin ve taşımacılığının geliştirilmesi için üretim, demiryolu yapım ve işletme maliyetlerinin ve altyapı kullanım ücretlerinin azaltılmasına yönelik teşvikler sağlayan yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
3. Demiryolu emniyetinin geliştirilmesine yönelik olarak, demiryolu yol altyapısının ve demiryolu araçlarının uluslararası mevzuata uygun şekilde hizmete alınmasını, kayıtlarının tutulmasını ve bakım ve onarımlarının yapılmasını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalı ve gerekli kurumsal yapılanma oluşturulmalıdır.
4. Demiryolu altyapısı ile çeken-çekilen araçların hizmete alınması için gerekli akreditasyon kurumları kurulmalıdır.

5. Demiryolu sektöründe istihdam edilen kişilerin teknik eğitimlerinin geliştirilmesi ve sertifikalandırılmasına yönelik yasal düzenlemeler yapılacak ve gerekli kurumsal yapılanma oluşturulmalıdır.
6. Avrupa ülkeleri ve komşu ülkeler ile kesintisiz ve uyumlu demiryolu ulaşımını sağlayacak teknik ve idari karşılık işletilebilirlik düzenlemeleri yapılmalı ve bu düzenlemelerin uygulanması sağlamak üzere gerekli kuruluşlar oluşturulmalıdır.
7. Gümrük mevzuatının kolaylaştırılması ve sınırdaki beklemlerin asgari düzeye indirilmesi için gerekli yasal ve yapısal düzenlemeler düzenlemeler yapılmalıdır.
8. AR-GE mevzuatının basitleştirilmesi ve AR-GE çalışmalarına özel teşvikler sağlanması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
9. AR-GE yapan firmaların desteklenmesini sağlayacak hükümet teşvikleri ve programlar oluşturulmalıdır.

Mevcut Hatlarda Yaşanmakta Olan Darboğazların İvedilikle Giderilmesi, Seyahat Sürelerinin Kısaltılması ve Gerekli Yeni Hatların Yapılması

1. Tüm ağın yenileme ve bakım çalışmaları yapılmalıdır.
2. Tüm ağın en az %80'ine sinyalizasyon, elektrifikasyon ve telekomünikasyon yapılmalıdır.
3. Yeni yapılacak hatların tamamı çift hat olarak yapılmalıdır.
4. Yıllık 500 000 ton elleçleme yapılan limanların demiryolu bağlantısı sağlanmalı ve diğer dar boğazlar incelenerek çözüme kavuşturulmalıdır.

5. İstanbul Boğazına yeni yapılacak 3. köprüde demiryolu geçişi sağlanmalıdır.
6. Van Gölü Kuzey Geçişi yapılmalıdır.
7. Ağdaki, yarıçapı 1000 m.nin altındaki kurplar ile %16'nın üstündeki boyuna eğimlerin iyileştirmeleri tamamlanmalıdır.
8. Yüksek hızlı demiryolu hatlarının yapımına öncelik verilmelidir.

Çeken ve Çekilen Araçlardaki Yetersizliklerin Ortadan Kaldırılması

1. Teknik ve ekonomik ömrünü doldurmuş eski lokomotifler iskat edilerek servisten çekilmeli ve yerine çekim gücü yüksek yeni nesil araçlar temin edilmelidir.
2. Yeni imal edilecek olan çeken ve çekilen araçlar UIC, EN, TSI standartlarına uygun olmalıdır.
3. Dökme çimento, melas v.b. özel ve çok amaçlı vagon sayıları artırılmalıdır.
4. Çeken ve çekilen araçların bakım ve onarım işlem süreleri ve maliyetleri azaltılarak güncel teknolojik gelişmelere uyum sağlanmalıdır.
5. Çeken ve çekilen araçlarının üretim ve bakımlarının %50'sinin özel sektör tarafından yapılması sağlanmalıdır.

Demiryolu İşletmesinin Desteklenmesi

1. Demiryolu payı; yolcu taşımalarında %10 ve yük taşımalarında %15 oranı üstüne çıkarılmalı, demiryolu birim maliyetleri indirilmeli, diğer ulaştırma türleri üzerinde sorun oluşturan trafiğin demiryollarınca üstlenilmesi sağlanmalıdır.
2. Demiryolu işletmeciliğinde özel sektör payı %50'ye çıkarılmalıdır.

3. Yüksek hızlı tren bağlantılı kombine yolcu taşımacılığı için alternatif koridorlar oluşturulmalıdır.
4. Trafiğin yoğun olduğu hatlarda hemzemin geçitlerin alt/üst geçit veya otomatik bariyerli geçit haline dönüştürülerek kazaların tamamen engellenmesi sağlanmalıdır.

Ulaştırma ve haberleşme sektörünü “HEDEF 2023”e taşıyacak 10. Ulaştırma Şurası, kamu kurum ve kuruluş çalışanları, üniversite akademisyenleri, özel sektör temsilcileri ve sivil toplum kuruluşu mensuplarından oluşan toplam 1191 kişinin, bilgi birikimi, tecrübe ve deneyimleriyle oluşturulan 28 çalıştayla çalışmalarını tamamlamış ve başarılı bir şekilde icra edilerek amacına ulaşmıştır.

Yolcu Taşımacılığının Geliştirilmesi

1. Marmaray-Egeray-Başkentray projeleri bitirilerek işletmeye alınmalıdır.
2. Çekirdek ağı oluşturan 2297 km Hızlı Tren hattı inşa edilmeli, hızlı tren ağına erişim yaygınlaştırılmalıdır.
3. Anahat yolcu taşımalarında demiryolu payı; toplamda %10 ve üzerine çıkartılmalıdır.

4. Garlarda; tren ve yolcu trafiğinin yanında kültür ve ticari aktiviteler için yeterli alanlar ayrılmalı, şehrin cazibe merkezleri olarak projelendirilmelidir.

5. Yukarıda anılan projelerin gerçekleşmesi sonucunda 2023 yılında 712 milyon yolcu ve 2 milyar 176 milyon ABD Doları gelir hedeflenmektedir.

Yük Taşımacılığının Geliştirilmesi

1. 2023 için yük taşımacılığında Pazar payı AB gerçekleştirmeleri doğrultusunda %15 olarak hedeflenmelidir.
2. 2023 yılında 129 milyon 500 bin net ton yük taşınması hedeflenmektedir.

Kombine Taşımacılığa Öncelik Tanınması

1. Organize sanayi bölgelerine ve önemli üretim merkezlerine doğrudan hatlarla (İltisak hatları) bağlantı sağlanmalıdır.
2. Liman bağlantıları ve liman/demiryolu entegrasyonu sağlanmalıdır.
3. Konteyner, high cube, swap body, dorse gibi taşıma biçimleri geliştirilerek yükteki payı %50 arttırılmalıdır.
4. Türkiye'nin coğrafi, tarihsel ve kültürel avantajlarını da dikkate alarak ve kullanarak, tüm lojistik ihtiyaçlara cevap verebilecek ölçüt ve büyüklüklerde, İstanbul Trakya kesiminde Hadımköy veya Kınalı mevkiinde, İstanbul Anadolu Yakasında Muallimköy

mevkiinde, Mersin'de, İzmir'de ve Samsun'da özel sektör işbirliği içerisinde 2 - 4 milyon m2 büyüklüğünde Küresel Lojistik Merkezler planlanmalı ve hayata geçirilmelidir.

AR-GE Çalışmalarına Önem ve Öncelik Verilmesi

1. Türkiye'nin demiryolu AR-GE harcamalarının GSMH'a oranında ilk sırada yer alması, demiryolu AR-GE çalışmaları için yapılan (kamu+özel) toplam harcamanın, sektör hacminin %3'üne ulaşması, kamu tarafından yapılan demiryolu AR-GE harcamalarının toplam demiryolu AR-GE harcamalarının %20'sini, özel sektör harcamalarının ise %60'ını oluşturması, demiryolu AR-GE harcamalarının %20'sinin uluslararası proje desteklerinden sağlanması amaçlanmalıdır.
2. Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde sadece demiryolu araştırmaları yapacak bir AR-GE merkezi kurulması, bir üniversite veya TÜBİTAK bünyesinde Demiryolu Enstitüsü'nün bulunması, uluslararası akredite bir demiryolu test ve sertifikasyon merkezinin bulunması, demiryolu sektöründeki tüm aktörleri bir araya getiren ve ileriye dönük demiryolu AR-GE ihtiyaçlarının belirlendiği AR-GE platformunun bulunması sağlanmalıdır.
3. Demiryolu araştırma merkezinden farklı olarak sektördeki kamu ve özel firmaların katılımıyla, yapılan fizibilite/araştırma çalışmalarının ve proje çizimlerinin denetlenmesini sağlayan bağımsız bir kurul oluşturulmalı, AR-GE'nin demiryolu

sektöründe faaliyet gösteren tüm aktörlere ve personele yaygınlaştırılması için sürekli bilinçlendirme faaliyetlerde bulunulmalıdır.

tamamen ortadan kaldıracak teknolojilerin/sistemlerin geliştirilmesi ve uygulanması sağlanmalıdır.

4. Hidrojenle çalışan lokomotif üretilmesi, Türkiye'nin Maglev teknolojisini geliştiren ve kullanan ülkeler arasında yer alması, Klasik lokomotif+vagon şeklindeki yolcu trenlerinin yerine kullanılacak konvansiyonel hatlarda çalışabilen yatar gövdeli (tilting) tren setlerinin geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.
5. Uydu teknolojilerine dayalı, blok sistemi ve hat boyu ekipmanları içermeyen, hat kapasitesini maksimize edecek, yüksek emniyetli, kurulum ve bakım maliyetlerini en aza indirecek yerli demiryolu sinyalizasyon sisteminin geliştirilmesi, yüksek hızlara uygun, elektrifikasyon güç sisteminin geliştirilmesi amaçlanmalıdır.
6. Hızlı tren hatlarında hızlı yük/kargo taşınmasını sağlayacak teknolojilerin geliştirilmesi, yerli, sorunsuz, kurulumu kolay otomatik koşum takımlarının geliştirilmesi, bilgisayar kontrollü otomatik manevra sisteminin geliştirilmesi, demiryolu trafiğinin günlük planlaması ve yürütülmesi için bilgisayar kontrollü otomatik dispeçer sistemlerinin geliştirilmesi benimsenmelidir.
7. Demiryolu altyapısının, binaların, gar ve istasyonların, araçların, yüklerin, yolcu ve personelin güvenliğini sağlayacak bilgisayar kontrollü entegre bir güvenlik sisteminin geliştirilmesi ve uygulanması, cer araçlarının parçalarının sürekli olarak izlenmesini ve arıza çıkmadan müdahale edilmesini sağlayacak sistemlerin geliştirilmesi ve tüm cer araçlarına tesis edilmesi, köprü-tünel-viyadük vb. sanat yapılarının durumlarının sürekli olarak izlenmesini ve arızaların meydana gelmeden tespit edilmesini sağlayacak sistemin geliştirilmesi ve önemli sanat yapılarına tesis edilmesi, kaza/olay durumlarında kazaların nedenlerinin tespitine olanak sağlayacak tren üstü (sesli, görüntülü kayıt vb.) sistemlerin geliştirilmesi ve tüm lokomotif ve tren setlerine tesis edilmesi hususları zorlanmalıdır.
8. Sektördeki demiryolu işletmecilerini ve altyapı yöneticilerini, lojistik firmalarını, müşterileri bir araya getirecek kapıdan-kapıya taşımacılık sağlayacak entegre bir tedarik zinciri altyapısının geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası yük taşıma işlemlerinin çevrimiçi (online) yapılabilmesini sağlayacak teknolojilerin geliştirilmesi ve uygulanması, sınır geçişlerindeki bekleme sürelerini

Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde sadece demiryolu araştırmaları yapacak bir AR-GE merkezi kurulması, bir üniversite veya TÜBİTAK bünyesinde Demiryolu Enstitüsü'nün bulunması, uluslararası akredite bir demiryolu test ve sertifikasyon merkezinin bulunması, demiryolu sektöründeki tüm aktörleri bir araya getiren ve ileriye dönük demiryolu AR-GE ihtiyaçlarının belirlendiği AR-GE platformunun bulunması sağlanmalıdır.

9. Demiryolu yapımında kullanılan ray, travers vb. malzemelerin daha uzun ömürlü, daha dayanıklı ve daha düşük maliyetli üretilmelerini sağlayacak teknolojilerin geliştirilmesi, ray-travers bağlantısının daha kolay yapılmasını sağlayacak, daha dayanıklı ve daha düşük maliyetli bağlantı elemanlarının geliştirilmesi, ray kaynaklarında mevsimsel ısı değişimlerinden kaynaklanan sorunların giderilmesini sağlayacak yöntemler geliştirilmesi, denenmelidir.
10. Tüm demiryolu iletişim altyapısının sayısal hale getirilmesi ve arızaların tek bir merkezden izlenmesi sağlanmalıdır.

POLİTİK RİSK: GELİŞMEKTE OLAN PAZARLARDA FIRSATLAR VE RİSKLERİN DENGELENMESİ

Michael BOND

Uluslararası Teminat, Alacak ve Politik Risk Başkan Yardımcısı
Zurich Finansal Hizmetler

Politik risk, dünyamızın bir parçası: Bolivya'da halk hareketleri, Tayland'da yolsuzluklar, Çin'de yerel yönetimlerin müdahalesi, Endonezya'da bombalı saldırılar veya Honduras'ta darbe... Bundan uzak kalan bir bölge yok. Ama bu risklere rağmen, yakın geçmişe kadar yerel veya bölgesel pazarlarla sınırlı kalan inşaat şirketleri, büyümek için gelişmekte olan pazarlara açılıyorlar. Bu şirketler dünya genelindeki etki alanlarını genişlettikçe, daha çok politik riske maruz kalmaya başladı.

Küresel ekonomik krize rağmen gelişmekte olan pazarların birçoğunda ekonomik büyüme sürüyor ve bu nedenle de bu bölgelerin çekiciliği yüksek. Gelişmekte olan pazarların devamlı büyümesi, gerçekleşmesi beklenen uzun vadeli demografik değişikliklerden kaynaklanmaktadır. Tahminlere göre dünya nüfusu önümüzdeki 30 yılda iki milyar, sonrasındaki 20 yılda ise bir milyar daha artacaktır. Dünya Bankası'nın 2006 Dünya Kalkınma Raporu'na göre bu artışın neredeyse tamamı, gelişmekte olan ülkelerde meydana gelecektir. Gelişmekte olan ülkeler bu dönüşümün gerçekleşebilmesi için yol, köprü, elektrik, iletişim ve konut alanlarında muazzam yatırıma ihtiyaç duymaktadır.

Dengesiz İş Ortamı

Ekonomik ve siyasi reformlar birçok gelişmekte olan ülkede iş ortamını iyileştirdiyse de, bu değişim dengeli olmadı. Doğu Avrupa'nın eski Demirperde Ülkelerinde siyasi istikrar ve şeffaflık artarken, Afrika, Orta Asya ve hatta Latin Amerika'nın belirli bölgelerinde şartlar kötüye gitti. Siyasi iktidar değişiklikleri, geçmişte yabancı yatırıma sıcak bakan hükümetlerde politika değişikliğine yol açtı ve ihaleler üzerinde tekrar pazarlıklar başladı ya da yabancı projelerin kamulaştırılması için düzenlemeler çıkarıldı.

Gelişmekte olan pazarlara yönelen şirketlerin önündeki en büyük güçlük ülke risklerinin iyi

değerlendirilmesidir. Mevcut siyasi iklime ya da ortak girişimcilerinin gücüne güvenerek işe giren şirketler, ülkenin, bölgenin ya da ortaklarının uzun vadedeki değişkenliğini yeterli şekilde değerlendirmeyi ihmal edebilmektedir.

Riskleri Değerlendirmek

Yurtdışı iş deneyimi olmayan bir inşaat şirketi, inşaat risklerini çok iyi anlar, müşterilerini iyi anlar, ancak yabancı ülkeleri analiz edemeyebilir. Bu firmalar gökdelen inşa etmek veya hidroelektrik santrali kurmak konusunda piyasalarının bir numarası olabilirler ama Ekvator'da alınacak bir ihalenin politik risklerini değerlendirmeye nereden başlayacaklarını bilemeyebilirler. İnşaat riski tanıdık ve somuttur; politik risk ise farklı bir alandır.

Risk Altındaki Yükleniciler

Gelişmekte olan ülkelerin hükümetleri, iletişim, enerji, ulaşım ve su şebekesi gibi temel hizmetlerin finansmanı, inşaatı ve işletilmesi için özel sektöre başvurmaktadır. Özel sektördeki inşaat ve yüklenicilik şirketleri de, özellikle Asya, Orta ve Doğu Avrupa ve Güney Amerika'daki gelişmekte olan bölgelere, 1990'ların başından beri görülmemiş bir kuvvetle hizmet götürmektedir.

Bu projeler ciddi fırsatlar sunsa da, daha büyük ölçekli ve uzun vadeli işler alınmaya başladıkça önemli politik riskleri de açığa çıkarmaktadır. Bunları şöyle özetlemek mümkündür:

- Ani bir hükümet veya siyasi eğilim değişikliği, kurumların ve resmi makamların sözleşmeleri ihlal etmesine ya da inşaatçı ve yüklenicinin ülkedeki makineleri ve diğer varlıklarına el koymasına yol açabilir.
- Teminatların haksız yere nakde çevrilmesi veya verilen teminatların uygulanmaması,

yüklenicinin yatırımını tümüyle veya kısmen kaybetmesine yol açabilir.

- Savaş, halk hareketleri, sabotaj veya terör gibi eylemler yüklenicinin makinelerine ve diğer demirbaşlarına zarar verebilir.
- Kur krizleri nedeniyle altyapı yüklenicisi döviz alamayabilir veya kazancını ülkeden çıkaramayabilir.
- Gelişmekte olan bir ülkede faaliyet gösteren bir yüklenici, hükümetin ihale ve ifa senedi gibi teminatları haksız yere tahvil etmesine maruz kalabilir.

risk sigortası, şirketlerin faaliyet gösterirken maruz kalabileceği (iş makinelerine el konması, kazançların ülkeden çıkarılmaması gibi) büyük risklere karşı bilanço you korur.

Global bir sigorta şirketiyle çalışmak, sadece mühendislik riskleri için değil, yerel piyasa riskleri için de bilgi kaynağı olacaktır. Çokuluslu şirketler onlarca ülkede faaliyet gösterdikleri için farklı özelliklere sahip yerel piyasalar hakkında kapsamlı bilgi sahibidirler. Dünyanın birçok ülkesindeki yerel koşulları ilk elden tanımaktadırlar. Politik risk

Küresel Koruma

Politik risk kaçınılmaz olunca, bu riskin nasıl azaltılabileceği sorusu ortaya çıkıyor. Her şeyden önce, sözleşme imzalamadan ayrıntılı bir analiz yapılmalıdır. Ülkenin politik, ekonomik ve hukuki bağlamını anlamak şarttır. Başta çok sayıda bilgi kaynağı kullanılmalıdır; tek bir kaynağa ya da hukuki danışmana güvenmek, gerçeğin tek bir yönünün görülmesine neden olabilir. İkincisi, olağanüstü durumlar için hazırlık yapılmalıdır. Gelişmekte olan pazarlarda, çimento alımından izin ve ruhsat çıkarmaya kadar her şey daha çok zaman alabilir. Daha ciddi dalgalanmalar da göz önünde tutulmalıdır; işçi veya malzeme taşınmasını engelleyecek halk hareketleri, ülke güvenliğinde ani bir değişiklik bunlardan bazılarıdır. Bu tür olağanüstü durumlar zaman ve para kaybı demektir.

Kamulaştırma, para biriminin konvertibilitesinin kalkması ve politik risklere karşı yapılacak politik risk sigortaları, şirketin küresel risk yönetimi programının önemli bir parçası olabilir. Politik

sigortası veya uluslararası teminat işleri için bu tür şirketlerden yararlanmak, gelişmekte olan pazar riskine maruz kalan bir şirket için özel sigorta çözümlerinin geliştirilmesini mümkün kılar.

Yurtdışı iş deneyimi olmayan bir inşaat şirketi, inşaat risklerini çok iyi anlar, müşterilerini iyi anlar, ancak yabancı ülkeleri analiz edemeyebilir. Bu firmalar gökdelen inşa etmek veya hidroelektrik santrali kurmak konusunda piyasalarının bir numarası olabilirler ama Ekvator'da alınacak bir ihalenin politik risklerini değerlendirmeye nereden başlayacaklarını bilemeyebilirler. İnşaat riski tanıdık ve somuttur; politik risk ise farklı bir alandır.

GÜNDEM 2009

20.11.2009

Konuk Konuşmacı: Taner YILDIZ, Enerji Bakanı

GÜNDEM TOPLANTILARI

TMB tarafından gerçekleştirilen "GÜNDEM" toplantılarının 2009 Kasım ayındaki konuğu Enerji Bakanı Taner YILDIZ oldu. 20 Kasım 2009 tarihinde Ankara Swiss Otel'de gerçekleştirilen yemekli toplantıda Bakan YILDIZ, büyükelçiler, bürokratlar, sektör temsilcileri, basın mensupları ve TMB üyelerinden oluşan dinleyicilere enerji sektöründeki gelişmeler hakkında bilgi verdi.

TMB Başkanı M. Erdal EREN toplantıyı açarken yaptığı konuşmada, taahhüt sektörünün Enerji Bakanlığı'ndan beklentilerini ve yasal düzenlemelere ilişkin görüşlerini paylaştı. Başkan EREN, taahhüt sektörünün son yıllarda ağırlıklı olarak enerji alanında yatırımcı, işletmecisi ve dolayısıyla istihdam yaratıcı bir aktör olarak rol aldığını, bu nedenle de enerji alanındaki gelişmelerden en çok etkilenen kesimlerden biri olduğunu; özel sektörün yap-işlet-devret, yap-işlet, kamu-özel ortaklığı vb. finansman modelleriyle altyapı yatırımlarında yer almasının ekonomik büyüme ve kalkınma hamlelerinde önemli bir yeri bulunduğunu söyledi.

Nabucco ve Güney Akım gibi projeler nedeniyle ülkemizin enerji koridoru haline dönüştüğünü belirten Başkan EREN, yeni kurulan stratejik ve politik iş birliklerinin geleceği nasıl biçimlendireceğini, yenilenebilir ve alternatif enerji konusundaki gelişmeleri, sektörün en yetkili ismi olan Sayın Bakandan duymak istediklerini ifade etti.

Bakan YILDIZ, dünyada doğal gaz ve petrolün öncelikli enerji kaynakları olarak en az 2030 yılına kadar liderliği bırakmayacağını öngörülüğünü, bu yaklaşımın özel sektör tarafından doğru algılanması ve gerekli yatırımların zamanında gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtti. Ayrıca, Bakan YILDIZ, sektöre dönük kamu yatırımlarının azaltılmasına rağmen,

bazen düzenlemelerden kaynaklanan nedenlerle özel sektörün yatırımlarının istenilen ölçüde artmadığını ifade etti.

Doğal gaz projeleri hakkında da bilgi veren Bakan YILDIZ, Türkiye'nin de dahil olduğu Nabucco projesinin Avrupa ülkelerinin arz güvenliği problemlerinin giderilmesinde çözümün bir parçası olduğunu belirtti. Benzer amaçlarla başka projeler de olduğunu belirten Bakan YILDIZ, Rusya'nın yönettiği Güney Akım projesinin ise kısa vadede Nabucco'nun alternatifi olarak görülmesine rağmen, orta ve uzun vadede bunların birbirinin rakibi projeler olmadığını, Avrupa'nın doğal gaza ve doğal gaz ithalatına bağımlılığının Türkiye'den daha fazla olduğunu, bu nedenle arz güvenliğini sağlarken, kaynak çeşitliliğini de artırmak gerektiğini kaydetti.

Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılamakta yerli ve yenilenebilir kaynakların harekete geçirilmesine büyük önem verdiklerini vurgulayan Bakan YILDIZ, bu kapsamda rüzgar, güneş, jeo-termal, kömür, su gibi yerli kaynakların payının artırılmasına dönük çalışmalar yaptıklarını ifade etti.

Büyük enerji projelerinden özel sektörün de olumlu bir şekilde etkileneceğine dikkati çeken Bakan YILDIZ, hidroelektrik santraller, Güney Akım, Nabucco, Samsun-Ceyhan hattı, nükleer santral gibi büyük enerji projelerinin özel sektöre çeşitli imkanlar yaratacağını, bunların yapım aşamasının inşaat sektörünü hareketlendireceğini, son dönemlerde sıkça gündemde olan nükleer santral projelerine yönelik olarak da 2010 yılında mutlaka iki sahada nükleer santral yapımıyla ilgili kararlılığın gösterilmesinin gerektiğini belirtti.

Bakan YILDIZ, yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi amaçlı kullanımına ilişkin kanunda değişiklik yapmak için gerçekleştirilen çalışmalar kapsamında, 11 kez toplantı yaptıklarını, bu konudaki düzenlemenin doğru, öngörülebilir, sektörü kucaklayacak ve kabul edilebilir olmasının önemli olduğunu, kamunun özel sektörle paylaşacağı varlıkların makul oranlarda olması gerektiğini, özel sektörün kar edeceği, kamunun zarar etmeyeceği makul oranlarda buluşulması gerektiğini ifade etti.

GÜNDEM 2010

18.02.2010

Konuk Konuşmacı: Zafer ÇAĞLAYAN, Devlet Bakanı

GÜNDEM TOPLANTILARI

18 Şubat 2010 tarihinde gerçekleştirilen "TMB GÜNDEM" toplantısının konuğu Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN oldu. Ankara Sheraton Otel'de gerçekleştirilen bu toplantıda Bakan ÇAĞLAYAN, büyükelçiler, bürokratlar, sektör temsilcileri, basın mensupları ve TMB üyelerinden oluşan dinleyicilere yurtdışı müteahhitlik hizmetlerindeki açılımlar, gelişmeler ve beklentiler hakkında bilgi verdi.

TMB Başkanı M. Erdal EREN açılış konuşmasında "2009 yılının gerçekten zor bir yıl olduğunu, küresel krizin inşaat sektörünün tüm katmanlarını derinden etkilediğini, bu etkinin yurtiçinde olduğu gibi yurtdışında da hissedildiğini, küresel krizin dünya çapındaki etkilerine rağmen, 2009 yılında yurtdışında üstlenilen iş hacminin tahminleri aşan bir meblağa ulaştığını ve Türk müteahhitliğinin dünya markası haline geldiğinin göstergesi olduğunu" ifade etti.

İlk 9 aylık verilere göre Türkiye ekonomisinin %8.4; inşaat sektörünün ise %19.5 küçüldüğüne işaret eden Başkan EREN, inşaat sektörünün büyüdüğü dönemlerde Türkiye'de işsizliğin olumlu, küçüldüğü dönemlerde ise olumsuz yönde etkilendiğini belirtti.

Bakan ÇAĞLAYAN 1972 yılında başlayan sürecin nasıl başarıya ulaştığını, ilk kez 1972 yılında ve Libya'da gerçekleştirilen proje ile dış pazarlara açılan Türk müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörünün "sürdürdüğü maratonda" 81 ülkede üstlendiği 155 milyar ABD Dolarını aşan, 5 000'den fazla proje ile çok büyük bir başarı kazandığını ifade etti.

Bakan ÇAĞLAYAN, 2011 yılında yurtdışı müteahhitlik sektörünün üstleneceği işlerin tutarının 30 milyar Dolar olması gerektiğini belirterek, "Benim asıl arzum,

gönlümden geçen, önümüzdeki birkaç yılda belki de 2015'e kadar yıllık 50 milyar ABD Dolar'lık bir taahhüt alabilecek kapasiteye ulaşmaktır" dedi.

Bakan ÇAĞLAYAN, son üç yıllık rakamlara bakıldığında Türk müteahhitlik sektörünün yurtdışındaki iş hacminin yılda ortalama 20 milyar ABD Doları olduğunun görüldüğünü, 2008 yılında bu rakamın 23.6 milyar ABD Doları, 2009 yılında ise kriz nedeniyle 18.9 milyar ABD Doları olarak gerçekleştiğini belirtti.

Bakan ÇAĞLAYAN ayrıca, Türk müteahhitlerin 2009 yılında üstlendikleri işlerin %33'ünün ulaştırma, %32'sinin yapı, %13'ünün enerji, %7'sinin su işleri, %6'sının altyapı, %5'inin endüstri tesisleri ve %4'ünün diğer alanlardaki projelerden oluştuğunu kaydetti. Yurtdışında faaliyet gösteren Türk müteahhitlerin 2009 yılında 37 ülkede 313 proje üstlendiklerini belirten Bakan ÇAĞLAYAN, geçen yıl en çok iş üstlenilen ülkeler arasında 3.9 milyar ABD Doları ile Libya'nın, 2.5 milyar ABD Doları ile Türkmenistan'ın, 2.4 milyar ABD Doları ile Cezayir'in, yaklaşık 1.3 milyar ABD Doları ile Katar, Rusya Federasyonu ve Irak'ın ve 1 milyar ABD Doları ile Ürdün'ün bulunduğunu ifade etti.

Libya ile imzalanmış olan "Dış Ticaret ve Müteahhitlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektuplarına İlişkin Mutabakat Zaptı" na da değinen Bakan ÇAĞLAYAN, yurtdışı müteahhitlik sektörümüz için çok önemli olan bu ülke ile ilişkilerimizde Türk kamu bankaları tarafından verilen teminat mektuplarının kabulüne ilişkin önemli bir adım atıldığını, buna benzer anlaşmaları müteahhitlik alanında yoğun faaliyette bulunduğumuz ve Türk bankalarına verilen teminat mektuplarını kabul etmeyen diğer ülkelerle de imzalamak istediklerini ifade etti.

Ticari ve Politik Risk Sigortası'nın uygulamaya konulmasına yönelik çalışmaların da uzunca bir süredir Eximbank tarafından devam ettirilmekte olduğunu ifade eden Bakan ÇAĞLAYAN, söz konusu sigorta programının 2010 yılında yürürlüğe konulmasının planlandığını belirtti. Bakan ÇAĞLAYAN ayrıca, yurtdışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörünün sorunlarını ilk elden dinlemek, bunlara kamu-özel sektör işbirliği ile kalıcı çözümler üretmek ve çözüm önerilerinin uygulanmasını izlemek için en ideal platformlardan biri olan Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Konseyini en kısa zamanda toplayacağını; böylelikle yeni bir sıçrama için gerekli koşulları yaratmayı ve müteahhitlik firmalarının önünü açmayı hedeflediklerini belirtti.

GÜNDEM 2010

09.06.2010

Konuk Konuşmacı: Ertuğrul GÜNAY, Kültür ve Turizm Bakanı

GÜNDEM TOPLANTILARI

TMB tarafından 09 Haziran 2010 tarihinde gerçekleştirilen "GÜNDEM" toplantısının konuk konuşmacısı Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul GÜNAY oldu. Ankara Sheraton Otel'de düzenlenen bu toplantıya, parlamenterler, üst düzey bürokratlar, sektör temsilcileri, basın mensupları ve TMB üyeleri katıldılar.

TMB Başkanı M. Erdal EREN toplantıyı açarken yaptığı konuşmada Birlik çatısı altında yer alan inşaat firmalarının aynı zamanda Türkiye'nin önde gelen turizm yatırımcıları ve işletmecileri olduğunu; turizm sektörünün inşaat sektörü ile son derece iç içe olduğunu; her iki sektördeki gelişmelerin diğerini doğrudan etkilediğini; Türkiye'de turizm sektöründe kazanılan tecrübelerin yurtdışında gerçekleştirilen projelere önemli katkılar sağladığını belirtti. Başkan EREN, turizm bölgelerimizi ve kentlerimizi yaşanmaz hale getiren rant yağmasının önlenmesi, çarpık yapılaşmanın durdurulması, imar denetiminin mutlaka etkin hale getirilmesi, yeterli planlama ve denetim kapasitesinden yoksun ve en önemlisi imar rantının cazibesine kapılan yerel yönetimlerin imar yetkilerinin yeniden sorgulanması gerektiğini ifade etti. Bozulmaya uğramış çevre değerlerinin onarılması gerektiğine de dikkat çeken Başkan EREN, ulaşım başta olmak üzere altyapı yetersizliklerini giderecek yatırımların en kısa zamanda hayata geçirilmesine, ortalama yaşı 13-15 yıl olan turistik tesislerin yenilemesine ve bunu teşvik etmek için uzun vadeli düşük faizli kredilere işlerlik kazandırılmasına ihtiyaç olduğunu altını çizdi.

Başkan EREN'in ardından dinleyicilere hitap eden Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul GÜNAY turizm sektörüne katkılarından dolayı TMB üyelerine ve bu alanda faaliyet gösteren diğer inşaat firmalarına teşekkür etti. Son dönemdeki turizm istatistiklerine de

değinen Bakan GÜNAY, yıllık yaklaşık 28 milyon turist ve 22 milyar ABD Doları tutarındaki gelir ile turizm sektörünün ülke ekonomisindeki önemine dikkat çekti.

Turizm gelirlerinin ve faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi gerekliliğini vurgulayan Bakan GÜNAY, ülkemize gelen turist sayısını arttırmakla beraber, gelen turist profilinin seviyesinin de yükseltilmesi ve daha üst gelir gruplarından turistlerin ülkemize çekilmesi yollarının aranması gerektiğini ifade etti.

Son derecede önemli olan deniz turizmi potansiyelinin değerlendirilmesinin yanı sıra, turizm sezonunun uzatılmasına, kültür turizminin, kış turizminin ve doğayla, tarihle iç içe alternatif turizm seçeneklerinin geliştirilmesine ihtiyaç olduğunu belirten Bakan GÜNAY, müzeciliğe büyük önem verdiklerini Türkiye'nin iç kısımlarında arkeoloji-kültür-tarih turizmi alanında inanılmaz zenginliklerin bulunduğunu ve bu potansiyelin mutlaka değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı.

Kendisinin kamunun bir temsilcisi olmasına rağmen, girişimcilerin yatırım sürecinde karşılaştıkları bürokrasiden kaynaklanan sorunları yakından bildiğini söyleyen Bakan GÜNAY, ülkemize gelir kazandıracak, istihdam yaratacak her türlü turizm yatırımı için işadamları ile diyaloga açık olduğunu, sorunların çözümü için, bürokratik engellerin kaldırılması için işadamları ile beraber hareket edeceğini, yatırımcının "kamudaki yol göstericisi" olacağını ifade etti.

Hükümet politikası olarak benimsedikleri "komşularla sıfır sorun" anlayışının ülke turizmine önemli katkıları olduğunu ifade eden Bakan GÜNAY, özellikle komşu ülkeler ile vizelerin kaldırılmasının ülke turizmine ciddi yansımalarının görüleceğini belirtti.

Son olarak Bakan GÜNAY, İsrail'in Gazze'ye insani yardım malzemesi taşıyan gemiye yönelik müdahalesine de değindi. Türkiye'nin komşularıyla bir sorunu olmadığını belirten Bakan GÜNAY, "İsrail halkı ile de hiçbir sorunumuz yoktur. Geçtiğimiz yıl krize rağmen 300 bin İsraili turist ülkemize gelmiştir. Bu yıl da İsrail'den 250 bin kişi civarında turist gelmesini bekliyoruz" dedi.

19-21.06.2009

TİMÖB'09 - TÜRKİYE İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ÖĞRENCİLERİ BULUŞMASI

Türkiye İnşaat Mühendisliği Öğrencileri Buluşması-2009 (TİMÖB'09), İnşaat Mühendisliği Öğrenci Toplulukları Birliği'nin (İMTB) öncülüğünde, İTÜ Mühendisliği Hazırlık Kulübü'nün organizatörlüğü ve Türkiye Müteahhitler Birliği'nin desteğiyle, 19-22 Haziran 2009 tarihlerinde İstanbul Teknik Üniversitesi Süleyman DEMİREL Kültür ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi.

TİMÖB'09 organizasyonu kapsamında, 61 sene önce mezun olduğu İstanbul Teknik Üniversitesi'nde, 44 ayrı üniversiteden gelen mühendislik öğrencileriyle bir araya gelip tavsiyelerde bulunan Eski Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL, yaptığı konuşmada Türk müteahhitlik sektörünün gelişimini anlatarak, İnşaat Mühendisliği Öğrenci Toplulukları Birliği'ni hayata geçiren ve çeşitli sivil toplum projelerini gerçekleştirmek için yola çıkan öğrencileri tebrik etti.

Türkiye Müteahhitler Birliği Başkan Vekili Emre AYKAR yaptığı konuşmada, Birliğimizin ülkemizdeki inşaat mühendisliği öğrenci topluluklarını bir araya getiren İMTB'ye büyük önem verdiğini ifade ederek, bu organizasyona her zaman destek olunacağını belirtti.

"İnşaat Sektöründe Planlama ve Gelişim" başlıklı panelde konuşan DOÇUŞ İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Gönül TALU, YENİGÜN İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Mithat YENİGÜN ve YAPI MERKEZİ İnşaat Yönetim Kurulu Onursal Başkanı Ersin ARIOĞLU inşaat mühendisi adaylarına kişisel deneyimlerini aktararak, geleceğe yönelik tavsiyelerde bulundular.

25.06.2009

SELAHADDİN VALİSİ BAŞKANLIĞINDAKİ İRAK HEYETİ İLE TOPLANTI

Irak'ın Selahaddin Bölgesi Valisi Mutashar Hüseyin ALEAWI başkanlığında, Vilayet Meclis Başkanı Ahmed Abdullah A.ABED'in de yer aldığı Irak heyeti 25 Haziran 2009 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'ni ziyaret etti.

Görüşmede, Selahaddin Bölgesi Valisi, zengin bir bölge olan Selahaddin'in yeniden yapılandırılabilmesi amacıyla özellikle altyapı, toplu konut, çimento ve gübre fabrikaları ile elektrik üretimi projelerine önem verdiklerini belirterek, anılan projelerin deneyimli Türk firmaları tarafından üstlenilmesini istediklerini ifade etti.

06.07.2009

EKONOMİ KOORDİNASYON KURULU TOPLANTISI

İnşaat sektöründe 2008 yılında yaşanan büyük daralma ile yurtiçi ve yurtdışı boyutları ile sektörün sıkıntıları Türkiye Müteahhitler Birliği'nin girişimleri ile 19 Ocak 2009 tarihinde dönemin Ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Nazım EKREN başkanlığında yapılan Ekonomi Koordinasyon Kurulu (EKK) toplantısında ele alınmış, yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri tartışılmıştı.

Aradan geçen süre içerisinde çözüme yönelik önemli gelişmeler kaydedilememesi nedeniyle, Bakanlar Kurulu'nda yapılan değişiklikler sonrasında konu Dış Ticaret ve Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerinden sorumlu Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN'a aktarıldı ve "Global Ekonomik Kriz, İnşaat Sektörü ve Çözüm Önerileri" konulu EKK toplantısı bu defa Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali BABACAN başkanlığında 06 Temmuz 2009 tarihinde gerçekleştirildi.

Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantısına Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN, Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Aykut KILIÇ, Maliye Bakanlığı Müsteşarı Naci AĞBAL, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Vekili Halis Yunus ERSÖZ, Dış Ticaret Müsteşar Vekili Abdullah KÖTEN ve Müsteşar Yardımcısı Şevket ILGAÇ, BDDK Başkanı, Eximbank Genel Müdürü, Ziraat Bankası ve Halk Bankası Genel Müdürleri, Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürü, İş-Kur gibi yurtdışı müteahhitlik hizmetleri ile doğrudan ilgili kamu kurumlarının üst düzey yetkilileri katıldı.

Toplantıya, özel sektör temsilcisi olarak, TMB Başkanı Erdal EREN, TürkMMMB Başkanı Erkan ŞAHMALLI ve Türkiye Bankalar Birliği Genel Sekreteri Ekrem KESKİN katıldılar.

TMB Başkanı Erdal EREN yaptığı sunumda, inşaat sektörünün 2008 yılı ilk çeyreğinden bu yana küçülmeye devam ettiğini, yurtiçinde yaşanan durgunluğun aşılması için mutlaka kamu altyapı yatırım harcamalarının artırılması gerektiğini ve yürütülen yatırım projelerinde biriken KDV sorununun çözülmesinin önem taşıdığını vurguladı.

Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin ülke ekonomisine ve istihdamına katkıları hakkında bilgi veren EREN, diğer ülkelerin kaynakları ile Türk işgücüne istihdam yaratabilen inşaat sektörünün, uluslararası pazarlardaki faaliyetlerinde yaşanan, başta teminat mektubu sorunu olmak üzere, çeşitli sorunları ve çözüm önerilerini gündeme getirdi.

14.07.2009
MALİYE BAKANLIĞI
MÜSTEŞARINI ZİYARET

Türkiye Mütahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN, Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ ve Mali Danışman Mehmet ÖKTEN 14 Temmuz 2009 tarihinde Maliye Bakanlığı Müsteşarı Naci AĞBAL'ı makamında ziyaret etti.

Maliye Bakanlığı Müsteşarı Naci AĞBAL'ı yeni atandığı görevi nedeniyle kutlayan TMB yetkilileri, görüşmede inşaat ve taahhüt sektörünün mali mevzuat uygulamaları ile ilgili sorunlarını gündeme getirdi.

15.07.2009
ENERJİ VE TABİİ
KAYNAKLAR BAKANLIĞI
MÜSTEŞARINI ZİYARET

Türkiye Mütahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN ile Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ 15 Temmuz 2009 tarihinde görevine yeni atanan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Metin KİLCİ'yi kutlamak amacıyla makamında ziyaret etti.

Anılan görüşmede, enerji sektöründeki gelişmeler ele alındı ve TMB üyesi firmaların faaliyetleri hakkında görüş alışverişinde bulunuldu.

20.07.2009
IRAK BAŞBAKAN YARDIMCISI VE
BERABERİNDEKİ HEYETİN TMB'Yİ ZİYARETİ

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali BABACAN'ın davetlisi olarak Ankara'da bulunan yatırımlardan ve yeniden imardan sorumlu Irak Başbakan Yardımcısı Rafe H. AL-EISSAWI başkanlığındaki Irak heyeti 20 Temmuz 2009 tarihinde Türkiye Mütahhitler Birliği'ni ziyaret etti.

TMB Başkanı Erdal EREN, Yönetim Kurulu Üyeleri ve Irak'ta iş yapan bazı firma temsilcilerinin de katıldığı toplantı ve çalışma yemeğinde Irak'taki yatırım projeleri konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

20.07.2009
VİYANA BELEDİYESİ YETKİLİLERİNDEN
OLUŞAN HEYETİN TMB'Yİ ZİYARETİ

20 Temmuz 2009 tarihinde Viyana Belediye Başkan Danışmanı Andrea HOLZMANN JENKINS beraberindeki heyet ile birlikte Türkiye Mütahhitler Birliği'ni ziyaret etti.

Toplantıda Avusturya heyeti, 05-06 Kasım 2009 tarihlerinde Ankara'da düzenlenecek olan "Sürdürülebilir Kentsel Gelişme ve Toplu Konut Sempozyumu" hakkında bilgi vererek anılan Sempozyum için TMB'nin desteğini istedi.

21.07.2009
KOSOVA EKONOMİ VE MALİYE
BAKANI'NIN TMB'Yİ ZİYARETİ

firmalarının yurt dışı faaliyetlerini içeren bir sunum yapıldı.

Bakan SHALA, 2008'de bağımsızlığını kazanan Kosova'da demokratik bir devlet ve modern bir toplum yaratma çabasında olduklarını vurgulayarak, öncelikli hedeflerinin ekonomik büyüme olduğunu, Kosova hükümeti tarafından ülkedeki altyapı yatırımlarının gerçekleştirilebilmesi amacıyla Kamu-Özel Ortaklığı (PPP) konusunda gerekli yasal düzenlemelerin yapıldığını belirtti. Bu çerçevede, ülkelerinde yol, liman, havaalanı ve enerji santralleri gibi birçok projenin gerçekleştirileceğini, Türkiye gibi kardeş ülkelerin desteği ile yeniden yapılanma sürecinin başarıyla tamamlanabileceğini ifade etti.

Kosova Ekonomi ve Maliye Bakanı Ahmet SHALA beraberindeki heyet ile 21 Temmuz 2009 tarihinde Türkiye Mütahhitler Birliği'ni ziyaret etti. Konuk heyet için düzenlenen toplantı ve çalışma yemeğinde, TMB Genel Sekreteri Haluk BÜYÜKBAŞ Türk mütahhitlik

Heyete ev sahipliği yapan TMB Yönetim Kurulu Üyesi Celal SEVER de Türk mütahhitlik firmalarının Kosova inşaat sektöründe daha aktif rol almak istedikleri dile getirdi.

21.07.2009

SAYIŞTAY BAŞKANI RECAİ AKYEL'İ ZİYARET

TMB Başkanı Erdal EREN, Başkan Vekilleri Emin SAZAK ve Yaşar EREN, Yönetim Kurulu Üyeleri Cengiz KÖKSAL, Bülent ERDOĞAN ile Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ'tan oluşan TMB heyeti, Sayıştay Başkanlığına seçilen Dr. Recai AKYEL'i 21 Temmuz 2009 tarihinde kutlamak amacıyla makamında ziyaret etti.

20-22.07.2009

TÜRKİYE - LIBYA KARMA EKONOMİK KOMİSYONU TOPLANTISI

Türkiye-Libya KEK Teknik Toplantılarına TMB adına Genel Sekreter Yardımcısı Çiğdem ÇINAR katıldı.

Görüşmelerde, Libya tarafınca bu ülkede müteahhitlerimizce üstlenilmiş olan projelerde işverenler aleyhine olduğu ifade edilen fiyat farkları ile kontrat bedellerinden tenzilat yapılmasına yönelik talepler ve geçmiş dönem borç-alacak konuları bir kez daha gündeme getirildi.

Bununla birlikte imzalanan 21. Dönem KEK Protokolünde;

- Libya'da faaliyet gösteren firmaların işveren idareler ile sorunlarına gönüllülük esasına dayalı olarak dostane çözümler üretilmesi amacıyla firma ve kuruluşlar arasında görüşmeler yapılmasının teşvik edilmesi,
- geçmiş dönem müteahhit alacak ve borçları ile ilgili mali sorunların çözümü amacı ile 3 ay içerisinde Trablus'ta 21. Dönem KEK ikinci tur müzakerelerinin gerçekleştirilmesi,
- Libya tarafınca gündeme getirilen 2007-2009 döneminde Türk firmalarının Libya'da üstlendikleri projelere ilişkin sözleşmelerdeki fiyatların ayarlanması konusunun dostane bir çözüme kavuşturulması hususunda çaba gösterilmesi, hükümlerine yer verildi.

Türkiye - Libya Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) 21. Dönem Toplantısı Ulaştırma Bakanı Binali YILDIRIM ve Libya Kamu Hizmetleri Genel Halk Komitesi Sekreteri Matuk Muhammed MATUK eş başkanlığında 20-22 Temmuz 2009 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirildi.

29.07.2009

YENİ HİNDİSTAN BÜYÜKELÇİSİ'NİN TMB'Yİ ZİYARETİ

Görevine yeni atanan Hindistan'ın Ankara Büyükelçisi Raminder Singh JASSAL 29 Temmuz 2009 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'ni ziyaret etti.

TMB Başkanı Erdal EREN ve Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ ile görüşen SINGHJASSAL Hindistan'daki yatırım projeleri hakkında bilgi vererek, Türk müteahhitlerini Hindistan'a davet etti.

29.07.2009

LIBYA'DAKİ PROJELERLE İLGİLİ İSTİŞARE TOPLANTISI

Türkiye ile Libya arasında ekonomik, ticari ve teknik alanlardaki işbirliğinin güçlendirilmesi amacıyla 20-22 Temmuz 2009 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen 21. Dönem Türkiye-Libya Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) Toplantısı'nda ele alınan ve özellikle Libya'da iş üstlenmiş ve üstlenmekte olan müteahhitlik firmalarını ilgilendiren konular hakkında TMB Başkanı Erdal EREN başkanlığında 29 Temmuz 2009 tarihinde TMB'de bir istişare toplantısı düzenlendi.

Toplantıya, Libya'da iş üstlenen TMB üyesi birçok firmanın üst düzey yetkilileri ile Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilileri katıldılar.

03.08.2009

DEVLET BAKANI ZAFER ÇAĞLAYAN İLE MÜTEAHHİTLİK ALANINDA TÜRKİYE - LİBYA İLİŞKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN TOPLANTI

TMB Başkanı Erdal EREN başkanlığında Güriş Holding Yönetim Kurulu Başkanı İdris YAMANTÜRK, Baytur İnşaat ve Taahhüt A.Ş. Ankara Temsilcisi Orhan EKEN'den oluşan bir heyet müteahhitlik alanında Türkiye-Libya ilişkilerinin değerlendirilmesi amacıyla 03 Ağustos 2009 tarihinde Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN'ı makamında ziyaret etti.

Toplantıda, Libya Kamu Hizmetleri Genel Halk Komitesi Sekreteri Matug Mohammed MATUG başkanlığında, Genel Halk Komitesi Müsteşarı Mohammed Ahmed El MANGUSH'un teknik komite başkanlığını yürüteceği Libya Heyeti ile 12 Ağustos 2009 tarihinde gerçekleştirilecek toplantıda gündeme getirilecek hususlar görüşülerek Türk müteahhitlerinin Libya'daki faaliyetleri ile yaşanmakta olan sorunlar ve çözümlerine yönelik öneri ve görüşler detaylı olarak ele alındı.

06.08.2009

IRAK GENÇLİK VE SPOR BAKANI'NIN TMB'Yİ ZİYARETİ

Irak Gençlik ve Spor Bakanı Jasem N. JAAFER beraberinde Irak Parlamento Üyesi Fawzi Akram SEMEN'in de yer aldığı bir heyet ile 06 Ağustos 2009 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'ni ziyaret etti.

TMB Yönetim Kurulu Üyeleri Celal SEVER, Bülent ERDOĞAN, Irak'ta iş yapan ve yapmayı amaçlayan TMB üyesi firmaların temsilcilerinin katıldığı toplantıda, Irak'ın yeniden yapılandırılması çerçevesinde yapılması planlanan projeler ele alındı.

Toplantıda Irak'ta inşası planlanan spor tesisi, stadyum ve benzeri projeler hakkında bilgi veren Irak heyeti, yetkin Türk müteahhitlerini bu projelerde yer almaya davet ederek bu konuda TMB'nin yardımlarını beklediklerini ifade etti.

12.08.2009

LİBYA KAMU HİZMETLERİ GENEL HALK KOMİTESİ SEKRETERİ BAŞKANLIĞINDAKİ LİBYA HEYETİ İLE TMB'DE TOPLANTI

Libya Kamu Hizmetleri Genel Halk Komitesi Sekreteri Matug Mohammed MATUG başkanlığında, Genel Halk Komitesi Müsteşarı ve Libya'nın eski Ankara Büyükelçisi Mohammed Ahmed El MANGUSH ve Libya yetkililerinden oluşan bir heyetin 11-13 Ağustos 2009 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdiği resmi ziyaret kapsamında, 12 Ağustos 2009 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'nde Libya ile müteahhitlik hizmetlerinde yaşanan sorunların değerlendirildiği bir toplantı gerçekleştirildi.

Toplantıda, 2007-2009 döneminde Türk firmalarının Libya'da üstlendikleri işlerle ilgili olarak inşaat ana girdi fiyatlarında meydana gelen değişiklikler konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

26.08.2009

GÜNEY AFRIKA CUMHURİYETİ ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ YETKİLİLERİNİN TMB'Yİ ZİYARETİ

Güney Afrika Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği Müsteşarı Sarel van ZYL ve Başkatip Namla YENANA 26 Ağustos 2009 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'ni ziyaret ettiler.

Yapılan görüşmede, TMB üyesi firma temsilcilerinden oluşacak bir müteahhitlik heyeti tarafından 2009 yılı sonbahar aylarında Güney Afrika Cumhuriyeti'ne gerçekleştirilmesi öngörülen ziyaret ile ilgili olarak görüş teatisinde bulunuldu.

27.08.2009
DSİ GENEL MÜDÜRÜ
HAYDAR KOÇAKER'İ
ZİYARET

TMB Başkanı Erdal EREN, Başkan Vekili Yaşar EREN, bazı üye firma yetkilileri ve TMB Genel Sekreteri Haluk BÜYÜKBAŞ 27 Ağustos 2009 tarihinde DSİ Genel Müdürü Haydar KOÇAKER'i makamında ziyaret ettiler.

Görüşmede, DSİ projelerine dönük Sayıştay denetimlerinde müteahhitlik firmaları tarafından yaşanan sorunlar gündeme getirildi.

31.08.2009
DİŞ TİCARET
MÜSTEŞARI
AHMET YAKICI'YI
ZİYARET

TMB Başkanı Erdal EREN, Başkan Vekili Emin SAZAK ve Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ Dış Ticaret Müsteşarı Ahmet YAKICI'yı yeni görevine atanması nedeniyle 31 Ağustos 2009 tarihinde makamında ziyaret ettiler.

TMB heyeti tarafından Türk yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin mevcut durumu hakkında bilgi verilen görüşmede, TMB ile DTM arasında yürütülmekte olan işbirliğinin daha da geliştirilmesi hususunda görüş alışverişinde bulunuldu.

05-09.09.2009

DİŞ TİCARET MÜSTEŞAR YARDIMCISI
CEMALETTİN DAMLACI BAŞKANLIĞINDA
LIBYA'YA GERÇEKLEŞTİRİLEN
TEKNİK HEYET ZİYARETİ

05-09 Eylül 2009 tarihlerinde Dış Ticaret Müsteşar Yardımcısı Cemalettin DAMLACI başkanlığında Libya'ya bir Teknik Heyet ziyareti düzenlendi.

Dış Ticaret, Hazine ve Gümrük Müsteşarlıkları, DSİ, GAP İdaresi, Maliye Bakanlığı yetkilileri ile TMB Genel Sekreter Yardımcısı Çiğdem ÇINAR'ın katıldığı ziyarette; "Serbest Ticaret Anlaşması", "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması", "banka teminat mektupları", "2005 yılı öncesi müteahhit borç ve alacakları", "Manavgat Çayı'ndan Libya'ya su taşınması programı", "Çevre, ormancılık, tarımsal yatırım", "Afrika'da ortak yatırım konularında işbirliği" ile "vize işlemlerinin kolaylaştırılması" konuları görüşülerek, bu hususları içeren bir İzleme Tutanağı imzalandı.

07-08.09.2009

TÜRKİYE - HİNDİSTAN IX. DÖNEM KARMA
EKONOMİK KOMİSYON (KEK) TOPLANTISI

Türkiye-Hindistan Karma Ekonomik ve Teknik İşbirliği Komitesi (KEK) 9. Dönem Toplantısı Devlet Bakanı Mehmet AYDIN ve Hindistan Ticaret ve Sanayi Bakanı Anand SHARMA eş başkanlığında 07-08 Eylül 2009 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirildi.

Türkiye-Hindistan IX. Dönem KEK Toplantısına TMB Genel Sekreter Yardımcısı Bülent ATAMER katıldı. Toplantı kapsamında görüşülen Hindistan Ticaret ve Sanayi Odaları Federasyonu (FICCI) Genel Sekreter Yardımcısı Sheila SUDHAKARAN ile TMB ve FICCI arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi hususunda fikir alışverişinde bulunuldu.

10.09.2009

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI
TANER YILDIZ'I ZİYARET

TMB Başkan Vekili Emin SAZAK, Yönetim Kurulu Üyeleri Bülent ERDOĞAN ve Edip YENİGÜN ile TMB Genel Sekreteri Haluk BÜYÜKBAŞ 10 Eylül 2009 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner YILDIZ'a bir nezaket ziyareti gerçekleştirdiler.

TMB heyetinin Bakan YILDIZ ile yaptığı görüşmede, Türkiye ve dünyada enerji alanında son dönemde yaşanan gelişmeler değerlendirildi.

17.09.2009

GÜNEY KORE ULUSLARARASI MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ BAŞKANI'NIN TMB'Yİ ZİYARETİ

Güney Kore Uluslararası Müteahhitler Birliği (ICAK) Başkanı Lee JAE-GYOON ve Başkan Vekili Jong-Hyun KIM beraberlerinde Güney Kore Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği Müsteşarı Hee Chul LEE ve Başkatip Wonfok CHOI ile 17 Eylül 2009 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'ni ziyaret etti.

TMB Başkanı Erdal EREN ile Yönetim Kurulu üyelerinden Emin SAZAK, Edip YENİGÜN, Celal SEVER, Selim BORA ve TMB Genel Sekreteri ile yardımcılarının katıldıkları toplantıda, TMB ve ICAK arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi hususu üzerinde duruldu.

Toplantıda her iki Birlik üyesi firmalar arasında üçüncü ülkelerde işbirliğinin geliştirilmesinin önemine değinilerek, TMB ve ICAK'ın üyesi bulunduğu Dünya Su Konseyi (WWC) nezdinde yürütülen faaliyetler çerçevesinde de işbirliğine gidilebileceği ifade edildi.

27.09-01.10.2009

10. ULAŞTIRMA ŞURASI

Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümünde, ülkemizin dünyanın gelişmiş 10 ülkesi arasında taşınmasına katkı sağlanması amacıyla, Ulaştırma Bakanlığı tarafından, İstanbul, Haliç Kültür ve Kongre Merkezi'nde 27 Eylül - 01 Ekim tarihlerinde gerçekleştirilen "Hedef 2023" 10'uncu Ulaştırma Şurası'nda 2023 yılına kadar izlenecek ulaştırma politikaları belirlendi.

10. Ulaştırma Şurası çerçevesinde 29 Eylül 2009 tarihinde yapılan "Karayolu Altyapısı" konulu Panel'de konuşan TMB Başkanı Erdal EREN ülkemizin karayolu altyapısının geliştirilmesi ve Türk müteahhitlik firmalarının bu süreçteki yeri ile ilgili bir sunum yaptı.

01.10.2009

DÜNYA SU KONSEYİ (WWC) BAŞKANI İLE ÇALIŞMA YEMEĞİ

01 Ekim 2009 tarihinde TMB Başkanı Erdal EREN ev sahipliğinde, Dünya Su Konseyi (WWC) Başkanı L. FOUICHON onuruna, Konseyde görev yapan Türk Governörler, DSİ Genel Müdürü Haydar KOÇAKER, İrfan AKER, Prof. Doğan ALTINBİLEK ve TMB Genel Sekreteri Haluk BÜYÜKBAŞ'ın katılımıyla bir çalışma yemeği düzenlendi.

Çalışma yemeğinde 14-16 Ekim 2009 tarihlerinde Marsilya-Fransa'da yapılacak olan Dünya Su Konseyi Genel Kurulu için yürütülen hazırlık çalışmaları ve Dünya Su Konseyi ile Türk Governörler arasındaki işbirliği konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

07-09.10.2009

DEVLET BAKANI ZAFER ÇAĞLAYAN BAŞKANLIĞINDA LİBYA TİCARET VE MÜTEAHHİTLİK HEYETİ ZİYARETİ

Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN başkanlığındaki Ticaret ve Müteahhitlik Heyeti 07-09 Ekim 2009 tarihlerinde Libya'yı ziyaret etti.

Heyete TMB Başkanı Erdal EREN, 25 kadar TMB üyesi firma temsilcisi ile TMB Genel Sekreter Yardımcısı Bülent ATAMER katıldılar.

Anılan ziyaret sırasında iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin özellikle de müteahhitlik hizmetleri alanındaki işbirliğinin daha da geliştirilmesi amacıyla görüşmeler yapıldı ve atılması gereken adımlar üzerinde duruldu.

14.10.2009

SAYIŞTAY BAŞKANI RECAİ AKYEL'İN TMB'Yİ ZİYARETİ

Sayıştay Başkanı Recai AKYEL, 7. Daire Başkanı Nursen YAPICI ile birlikte 14 Ekim 2009 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'ni ziyaret etti.

TMB Başkanı Erdal EREN'in ev sahipliğinde düzenlenen toplantıya katılan TMB Yönetim, Denetim ve Yüksek Danışma Kurulu Üyeleri Sayıştay Başkanı ile Türk müteahhitlik firmalarının karşılaştıkları sorunlar hakkında görüş alışverişinde bulundular.

15.10.2009

T.C. BAŞBAKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN'IN İRAK ZİYARETİ

T.C. Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN, Dışişleri Bakanı Ahmet DAVUTOĞLU, Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN, İçişleri Bakanı Beşir ATALAY, Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa DEMİR, Sağlık Bakanı Recep AKDAĞ, Ulaştırma Bakanı Binali YILDIRIM, Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi EKER, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner YILDIZ ile Çevre ve Orman Bakanı Veysel EROĞLU'ndan oluşan bir heyetle birlikte 15 Ekim 2009 tarihinde Irak'a resmi bir ziyaret gerçekleştirdi.

Anılan ziyaret sırasında Başbakan'a refakat eden işadamları heyetine, Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN, Başkan Vekilleri Emin SAZAK ve Adnan ÇEBİ de katıldılar.

14-16.10.2009

DÜNYA SU KONSEYİ (WWC) GENEL KURULU

Dünya Su Konseyi (WWC) 5. Genel Kurulu 14-16 Ekim 2009 tarihlerinde Fransa'nın Marsilya kentinde yapıldı.

Dünya Su Konseyi (WWC) Yönetim Kurulu ve Genel Kurul Toplantılarına DSİ Genel Müdür Yardımcısı Akif ÖZKALDI başkanlığında WWC üyesi Türk firmalarından oluşan bir heyet ile TMB Genel Sekreteri Haluk BÜYÜKBAŞ katıldı.

WWC Genel Kurulu kapsamında gerçekleştirilen seçimlerde 2009-2012 yıllarını kapsayan dönem için Devlet Su İşleri Genel Müdürü Haydar KOÇAKER, DOLSAR Mühendislik A.Ş.'den İrfan AKER, Uluslararası Hidroenerji Birliği'nden (IHA) Prof. Doğan ALTINBİLEK ve TMB Genel Sekreteri Haluk BÜYÜKBAŞ bir kez daha Yönetim Kurulu Üyeliği'ne seçildiler.

Diğer taraftan, yapılan ilk Yönetim Kurulu toplantısında, Prof. Doğan ALTINBİLEK 2009-2012 yıllarını kapsayan dönemde Yönetim Kurulu Üyeliği'nin yanı sıra Dünya Su Konseyi Yürütme Kurulu Üyeliği'ne de seçildi.

15-16.10.2009

“FIDIC 1999 İNŞAAT SÖZLEŞMELERİNİN PRATİKTEKİ KULLANIMI İLE İLGİLİ 101 KONU” BAŞLIKLİ EĞİTİM SEMİNERİ

TMB üyesi firmaların uluslararası pazardaki rekabet gücünü arttırmak ve sözleşme yönetiminde karşılaştıkları sorunları aşgariye indirmek amacıyla 15-16 Ekim 2009 tarihlerinde “FIDIC 1999 İnşaat Sözleşmelerinin Pratikteki Kullanımı ile ilgili 101 Konu” başlıklı bir eğitim semineri düzenlendi.

Benzer konularda çok sayıda eğitim programı düzenlemiş olan European Construction Ventures Ltd.'nin (ECV) deneyimli uzmanlarından İnşaat Y. Mühendisi David LOOSEMORE tarafından verilen seminerde, FIDIC 1999 İnşaat Sözleşmeleri'nin kullanımı ile ilgili hususlar ele alındı ve katılımcıların uygulamada karşılaştıkları sorunlara ilişkin sorular yanıtlandı.

16.10.2009

2009 YILI YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ ÖDÜL TÖRENİ

16 Ekim 2009 tarihinde Engineering News Record (ENR) dergisi tarafından 2008 yılı verileri esas alınarak belirlenen ve derginin Ağustos 2009 sayısında yayınlanan “Dünyanın En Büyük 225 Uluslararası Müteahhidi” listesinde yer alan 31 Türk müteahhitlik firmasına plaket verilmesi amacıyla Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın katılımı ile TMB ve DTM işbirliğinde bir ödül töreni düzenlendi.

Türk inşaat sektörünün bu önemli uluslararası başarısını kamuoyuna duyurmak ve firmalarımızı ödüllendirmek amacıyla düzenlenen söz konusu ödül törenine Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN, Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa DEMİR ile Ulaştırma Bakanı Binali YILDIRIM da katıldı. Törende ayrıca, Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ersin ÖZİNCE'ye de inşaat sektörüne olan katkılarından dolayı bir plaket takdim edildi.

20-22.10.2009

DEVLET BAKANI ZAFER ÇAĞLAYAN BAŞKANLIĞINDA CEZAYİR TİCARET HEYETİ

20-22 Ekim 2009 tarihlerinde Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN başkanlığında Cezayir'e düzenlenen Ticaret Heyeti Programı'na Türkiye Müteahhitler Birliği Başkan Vekili ve DEİK/Türk-Kuzey Afrika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Emre AYKAR ile TMB üyesi firma temsilcileri de katıldılar.

22-23.10.2009

“İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNETİM SİSTEMİ” KONULU EĞİTİM

22-23 Ekim 2009 tarihlerinde Türkiye Müteahhitler Birliği tarafından, “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” konulu bir eğitim semineri düzenlendi.

Türk Standardları Enstitüsü eğitmenlerinden Gürol GÖKÇİMEN tarafından verilen seminerde, TMB üyesi firma temsilcilerine “işçi ve işverenlerin hak ve yükümlülükleri ile sosyal güvenliklerinin sağlanması”, “çalışanların üst düzeyde korunması”, “iş yerindeki iş kazalarının azaltılması”, “meslek hastalıklarına karşı önlemler alınması” ile ilgili hususlarda bilgi aktarıldı.

23.10.2009

TCDD GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN KARAMAN VE TCDD YETKİLİLERİ İLE ÇALIŞMA YEMEĞİ

T.C. Devlet Demiryolları Genel Müdürü Süleyman KARAMAN'ın daveti üzerine, TMB Başkanı Erdal EREN, Başkan Vekili Emin SAZAK, Yönetim Kurulu Üyeleri Celal KOLOĞLU, Celal SEVER, Necati YAĞCI, Edip YENİGÜN ve Bülent ERDOĞAN ile Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ'tan oluşan Türkiye Müteahhitler Birliği heyeti ile TCDD üst düzey yetkilileri 23 Ekim 2009 tarihinde düzenlenen çalışma yemeğinde bir araya geldiler.

Türkiye'nin demiryolu altyapısı, ihtiyaçları ve önümüzdeki dönemde atılması gereken adımların görüldüğü çalışma yemeği sonrasında, TCDD Genel Müdürü tarafından TCDD'nin mevcut yapısı ve sahip olduğu demiryolu ağı, 2023 ve 2035 vizyonu, hedefler ve bu hedeflere ulaşılabilmesini teminen hazırlık çalışmaları yürütülen yatırım projeleri ile ilgili kapsamlı bir sunum yapıldı.

29-30.10.2009

AFRİKA ALTYAPI FORUMU 2009

"Afrika Altyapı Forumu Uluslararası Konferansı"nın ikincisi 29-30 Ekim 2009 tarihlerinde Fas'ın Marakeş kentinde Afrika Kalkınma Bankası işbirliğiyle "i-conferences" tarafından düzenlendi.

Afrika Altyapı Forumu'na TMB Genel Sekreter Yardımcısı Bülent ATAMER ile Müdür Hakan ERTUNÇ katıldılar.

"Ulaşım Altyapılarında Kamu Ortaklıklarının ve Özel İştiraklerin Özendirilmesi" konusunun işlendiği toplantıda, Afrika'nın çeşitli ülkelerinden gelen uzmanlar kıtadaki karayolu, demiryolu, havalimanı projelerinde kamu ile özel sektör arasındaki ortaklığı güçlendirecek strateji ve girişimleri tartıştılar.

30-31.10.2009

DIŞİŞLERİ BAKANİ AHMET DAVUTOĞLU BAŞKANLIĞINDA IRAK ZİYARETİ

Dışişleri Bakanı Ahmet DAVUTOĞLU beraberinde Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN ve işadamlarından oluşan bir heyetle birlikte 30-31 Ekim 2009 tarihlerinde Irak'a resmi bir ziyaret gerçekleştirdi.

Başkent Bağdat ile Musul ve Erbil şehirlerini de kapsayan ziyarete TMB Başkanı Erdal EREN ve Yönetim Kurulu Üyesi Edip YENİGÜN katıldılar.

03.11.2009

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARINI ZİYARET

Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN, Başkan Vekili Emin SAZAK ve Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Feridun SİNİRLİOĞLU'na 03 Kasım 2009 tarihinde bir nezaket ziyareti gerçekleştirdiler.

Görüşmede yeni görevlerine atanan T.C. Büyükelçileri için 05 Ocak 2010 tarihinde Dışişleri Bakanlığı tarafından gerçekleştirilecek Ankara Toplantısı kapsamında düzenlenmesi planlanan etkinlik ile ilgili hususlar ele alındı.

04.11.2009

YAPIM İŞLERİ İHALELERİ İLE İLGİLİ MEVZUAT HAKKINDA BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

TMB üyelerine "Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği" hakkında bilgi verilmesi amacıyla 04 Kasım 2009 tarihinde TMB ve Kamu İhale Kurumu (KİK) işbirliğinde Ankara'da bir toplantı düzenlendi.

KİK Başkanı Hasan GÜL'ün de katıldığı toplantıda, ihale mevzuatında yapılan son değişiklikler ve uygulamada karşılaşılan sorunlar değerlendirildi.

Anılan toplantı sonrasında, toplantı sırasında TMB üyesi firmalar tarafından "Anahtar Teknik Personel", "Devirli İşlerde İş Durum Belgesi" ve "Benzer İş Gruplamaları" konularında gündeme getirilmiş olan hususlar dikkate alınmasını teminen KİK Başkanlığı'na iletildi.

05-06.11.2009

"SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL GELİŞME VE TOPLU KONUT SEMPOZYUMU"

Avusturya Büyükelçiliği'nin desteği, Viyana Belediyesi ile Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin işbirliği ve Toplu Konut İdaresi'nin katkılarıyla 05 Kasım 2009 tarihinde Ankara'da "Sürdürülebilir Kentsel Gelişme ve Toplu Konut Sempozyumu" düzenlendi.

Sempozyum'un açılışında konuşan Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN Avrupa ile Türkiye kentleri arasındaki sorunların farklı olduğunu söyledi. Türkiye'de nüfus artışının, göçün ve depremin kentleşme üzerindeki etkilerine değinerek, ülkemizde planlı gelişmeyi sağlamak zorunda olduğumuzu belirtti.

Öğleden sonraki oturumda ise, Genel Sekreter Yardımcısı Çiğdem ÇINAR tarafından Türk yurtdışı müteahhitlik hizmetlerini ve TMB'yi tanıtan bir sunum yapıldı.

05-06.11.2009

"KÜRESEL EKONOMİK KRİZİN İSLAM KONFERANSI TEŞKİLATI ÜLKELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ" KONULU İŞ FORUMU

İslam Konferansı Teşkilatı (İKT) Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi'nin (İSEDAK) kuruluşunun 25. yılı münasebetiyle, 05-06 Kasım 2009 tarihlerinde, Devlet Planlama Teşkilatı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın desteği ve MÜSİAD'ın işbirliği ile, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından, İstanbul'da İSEDAK İş Forumu düzenlendi.

"Küresel Ekonomik Krizin İKT Ülkelerine Etkisi: Krizden Çıkış Yolları ve Kilit Sektörlerin Rolü" konulu İSEDAK İş Forumu, İKT üyesi kuruluşların temsilcilerini, üye ülkelerde çalışma ve başarılarıyla isim yapmış, önde gelen uzmanları, finans kuruluşlarını, Ticaret ve Sanayi Odaları ve İş Konseyleri Başkanları ile iş çevrelerini bir araya getirdi.

Forum kapsamında 06 Kasım 2009 tarihinde gerçekleştirilen "İKT Ülkelerinde Enerji ve Altyapı Sektörlerinde Engeller ve Fırsatlar" konulu panele konuşmacı olarak katılan TMB Genel Sekreteri Haluk BÜYÜKBAŞ, Türkiye Müteahhitler Birliği ve Türk Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri konusunda bir sunum yaptı.

12.11.2009

"KUZEY AFRİKA'DA İŞ NASIL YAPILIR?" KONULU TOPLANTI

Türk Ekonomi Bankası (TEB) - BNP Paribas ortaklığı ile TMB işbirliğinde 12 Kasım 2009 tarihinde İstanbul Mövenpick Otel'de Kuzey Afrika ile iş yapan firmalara yönelik olarak "Kuzey Afrika'da İş Nasıl Yapılır?" konulu bir toplantı düzenlendi.

TMB Başkanı Erdal EREN'in, Türk müteahhitlerinin Kuzey Afrika ülkelerinde faaliyet gösterirken karşılaştıkları sorunları vurgulayan açılış konuşmasının ardından, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Türk Ekonomi Bankası ve BNP Paribas yetkilileri katılımcılara hitap etti. Toplantının öğleden sonraki oturumunda ise, Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ, TMB ve Türk Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerini tanıtan bir sunum yaptı.

Toplantıda ayrıca, BNP Paribas Kuzey Afrika Ülke Temsilcileri ve Türk Masası Yöneticileri tarafından bölge ülkelerine yönelik görüş, öneri ve bilgiler aktarıldı.

20.11.2009

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI YETKİLİLERİ İLE HİZMET TİCARETİ GENEL ANLAŞMASI'NA İLİŞKİN TOPLANTI

Hazine Müsteşarlığı Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü yetkilileri ile 20 Kasım 2009 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'nde gerçekleştirilen toplantıda "Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS)" müzakereleri ile Türkiye'nin pozisyonu hakkında görüş alış verişinde bulunuldu.

Ayrıca, inşaat ve ilgili mühendislik hizmetleri başlığı altında yer alan alt sektörlerdeki taahhüt durumumuzda bir değişiklik yapılıp yapılamayacağı hususu da değerlendirildi.

23-25.11.2009

T.C. BAŞBAKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN BAŞKANLIĞINDA LIBYA ZİYARETİ

T.C. Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN beraberinde Dışişleri Bakanı Ahmet DAVUTOĞLU, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner YILDIZ, Sanayi ve Ticaret Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN, milletvekilleri ve ilgili kurum temsilcilerinin yanı sıra 100'ü aşkın işadammının katıldığı bir heyet ile 23-25 Kasım 2009 tarihlerinde Libya'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirdi.

Ziyarete, Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN, Başkan Vekili Adnan ÇEBİ, Yönetim Kurulu Üyesi Selim BORA, Yüksek Danışma Kurulu Başkan Vekili Yaşar ÖZKAN, Yüksek Danışma Kurulu Üyeleri Gönül TALU, Mithat YENİGÜN, Erhan BOYSANOĞLU ve TMB üyesi firmalardan üst düzey temsilciler katıldılar.

Ziyaret sırasında Trablus'ta TMB üyelerinden SUMMA İnşaat tarafından restore edilen ve işletilecek olan Radisson Blue Otel'i'nin açılışı yapıldı.

03.12.2009

DEVLET BAKANI ZAFER ÇAĞLAYAN BAŞKANLIĞINDA "ORTADOĞU'DA ORTAYA ÇIKAN KRİZİN TÜRKİYE'YE ETKİLERİ" KONULU TOPLANTI

03 Aralık 2009 tarihinde Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN başkanlığında, başta Dubai olmak üzere Ortadoğu'da ortaya çıkan krizin Türkiye'ye etkileri, alınacak önlemler ve somut çözüm önerilerinin ele alındığı bir toplantı düzenlendi.

Toplantıya Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN ve Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ katıldılar.

07.12.2009

TÜRK EXİMBANK GENEL MÜDÜRÜ AHMET KILIÇOĞLU'NU ZİYARET

Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN ile Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ 7 Aralık 2009 tarihinde Türk Eximbank Genel Müdürü Ahmet KILIÇOĞLU'nu ziyaret ettiler.

KILIÇOĞLU ile yapılan görüşmede, Eximbank'ın Türk inşaat sektörüne yönelik faaliyetlerinin geliştirilmesi konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

10-11.12.2009

"AB FONLARI VE PROJE DÖNGÜSÜ YÖNETİMİ" KONULU EĞİTİM

10-11 Aralık 2009 tarihlerinde Türkiye Müteahhitler Birliği Toplantı salonunda Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nden (ATAUM) Avrupa Birliği Uzmanı Ceran Arslan OLCAY tarafından "AB Fonları ve Proje Döngüsü Yönetimi" konulu eğitim programı gerçekleştirildi.

İki gün süren eğitim programı sonunda katılımcılara sertifikaları verildi.

17-18.12.2009

**LIBYA YATIRIM KURUMU
HEYETİ İLE TOPLANTI**

Libya Sanayi, Ekonomi ve Ticaret Bakanı HUYEYE ile Libya Tarım, Hayvan ve Deniz Varlıkları Bakanı MANSURİ'nin Ankara'ya gerçekleştirecekleri ziyaret öncesinde 17-18 Aralık 2009 tarihlerinde Dış Ticaret

Müsteşarlığı'nda Libya Yatırım Kurumu'ndan bir teknik heyet ile "Yatırım Alanında İşbirliği ve Ortak Yatırım Şirketi Kurulması" konusunda bir toplantı gerçekleştirildi.

Toplantıda, Libyalı yetkililerin ülkemizde özellikle tarım alanında yatırım yapmak istedikleri belirtilerek, bu çerçevede bir çalışma planı hazırlanması ve izleme komitesi oluşturulması teklif edildi. Libya tarafının tarımla ilgili projelere yatırım yapılmasını teminen ortak bir yatırım şirketi kurulması önerisi üzerine, Tarımsal İşletmeler Genel Müdürlüğü (TİGEM) ile gerçekleştirilebilecek işbirliği alanlarına değinildi.

18.12.2009

TMB YENİ YIL BALOSU

Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN'in ev sahipliğinde TMB üyesi firma yöneticileri ve çalışanlarının aileleri ile birlikte katıldıkları geleneksel TMB Yeni Yıl Balosu 18 Aralık 2009 tarihinde Ankara Sheraton Otel'de gerçekleştirildi.

29.12.2009

**T.C. ZİRAAT BANKASI
GENEL MÜDÜRÜ
CAN AKIN ÇAĞLAR'I
ZİYARET**

TMB Başkanı Erdal EREN başkanlığında Yönetim Kurulu Üyeleri Cengiz KÖKSAL, Kemal TANKAL, Celal SEVER, Edip YENİGÜN, Bülent ERDOĞAN ile Yüksek Danışma Kurulu Üyesi Erhan BOYSANOĞLU ve Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ'tan oluşan Türkiye Müteahhitler Birliği heyeti Ziraat Bankası Genel Müdürü Can Akın ÇAĞLAR'ı 29 Aralık 2009 tarihinde makamında ziyaret etti.

TMB yönetimi ile Ziraat Bankası yetkililerinin bir araya geldiği toplantıda, Ziraat Bankası ile inşaat sektörü arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

Toplantıda TMB tarafından ise, Ziraat Bankasının sektöre daha yakın bir konuma gelmesinin önemi vurgulanarak, sektör ile ilgili olarak Bankaya her türlü teknik bilgi desteğinin verilmeye hazır olduğu, özellikle Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerinin ağırlık taşıdığı bazı ülkelerde bankanın şube açması ve iş hacmini geliştirmesinin beklendiği ifade edildi.

Banka yönetimi tarafından, Ziraat Bankası'nın müteahhitlik firmaları ile çalışmaya istekli olduğu, TMB üyesi firmaların Banka'nın kurumsal şubelerine başvurarak teminat mektubu, proje finansmanı vb. talepleri ile ilgili işlemleri başlatabilecekleri ayrıca, TMB ile oluşturulacak aktif bir işbirliği ile bu taleplerin öncelikle değerlendirileceği belirtildi.

05.01.2010

BÜYÜKELÇİLERİMİZLE ANKARA TOPLANTISI

Dışişleri Bakanlığı tarafından organize edilen 2. Büyükelçiler Konferansı vesilesiyle Ankara'da bulunan Büyükelçilerimiz ile iş camiasının bir araya getirilmesi amacıyla, 05 Ocak 2010 tarihinde TOBB tarafından Ankara Rixos Otel'de bir çalışma yemeği düzenlendi.

Anılan etkinliğin açılışında Dışişleri Bakanı Ahmet DAVUTOĞLU yaptığı konuşmada, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği sürecinde Türk işadamlarına önemli görevler düştüğünü belirterek, Türk işadamlarından destek talep etti.

Anılan Toplantıya, 200'e yakın Büyükelçinin yanı sıra Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, TMB Yönetim Kurulu Üyeleri Necati YAĞCI, Bülent ERDOĞAN ve Selim BORA, TMB Genel Sekreter Yardımcıları katıldılar.

05.01.2010

DEVLET BAKANI ZAFER ÇAĞLAYAN'IN LIBYA ZİYARETİ

Libya Başbakanı El MAHMUDİ; önümüzdeki 5 yılda, yol, havaalanı, liman, elektrik ve su projelerini içeren 150 milyar ABD Doları tutarında yatırım hamlesi öngördüklerini, bunun 100 milyar ABD Dolarlık bölümünün 2010-2012 döneminde 3 yıllık bir süreçte gerçekleştirilmesini hedeflediklerini, turizm konusunda Libya'nın 2000 km'lik sahil şeridini bir program dahilinde turizme açmayı planladıklarını, üretim konusunda ise, tarım, hayvancılık, balıkçılık ve sanayi alanlarında işbirliği yapmak istediklerini ifade ederek, Türk şirketlerini Libyalı şirketler ile ortaklıklar kurmak suretiyle bu projeleri gerçekleştirmeye davet etti.

Daha sonra Libya Ekonomi ve Ticaret Genel Halk Komitesi Sekreteri Mohamed Ali Al HUWIJ ile Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN'ın başkanlık ettiği ve Libya tarafından çeşitli yatırımcı kuruluşların başkan ve üst düzey yetkililerinin katıldığı bir çalışma toplantısı düzenlendi. Toplantıda, TMB Başkanı Erdal EREN tarafından TMB üyesi firmaların belirli büyüklükte iş bitirmelerinin belgelenmesinin ardından teknik, finansal kriterler ve etik değerler dikkate alınarak üyeliğe kabul edildiği, TMB üyesi firmalar ile iş yapılması durumunda geçmiş dönemlerde yaşanan ve bugün de dile getirilen sıkıntıların tekrar etmeyeceği hususu vurgulandı. Libya yetkilileri tarafından da, Libyalı yatırımcı kuruluşların önümüzdeki dönem projelerine ilişkin kısa bilgiler verildi.

Çalışma toplantısının akabinde Türk ve Libya heyetleri arasında bir toplantı tutanağı düzenlenerek iki ülke arasındaki işbirliğini takip etmek üzere Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN ve Sanayi, Ekonomi ve Ticaret Genel Halk Komitesi Sekreteri Muhammed Ali El HUWIJ başkanlığında bir "İzleme Komitesi" kurulması kararlaştırıldı.

Ayrıca, İzleme Komitesi çatısı altında Müteahhitlik, Yatırım (Sanayi, Tarım, Turizm) ve Dış Ticaret Çalışma Grupları kurulması da karara bağlandı.

Libya Arap Halk Sosyalist Büyük Cemahiriyesi Başbakanı El Bağdadi Ali El MAHMUDİ'nin Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN ile gerçekleştirdiği görüşme çerçevesinde, Türk müteahhitlik ve müşavirlik firmalarını Libya'nın yeni dönem yatırım projelerini anlatmak üzere Libya'ya davet etmesi üzerine, 05 Ocak 2010 tarihinde Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN başkanlığında, TMB Başkanı Erdal EREN, Yönetim Kurulu Üyesi Celal KOLOĞLU, Yüksek Danışma Kurulu Başkan Vekili Yaşar ÖZKAN, Yüksek Danışma Kurulu Üyesi Cihan CANDEMİR, Denetleme Kurulu üyesi Onur ÇETİNCEVİZ, Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ ile TMB üyesi firmaların üst düzey temsilcilerinin de katıldığı 50 kişilik bir müteahhitlik ve müşavirlik heyeti Libya'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirdi.

06.01.2010

ÇİN ULUSLARARASI MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ (CHINCA) HEYETİ İLE TOPLANTI

06-08 Ocak 2010 tarihlerinde Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) Ticaret Bakanı Chen DEMING başkanlığında kamu görevlileri ve işadamlarından oluşan bir heyet Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN'ın davetlisi olarak Türkiye'ye resmi bir ziyaret gerçekleştirdi.

Ziyaret çerçevesinde, Türkiye Müteahhitler Birliği tarafından, 06 Ocak 2010 Çarşamba günü Çin Uluslararası Müteahhitler Birliği (CHINCA) temsilcilerinin katılımı ile, TMB üyelerine Çinli firmalar ile tanışma ve görüşme imkanı sağlayan bir toplantı düzenlendi.

Toplantıda CHINCA Başkan Yardımcısı, Çinli firmaların dünya müteahhitlik sektöründeki yerine değinerek, iki ülke firmaları arasındaki işbirliğinin başta Afrika olmak üzere 3. ülkelerde de geliştirilmesi gerektiği hususunu vurguladı.

14.01.2010

“ORTADOĞU'DA İŞ NASIL YAPILIR?” KONULU SEMİNER

Dünyanın çeşitli ülkelerinde 21 ofise sahip olan Clyde & Co isimli uluslararası bir hukuk firmasının avukatlarından Nabeel IKRAM ve Nick POLLEY tarafından TMB üyesi firma temsilcilerine 14 Ocak 2010 tarihinde TMB Toplantı Salonu'nda Ortadoğu'da İş Nasıl Yapılır? konulu bir seminer verildi.

Söz konusu seminerde, Orta Doğu ülkelerindeki inşaat sektörünün potansiyeli, bölgede iş yaparken dikkat edilmesi gereken hususlar, bölgede yürütülen faaliyetler sırasında ortaya çıkan hukuki sorunlar ve anlaşmazlıkların çözüm yolları konuları detaylı olarak ele alındı.

19.01.2010

TÜRKİYE İŞ BANKASI İLE TEMASLAR

Türkiye Müteahhitler Birliği tarafından firmalarımızın özellikle yurtdışında üstlenilen işler için teminat mektubu temininde yaşamakta oldukları sorunlar ve söz konusu sorunların çözülebilmesini teminen bankacılık sektörü ile inşaat-taahhüt sektörü arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine yönelik olarak yürütülen faaliyetler kapsamında TMB'nin de kurucu üyesi olduğu Sektörel Dernekler Federasyonu'nun (SEDEFED) işbirliği ile 19 Ocak 2010 tarihinde İş Bankası Genel Müdürlüğü'nde bir toplantı gerçekleştirildi.

İş Bankası yönetimi ile yapılan toplantıya TMB Başkan Vekilleri Emre AYKAR ile Emin SAZAK ve Denetleme Kurulu Üyesi İlhan ADILOĞLU ile Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ ve Genel Sekreter Yardımcısı Bülent ATAMER katıldı.

Görüşmede, TMB Başkan Vekili Emin SAZAK tarafından, TMB faaliyetleri ile yurtiçi ve yurtdışı müteahhitlik hizmetleri hakkında detaylı bir sunum yapılmasının ardından, inşaat sektörü ile bankacılık sektörü arasındaki ilişkilerin mevcut durumu ele alınarak, İş Bankası ile TMB arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

Toplantı sonunda, Banka yönetimi tarafından İş Bankası'nın inşaat-taahhüt firmaları ile daha fazla çalışmaya istekli olduğu, aktif oldukları yurtdışı müteahhitlik projelerine dönük koşullarda belli rahatlıkların olduğu ve TMB üyesi firmaların İş Bankası'nın kurumsal şubelerine başvurarak teminat mektubu, proje finansmanı vb. talepleri ile ilgili işlemleri başlatabilecekleri dile getirildi.

20.01.2010

MORİTANYA MALİYE BAKANI'NIN TMB'Yİ ZİYARETİ

Moritanya Maliye Bakanı Kane OTHMAN ve Moritanya Cumhurbaşkanlığı Danışmanı Abdallah Ould Ahmed DAMAOU 20 Ocak 2010 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'ni ziyaret ettiler.

Konuk heyete TMB ve Türk müteahhitlik firmalarının yurt dışı faaliyetleri hakkında bilgi verilerek, üye firmalara duyurulmasını teminen Moritanya'da önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek projeler hakkında TMB'ne bilgi iletilmesi talep edildi. Moritanya Maliye Bakanı, Türk müteahhitlerinin deneyimlerinden yararlanmanın önemine değinerek, ülkelerinde gerçekleştirilecek bir demir cevheri işleme tesisinin inşası ile ilgili bilgiler verdi.

27.01.2010

“İHRACAT VE YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ” KONULU EKONOMİ KOORDİNASYON KURULU (EKK) TOPLANTISI

27 Ocak 2010 tarihinde Ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali BABACAN başkanlığında “İhracat ve Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri” konulu bir Ekonomi Koordinasyon Kurulu (EKK) toplantısı gerçekleştirildi.

TMB Başkanı Erdal EREN, EKK toplantısında Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerine yönelik olarak Temmuz 2009 tarihindeki son toplantıdan bu yana meydana gelen gelişmeler hakkında bilgiler vererek, teminat mektubu temini, yurtdışı projelere ait teminat mektuplarına tedbir konulması yetkisinin sınırlandırılması, yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde Türk işgücü kullanımının teşviki, Eximbank desteği, yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde yurtdışı şantiyesi ile firma merkezi arasındaki para hareketlerinde kur farkı uygulaması gibi konularda devam eden sorunlara ilişkin detaylı bir sunum yaptı.

27.01.2010

“UK PARTNERING WITH THE TURKISH CONSTRUCTION SECTOR” KONULU SEMİNER

Türkiye Müteahhitler Birliği, İngiltere İstanbul Başkonsolosluğu ve UK Trade & Investment kuruluşu işbirliğinde, İngiliz Mimarlık ve Müşavirlik firmalarının katılımıyla 27 Ocak 2010 tarihinde Ankara Sheraton Otel'de “UK Partnering with the Turkish Construction Sector” konulu bir Seminer düzenlendi.

Seminer'de; Yeşil ve Sürdürülebilir İnşaat, Kamu-Özel Ortaklığı ve Proje Finansmanı, Tedarik, Maliyet ve Proje Yönetimi, Orta Asya ve Kafkasya, Rusya, Orta Doğu ve Afrika'da Faaliyet, ayrıca Avrupa Birliği ve Dünya Bankası'nın finansman imkanları konularında sunumlar yapılarak, görüş alışverişinde bulunuldu.

11.02.2010

3. ULUSLARARASI TİCARETTE RÜŞVETİN ÖNLENMESİ SEMİNERİ

İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) bünyesinde ülkemizin 2000 yılında taraf olduğu “Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi” kapsamında Sözleşme'nin içeriği ile ilgili olarak özel sektörün bilinçlendirilmesini teminen belirli aralıklarla yapılan seminerler çerçevesinde, TMB ve Dış Ticaret Müsteşarlığı işbirliğinde, “3. Uluslararası Ticarete Rüşvetin Önlenmesi” konulu Seminer 11 Şubat 2010 tarihinde Sheraton Otel'de gerçekleştirildi.

13-14.02.2010

T.C. BAŞBAKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN'IN KATAR ZİYARETİ

T.C. Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN 13-14 Şubat 2010 tarihlerinde Dışişleri Bakanı Ahmet DAVUTOĞLU, Maliye Bakanı Mehmet ŞİMŞEK, Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner YILDIZ, milletvekilleri ve bir grup işadamlarından oluşan bir heyet ile birlikte Katar'a resmi bir ziyaret gerçekleştirdi.

Katar'a düzenlenen ziyarete TMB Başkan Vekili Emin SAZAK ve Yönetim Kurulu Üyesi Selim BORA katıldılar.

Anılan ziyaret vesilesiyle 14 Şubat 2010 tarihinde düzenlenen "Katar İş Forumu"nda TMB Başkan Vekili Emin SAZAK, Türk yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinin mevcut durumunu ve üye firmalarımızın faaliyetlerini tanıtan bir sunum yaptı.

16.02.2010

LIBYA ARAP HALK SOSYALİST BÜYÜK CEMAHİRİYESİ ULAŞTIRMA BAKANININ ZİYARETİ

davetlisi olarak Türkiye'ye gerçekleştirdiği ziyaret kapsamında 16 Şubat 2010 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'ni ziyaret etti.

TMB Başkanı Erdal EREN başkanlığında, Başkan Vekili Yaşar EREN, Yönetim Kurulu üyeleri Celal SEVER, Selim BORA ve Bülent ERDOĞAN ile Denetleme Kurulu Üyesi Onur ÇETİNCEVİZ ayrıca, Yüksek Danışma Kurulu Üyeleri Mithat YENİGÜN ve Cihan CANDEMİR'den oluşan bir heyet, Libya Ulaştırma Bakanı Muhammed Ali ZİYDAN ve beraberindeki heyeti TMB Toplantı Salonunda düzenlenen çalışma yemeğinde ağırladı.

Libya Ulaştırma Bakanı ZİYDAN ziyareti sırasında; 2010 yılı için ülkesinde ulaştırma alanında birçok yeni proje planlandığını, bu projelerin ihalelerinin yakın zamanda gerçekleştirileceğini, Türkiye ile Libya arasında imzalanacak anlaşmalar çerçevesinde bu projelerde Türk firmalarına öncelik tanınacağını belirterek, Libya'daki liman ve marina projeleri, ülkenin güney bölgesinde yer alan küçük havaalanlarının genişletilmesi ve bazı önemli karayolu projeleri ile ilgili açıklamalarda bulundu. Tercihlerinin tecrübeli, yeterli teknik-idari-finansal güce sahip firmalarla çalışmak olduğunu, hatta halen yürütülmekte olan bazı projelerde yeterli olmayan firmalardan (yerli veya yabancı) ellerindeki projelerin alınarak daha yetkin firmalara verileceğini ifade eden ZİYDAN bu projelerde yer almak isteyen Türk firmalarını TMB aracılığı ve referansı ile Libya'ya davet etti.

Libya Arap Halk Sosyalist Büyük Cemahiriyesi Ulaştırma Bakanı Muhammed Ali ZİYDAN, 15-17 Şubat 2010 tarihlerinde Ulaştırma Bakanı Binali YILDIRIM'ın

17.02.2010

MAKEDONYA ANKARA BÜYÜKELÇİSİ'NİN TMB ZİYARETİ

Makedonya Ankara Büyükelçisi Melpomeni KORNETİ ile Büyükelçilik Müsteşarı Servet AVZIU, Makedonya Ulaştırma Bakanının 03 Mart 2010 tarihinde ülkemize gerçekleştireceği ziyaret sırasında yapılması öngörülen toplantı ile ilgili hususları görüşmek üzere 17 Şubat 2010 tarihinde TMB'yi ziyaret ettiler.

Yapılan görüşmede, Makedon tarafının Türk müteahhitlik firmalarının ülkede konut, otel, alışveriş merkezi ve kentsel altyapı konularında projeler üstlenmeleri yönündeki arzularını dile getirilerek, Makedon Ulaştırma Bakanının ülkemizi ziyareti sırasında bu konularda görüş alışverişinde bulunulması amacıyla Türk müteahhitlik firmaları ile bir araya getirilmesi hususu ele alındı.

19-21.02.2010

ULUSAL İSTİHDAM STRATEJİSİ ÇALIŞTAYI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, işsizlikle mücadele edebilmek için kapsamlı bir strateji saptanması ve söz konusu stratejinin hayata geçirilmesi amacıyla, kamu ve özel sektör temsilcilerinin katılım ve katkılarıyla düzenlenen Ulusal İstihdam Stratejisi Çalıştayı 19-21 Şubat 2010 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirildi.

Çalışmaya Türkiye Müteahhitler Birliği'ni temsilen Genel Sekreter Yardımcısı Bülent ATAMER katıldı.

25.02.2010

TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ BAŞKANI MEHMET BÜYÜKEKŞİ VE TÜRKMMMB BAŞKANI ERKAN ŞAHMALI İLE TOPLANTI

25 Şubat 2010 tarihinde TMB Başkanı Erdal EREN, Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı Mehmet BÜYÜKEKŞİ ve Türk Müşavir Mühendis ve Mimarlar Birliği (TürkMMMB) Başkanı Erkan ŞAHMALI Ankara Sheraton Otel'de bir araya gelerek "İhracat ve Yurtdışı Müteahhitlik, Müşavirlik Hizmetleri ve İhracat Koordinasyon Kurulu" nun oluşturulması ile ilgili anlaşmayı imzaladılar.

25-26.02.2010

BALKAN ÜLKELERİ PAZARA GİRİŞ EYLEM PLANI ÇALIŞTAYI

Balkan Ülkeleri Pazara Giriş Eylem Planı Çalıştayı Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN başkanlığında 25-26 Şubat 2010 tarihlerinde İstanbul'da Dış Ticaret Kompleksinde gerçekleştirildi.

Çalıştay'ın teknik düzeydeki toplantısına TMB Genel Sekreter Yardımcısı Çiğdem ÇINAR, 26 Şubat 2010 tarihinde gerçekleştirilen ikinci bölümüne ise TMB Yüksek Danışma Kurulu Üyesi Gönül TALU katıldı.

03.03.2010

MAKEDONYA ULAŞTIRMA BAKANI ONURUNA TOPLANTI VE ÇALIŞMA YEMEĞİ

Makedonya Ulaştırma Bakanı Mile Jana KIEVSKI beraberinde bir heyet ile birlikte 03 Mart 2010 tarihinde TMB'yi ziyaret etti.

Yapılan toplantıda, TMB Başkanı Erdal EREN tarafından gerçekleştirilen açılış konuşmasını müteakip, TMB Yönetim Kurulu üyeleri Edip YENİGÜN, Selim BORA ve Celal SEVER'in yanı sıra TMB üyesi firmaların temsilcileri tarafından firmaları ve Makedonya'daki faaliyetleri hakkında kısa bilgiler verildi.

Makedonya Ulaştırma Bakanı tarafından da, Avrupa Birliği ve NATO aday ülkesi konumunda bulunan Makedonya ile ilgili bir sunum gerçekleştirildi.

Sunumunda, Makedonya'nın Dünya Bankası tarafından 2008 ve 2009 yıllarında iş yapma kolaylığı açısından en iyi 4. ülke seçildiğini belirten Makedonya Ulaştırma Bakanı, ülkesinde önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek konut ve altyapı projeleri hakkında da bilgi verdi. Bahse konu toplantıya Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN'ın da katıldığı çalışma yemeği ile devam edildi.

09.03.2010

MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK'İ ZİYARET

09 Mart 2010 tarihinde TMB Başkanı Erdal EREN, Başkan Vekili Emin SAZAK, Yönetim Kurulu Üyeleri Edip YENİGÜN ve Selim BORA ile Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ'dan oluşan bir heyet Maliye Bakanı Mehmet ŞİMŞEK'i makamında ziyaret etti.

Ziyaret sırasında, sektörün Maliye Bakanlığı ile genel sorunları ele alındı, ayrıca son dönemde gündemde olan ve yeniden hızlanmakta olan KİK Taslağı ile Kamu-Özel Ortaklığı kanun tasarısı hakkında sektörün görüş ve önerilerine ilişkin bilgi sunuldu.

16.03.2010

“POLİTİK RİSK SİGORTASI ÇÖZÜMLERİ” BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

16 Mart 2010 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği Toplantı Salonu'nda, “Strateji Sigorta ve Reasürans Brokerliği A.Ş.” temsilcisi Arzu Gülkan GEERDING ile “BPL Global” Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Anthony Palmer ACIL tarafından “Politik Risk Sigortaları” konulu bir bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi.

Söz konusu toplantıya, TMB üyesi firma temsilcileri katıldılar.

Toplantıda, Türk müteahhitlerini geliştirmekte olan ülkelerde bekleyen riskler ve politik risk sigortasının sunduğu çözümler hakkında yapılan sunumun ardından sigorta piyasalarının Türk müteahhitlerinin faaliyet göstermekte olduğu ülkelere yaklaşımı ile politik şiddet konularında katılımcılar bilgilendirildi.

19.03.2010

İSLAM KALKINMA BANKASI HEYETİNİN TMB ZİYARETİ

İslam Kalkınma Bankası'nın farklı birimlerinin yetkililerinden oluşan bir heyet 19 Mart 2010 tarihinde TMB'yi ziyaret etti.

Yapılan görüşmede, İKB yetkilileri, Türk müteahhitlik firmalarına başta enerji projeleri olmak üzere altyapı ile ilgili birçok projede ve özellikle Afrika, Uzakdoğu ve Asya ülkelerinde gerçekleştirilen projelerde Bankaları tarafından finansman desteği sağlanabileceğini belirterek, İKB ürünlerinin Türk müteahhitlik firmalarına tanıtımının sağlanması amacıyla TMB ile işbirliği yapmak istediklerini vurguladılar.

24.03.2010

TEMİNAT MEKTUPLARI KONULU TOPLANTI

TMB Genel Sekreteri Haluk BÜYÜKBAŞ ve Genel Sekreter Yardımcısı Bülent ATAMER'in yanı sıra DTM Anlaşmalar Genel Müdürlüğü yetkilileri, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü Kenan ÖZDEMİR ile

24 Mart 2010 tarihinde bir toplantı gerçekleştirdi.

Toplantıda, 27 Ocak 2010 tarihinde yapılan Ekonomi Koordinasyon Kurulu Toplantısında gündeme getirilen yurt dışı müteahhitlik hizmetleri teminat mektupları ve bu mektuplara konulan ihtiyati tedbir kararları ile ilgili olarak sadece Ankara ve İstanbul'da birer mahkemenin görevlendirilmesi konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

01.04.2010

TÜRK-SUUDİ İŞ FORUMU

Maliye Bakanı Mehmet ŞİMŞEK ve Suudi Arabistan Maliye Bakanı İbrahim Abdulaziz AL-ASSAF'ın katılımlarıyla TOBB tarafından 01 Nisan 2010 tarihinde “Türk-Suudi İş Forumu” gerçekleştirildi.

Anılan Forum'da, TMB Başkan Vekili Emin SAZAK Türk yurt dışı müteahhitlik hizmetleri ve Türk müteahhitlerinin Suudi Arabistan'daki faaliyetleri ile ilgili bir konuşma yaptı ve konuk heyet ile TMB üyesi firma temsilcilerine tanışma ve fikir alışverişinde bulunma fırsatı sağlandı.

07.04.2010

AMERİKA VE SAHRA ALTI AFRİKA ÜLKELERİNDE GÖREV YAPAN TİCARET MÜŞAVİRLERİ İLE TOPLANTI

07 Nisan 2010 tarihinde TMB Toplantı Salonunda Amerika ve Sahra altı Afrika ülkelerinde görev yapan Ticaret Müşavirleri ile bir toplantı gerçekleştirildi.

Toplantıda, TMB Başkanı Erdal EREN tarafından Ticaret Müşavirlerimize TMB ve Türk müteahhitlerinin yurt dışı faaliyetleri hakkında bilgi verilmesinin ardından, Ticaret Müşavirlikleri ile mevcut işbirliğinin daha da geliştirilmesi amacıyla yönelik görüş alışverişinde bulunuldu.

08.04.2010

DEVLET BAKANİ SAYIN ZAFER ÇAĞLAYAN BAŞKANLIĞINDA AMERİKA VE SAHRA ALTI AFRİKA ÜLKELERİNDEKİ TİCARET MÜŞAVİRLERİ İLE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

08 Nisan 2010 tarihinde Devlet Bakanı Sayın Zafer ÇAĞLAYAN başkanlığında Amerika ve Sahra Altı Afrika ülkelerindeki Ticaret Müşavirlerinin katılımıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda bir değerlendirme toplantısı gerçekleştirildi.

TOBB, TİM, MÜSİAD ve DEİK temsilcilerinin de katıldığı bahse konu toplantı Sayın ÇAĞLAYAN'ın açılış konuşması ile başladı. Katılımcı kuruluşlar tarafından Amerika ve Sahra Altı Afrika ülkeleri ile yürütülen işbirliği hakkında bilgi verilmesinin ardından, Ticaret Müşavirleri tarafından anılan ülkelere ilişkin kapsamlı sunuşlar gerçekleştirildi.

09.04.2010

TÜRK EXİMBANK'IN ROLÜNÜN ETKİNLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK TOPLANTI

TÜRK EXİMBANK

Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı Mehmet BÜYÜKEKŞİ başkanlığında İhracatçı Birlikleri Başkanları ile 09 Nisan 2010 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen Türk Eximbank konulu toplantıya TMB Başkanı Erdal EREN ile Başkan Vekili Emin SAZAK, Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ ve yardımcısı Bülent ATAMER katıldılar.

Toplantıda Eximbank'ın müşavirlik, müteahhitlik ve ihracat konularında daha etkin rol oynaması konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

12-14.04.2010

T.C. CUMHURBAŞKANI ABDULLAH GÜL'ÜN UMMAN ZİYARETİ

T.C. Cumhurbaşkanı Abdullah GÜL'ün 12-14 Nisan 2010 tarihlerinde Umman'a gerçekleştirdiği resmi ziyarete TMB Başkanı Erdal EREN ile Başkan Vekili Adnan ÇEBİ ve TMB üyesi firma temsilcilerinin de yer aldığı geniş bir işadamları heyeti katıldı.

Anılan ziyaret kapsamında gerçekleştirilen Türk-Umman İş Konseyi Toplantısında TMB Başkanı Erdal EREN Türk yurtdışı müteahhitlik hizmetleri ile ilgili bilgi verdi.

12.04.2010

YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK SEKTÖR TOPLANTISI

Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN başkanlığında 12 Nisan 2010 tarihinde DTM'de yapılan Yurtdışı Müteahhitlik Sektör Toplantısına DTM Müsteşarı Ahmet YAKICI, ilgili Müsteşarlık yetkililerinin yanı sıra özel sektör temsilcileri TİM, TMB, İNTES, TürkMMMB, TOBB, İMSAD ve çeşitli İhracatçı Birliklerinin temsilcileri de katıldılar.

TMB Başkan Vekili Emin SAZAK ve Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ'ın katıldığı söz konusu Toplantıda, yurtdışı müteahhitlik hizmetleri ve buna bağlı olarak mal ve hizmet ihracatının artırılması konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

20.04.2010

SURİYE İMAR VE İSKAN BAKAN YARDIMCISININ TMB ZİYARETİ

Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa DEMİR'in davetlisi olarak Türkiye'ye resmi bir ziyarette bulunan Suriye İmar ve İskan Bakanına eşlik eden Bakan Yardımcısı Bassam HANNA ve Suriye heyeti ile 20 Nisan 2010 tarihinde TMB'de, Yönetim Kurulu üyeleri ile bazı firma temsilcilerinin katıldıkları bir toplantı ve çalışma yemeği gerçekleştirildi.

Toplantıda Bakan Yardımcısı, Suriye'de başta konut olmak üzere bir çok alt yapı projesinin de gündemde olduğunu ve Türk müteahhitlerinin ülkelerinde daha faal olmalarını beklediklerini, iki ülke arasında mevcut olan dostluğun işbirliğinin katlanarak artması için önemli bir zemin teşkil ettiğini belirtti.

26.04.2010

LİBYA ULUSAL PLANLAMA KONSEYİ YETKİLİLERİ İLE DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI'NDA (DTM) TOPLANTI

Libya Ulusal Planlama Konseyi yetkililerinden oluşan bir heyet ile 26 Nisan 2010 tarihinde DTM'de yapılan toplantıda gelecek yıl başında Bingazi'de düzenlenmesi öngörülen "Libya-Türkiye Yatırım ve Ticaret Forumu ve Fuarı" ile ilgili görüşmelerde bulunuldu.

28.04.2010

LİBYA ULUSAL PLANLAMA KONSEYİ HEYETİ'NİN TMB ZİYARETİ

Libya Ulusal Planlama Konseyi Bingazi Sekreteri Ahmed AL TAIRA başkanlığındaki Konsey, Ticaret ve Sanayi Odası, Yatırım ve Geliştirme Ajansı, Sanayi Bölgeleri ve Libya Uluslararası Üniversitesi yetkililerinden oluşan Libya heyeti ile TMB Başkanı Erdal EREN başkanlığında Başkan Vekili Yaşar EREN, Yönetim Kurulu Üyeleri Edip YENİGÜN, Bülent ERDOĞAN ile bazı TMB üye firma temsilcileri ve Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ, Genel Sekreter Yardımcıları Çiğdem ÇINAR ve Bülent ATAMER'den oluşan TMB heyeti 28 Nisan 2010 tarihinde TMB'de düzenlenen bir toplantıda bir araya geldiler.

Anılan Toplantıda, Türkiye ve Libya arasında uzun yıllardır ticari, ekonomik alanlarda özellikle müteahhitlik alanında sürdürülmekte olan yakın ilişki vurgulanarak, işbirliğinin daha da geliştirilmesi için her türlü imkanın mevcut olduğu hususları üzerinde duruldu.

Libya heyeti, Libya'nın Afrika'nın kapısı olduğunu dile getirerek, gerek Libya'da gerek Afrika ülkelerinde Türk müteahhitlik firmaları ile birlikte iş yapmak istediklerini ifade etti ve 2011 yılı başında Bingazi'de düzenlenmesi planlanan Libya-Türkiye Yatırım ve Ticaret Forumu ve Fuarı'nda Türkiye Müteahhitler Birliği'ni aktif görev almaya davet etmek istediklerini belirtti.

Toplantı, Libya'yı yetkililerin, "Büyük Yapay Nehir Projesi" hakkında yaptıkları detaylı sunumla sona erdi.

29-30.04.2010

EIC GENEL KURUL TOPLANTISI

Avrupa Uluslararası Müteahhitler Birliği'nin (EIC) Genel Kurul Toplantısı ve 40. Kuruluş Yıldönümü etkinlikleri 29-30 Nisan 2010 tarihlerinde Berlin-Almanya'da gerçekleştirildi.

Anılan Toplantıya TMB Başkan Vekili Emin SAZAK, Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ ve Genel Sekreter Yardımcısı Çiğdem ÇINAR ile üye firmalarımızdan AYDINER İnşaat ve TAŞYAPI İnşaat'ın temsilcileri de katıldı.

30 Nisan 2010 tarihinde yapılan EIC Genel Kurul Toplantısında TMB Başkan Vekili Emin SAZAK Avrupa Uluslararası Müteahhitler Birliği Yönetim Kurulu Üyeliğine seçildi.

05.05.2010

SURİYE YEREL YÖNETİMLER BAKANI'NIN TMB ZİYARETİ

Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa DEMİR'in davetlisi olarak Türkiye'ye gelen Suriye Arap Cumhuriyeti Yerel Yönetimler Bakanı Tamer Al HAJA, Bakan Yardımcısı, Halep Valisi ve beraberindeki Bakanlığa bağlı kuruluş yetkililerinden oluşan heyet için 05 Mayıs 2010 tarihinde Birliğimizde bir toplantı ve çalışma yemeği düzenlendi.

TMB adına Yönetim Kurulu Üyesi Celal SEVER'in ev sahipliği yaptığı toplantıya, TMB Yönetim Kurulu Üyesi Bülent ERDOĞAN ile bazı üye firma temsilcileri katıldılar.

Konut, su ve kanalizasyon projeleri, çöp toplama ve katı atık yönetimi konularında firmalarımızın deneyimleri ile yakından ilgilenen Suriye Yerel Yönetimler Bakanı anılan toplantıda, ülkelerindeki mevzuatta yapılan ve yakın bir gelecekte yapılacak olan değişiklikler ve önümüzdeki dönemde Suriye'de gerçekleştirilecek projeler hakkında bilgi verdi ve anılan projelerde Türk firmalarının daha aktif görev almalarını beklediklerini belirtti.

06.05.2010

ORTADOĞU VE KUZAY AFRİKA ÜLKELERİNDE GÖREV YAPAN T.C. TİCARET MÜŞAVİRLERİ İLE TOPLANTI

06 Mayıs 2010 tarihinde TMB'de Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde görev yapan T.C. Ticaret Müşavirleri ile bir toplantı gerçekleştirildi.

Söz konusu toplantıda, TMB Başkan Vekili Emin SAZAK'ın Türk Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri ve TMB'nin faaliyetleri hakkında bilgi vermesinin ardından, T.C. Ticaret Müşavirlikleri ile mevcut işbirliğinin daha da geliştirilmesi için görüş alışverişinde bulunuldu.

07.05.2010

SİNGAPUR VE MALEZYA MÜTEAHHİTLER BİRLİKLERİ İLE MUTABAKAT ZAPTI İMZALANMASI

05-09 Mayıs 2010 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen "Uluslararası Yapı Fuarı 2010" çerçevesinde Türkiye'ye gelen Singapur ve Malezya Müteahhitler Birlikleri temsilcileri ile TMB Genel Sekreteri Haluk BÜYÜKBAŞ ve Genel Sekreter Yardımcısı Çiğdem ÇINAR arasında 07 Mayıs 2010 tarihinde İstanbul'da ikili görüşmeler gerçekleştirildi ve her iki ülke Müteahhitler Birliği ile birer İşbirliği Mutabakat Zaptı imzalandı.

08.05.2010

DEVLET BAKANI ZAFER ÇAĞLAYAN BAŞKANLIĞINDA ORTADOĞU VE KUZAY AFRIKA ÜLKELERİNDEKİ T.C. TİCARET MÜŞAVİRLERİ İLE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

08 Mayıs 2010 tarihinde DTM'de Devlet Bakanı Zafer ÇAĞLAYAN başkanlığında Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde görev yapan Ticaret Müşavirleri ile yapılan değerlendirme toplantısına TMB Başkanı Erdal EREN ile Genel Sekreter Haluk BÜYÜKBAŞ katıldılar.

10.05.2010

ABU DHABİ EKONOMİK KALKINMA KURUMU İLE TOPLANTI

Abu Dhabi Velihaht Prensi Şeyh Mohamed'in Türkiye'ye yapacağı resmi ziyaret öncesinde, Abu Dhabi Ekonomik Kalkınma Kurumu Başkanı Nasser Ahmed AL SOWAIDI ve beraberindeki heyet ile Birleşik Arap Emirlikleri'nde (BAE) önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek projeler ve Türk firmalarının bu sürece dahil edilmesi amacıyla yönelik olarak Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca düzenlenen toplantıya, TMB Genel Sekreteri ve bazı üye firma temsilcileri katıldılar.

Toplantı sırasında yapılan görüşmelerde, Abu Dhabi Ulusal Petrol Şirketi (ADNOC) yetkilileri tarafından ülkelerinde önemli enerji projeleri olduğu hususu üzerinde duruldu ve Türk firmalarının söz konusu projelere ilgi göstermelerinin beklendiği belirtildi.

12.05.2010

TÜRKİYE-RUSYA FEDERASYONU İŞ FORUMU

Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Sayın Dmitriy MEDVEDEV'in 11-13 Mayıs 2010 tarihleri arasında Türkiye'ye gerçekleştirdiği resmi ziyaret çerçevesinde 12 Mayıs 2010 tarihinde Ankara/Rixos Otel'de Rusya Federasyonu Devlet Başkanı MEDVEDEV ile T.C. Cumhurbaşkanı Abdullah GÜL'ün katılımlarıyla, Dış Ticaret Müsteşarlığı koordinasyonu ve TOBB/DEİK, TİM ve TUSKON organizasyonu ile "Türkiye-Rusya Federasyonu İş Forumu" düzenlendi.

Forumda, Türkiye ile Rusya arasındaki ticari ve ekonomik ilişkiler üzerinde duruldu, yaşanan sorunlar dile getirildi ve ilişkilerin geliştirilmesi yönünde önerilerde bulunuldu.

Rusya Devlet Başkanı MEDVEDEV konuşmasında, Türk müteahhitlerinin Rusya'da yaptıkları işlere değinerek, bugüne kadar 100'den fazla Türk inşaat firmasının Rusya'da 30 milyar ABD Doları tutarında proje gerçekleştirdiğini belirtti.

T.C. Cumhurbaşkanı GÜL, Türk müteahhitlerinin Rusya'da ve tüm dünyada çok önemli projelere imza attığını önemle vurguladı ve bunun için Türk firmalara teşekkür etti.

Forumda TMB Başkanı Erdal EREN ile TMB Yönetim, Denetleme ve Yüksek Danışma Kurullarından temsilciler katıldılar.

20.05.2010

TOBB - TÜRKİYE MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ MECLİSİ BAŞKANLIK DİVANI SEÇİMLERİ

TOBB Türkiye Mütcahhitlik Hizmetleri Sektör Meclisi Toplantısı, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) salonunda gerçekleştirildi ve yeni dönem Başkanlık Divanı seçimleri yapıldı.

TOBB Yönetim Kurulu üyesi Hüseyin ÜZÜLMEZ ile kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin üst düzey katılımıyla gerçekleştirilen meclis toplantısında Başkanlığa oybirliği ile Türkiye Mütcahhitler Birliği Başkanı Erdal EREN yeniden seçilirken, Başkan Yardımcılığına ise Yenigün İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Mithat YENİGÜN seçildi.

Toplantıda Meclis Başkanı Erdal EREN tarafından Mütcahhitlik Hizmetleri Meclisi'nin faaliyetleri hakkında üyelere özet bilgi verilirken, yeni dönemde yapılması planlanan çalışmalar hakkında meclis üyelerinden görüşler alındı.

24.05.2010

“TMB TAAHHÜT SEKTÖRÜNÜN GELECEĞİNİ ARIYOR” TEMALİ KARAR KONFERANSI

Prof. Dr. Oğuz BABÜROĞLU'nun moderatörlüğünde 03-05 Nisan 2009 tarihlerinde Antalya Concorde Otel'de gerçekleştirilen “TMB Taahhüt Sektörünün Geleceğini Arıyor” başlıklı Arama Konferansının ikinci aşaması olan Karar Konferansı üye firma temsilcilerimizin ve inşaat sektörü ile ilgili kamu kurumları üst düzey yetkililerinin yanı sıra bankacı, sigortacı, ekonomist, akademisyen vb. çok çeşitli kesimlerden uzmanların da katılımları ile 24 Mayıs 2010 tarihinde Ankara Rixos Otel'de gerçekleştirildi.

“Türkiye Mütcahhitler Birliği Taahhüt Sektörünün Geleceğini Arıyor” çalışmasının birinci aşaması olan Arama Konferansında taahhüt sektörü için önümüzdeki 10 yılı etkileyecek “Değişim Gündemi” belirlenmiş ve ortaya konan görüşlerden oluşturulan “Gelecek Tasarımı” çerçevesinde Eylem Planları ve Proje Önerileri hazırlanmıştır.

İkinci aşama olan Karar Konferansında ise, katılımlı bir platform yaratmak suretiyle tesis edilen ortak akıl ile, sektörün öncelikleri belirlenmiş ve Arama Konferansında ortaya konan “Gelecek Tasarımı”, Eylem Planları ve Proje Önerileri sektörün öncelikleri dikkate alınarak değerlendirilmiş, hem kısa hem de uzun vadede yapılması gerekenleri ortaya koyacak Yol Haritalarına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Karar Konferansında elde edilen sonuçlar, sektörde öngörülen yapılanma modelleri, mevzuat önerileri, ortaya konacak yol haritası ve belirlenen projeler kitap haline getirilerek bir Sonuç Konferansı-Bakanlar Paneli ile kamuoyunun ve ilgili kamu kurumlarının değerlendirmelerine sunulacaktır.

Türk müteahhitlerden Irak'a açık çek

Irak'ın Yatırımlar ve İmarından sorumlu Başbakan Yardımcısı Rafe H. Al-Essavi ve beraberindeki heyet, Türkiye Müteahhitler Birliği'ni (TMB) ziyaret etti

TMB Başkanı İzzet Hıncal, toplantıya önce katılmadığını, Türkiye Müteahhitleri Birliği'nin 40 yıllık tarihinde 70'den fazla 130 milyar dolar tutarında iş yaptığını, özellikle 2000 sonrasında 6 milyar dolarlık iş hacmi tutarında çok fazla bir artış olduğunu söyledi. Hıncal, Türkiye Müteahhitleri Birliği'nin uluslararası alanda faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu, özellikle Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

Sobe
Yurtdışı müteahhitlere Güneydoğu teşviki geliyor

SERPİL YILMAZ

Büyük müteahhitler derneği, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti. İzzet Hıncal, Irak'ta faaliyet gösteren en büyük kuruluş olduğunu belirtti.

Rusya inşaatları durdurdu 50 bin Türk işçi geri döndü

Krizde ülkedeki inşaat projelerinin yüzde 80'ini durduran Rusya, Türk firma ve işçileri de mağdur etti. 50 bin Türk işçi geri dönerken, 250 şirketimiz bekliyor

Küresel ekonomik kriz sebebiyle Rusya inşaat sektörü durma noktasına geldi. Türk müteahhitlik firmalarının da yoğun iş yaptığı sektörde, projelerin yüzde 80'i durduruldu. İşlerin ne zaman açılacağı ile ilgili bir öngörde bulunmak da zor. Ağustos 2008'den bu yana, 50 binden fazla Türk inşaat işçisi evlerine dönmek zorunda kaldı. Rusya'da milyar dolarlık işler üreten yaklaşık 250 Türk inşaat firması da sorunun çözülmesini bekliyor. Rusya Müteahhitler Birliği Başkanı Vladimir Yakovlev, düzenlediği basın toplantısında, sektörün zor durumda olduğunu, projelerin yüzde 80'inin durdurulduğunu açıkladı. Özellikle konut talebinde hızlı bir düşüş olduğunu işaret

eden Yakovlev, "Bankalar mortgage faiz oranlarını yükseltti. Çoğu zaman kredi bulmak mümkün olmuyor" dedi. Kamuya ait sosyal tesis, hastane, eğitim ve diğer altyapı inşaatları ile ilgili sorun yaşanmadığına dikkat çeken Yakovlev, en büyük sorunun ticari inşaatlarla ilgili olduğunu kaydetti.

'Kriz etkiledi'
Rusya'daki inşaatların durması ve Türk işçilerin geri dönmeleri ile ilgili sorunu aktardığımız Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Erdal Eren, TAKVİM'e bu konuda şu açıklamalarda bulundu: "Biz yurtdışı müteahhitleri olarak Rusya ve Dubai'de benzer sorunlar yaşıyoruz. Bunun en önemli sebebi de bu ülkeler-

de yaptıkları işlere ait olan merkezli, o gibi işler. O sektörü etkiledi. Biz de çıkamaz olduk. 20 bin işçi geri

Türk müteahhitler dünyayı inşa ediyor

'DÜNYANIN En Büyük 225 Uluslararası Müteahhid'i listesinde Türkiye, müteahhitlik firması sayısını 31'e çıkararak Çin'den sonra ikinci sıraya yükseldi. Dünyada 23.5 milyar dolarlık iş hacmine ulaştıklarını söyleyen TMB Başkanı Eren, "Krizde Çin ve ABD'nin iç pazarlarına yönelmelerini fırsata çevirdik" dedi

Uluslararası inşaat sektörü dergisi Engineering News-Record (ENR) tarafından her yıl düzenlenen en büyük ilk 225 uluslararası müteahhitlik firmasını belirlemek üzere yapılan "Dünyanın En Büyük 225 Uluslararası Müteahhid'i" listesinde Türkiye, geçtiğimiz yıl 23 olan Türk müteahhitlik firması sayısını 31'e çıkararak Çin'den sonra ikinci sıraya yükseldi. Dünyada 2007 yılında 19.5 milyar dolarlık iş hacimlerini 2008 yılı sonunda 23.5 milyar dolara çıkardıklarını söyleyen Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB) Başkanı Erdal Eren, "Krizde birlikte Çin ve ABD başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerin kendi ülkelerindeki altyapı yatırımlarına ağırlık vermesi, uluslararası pazarlarda daha fazla rol almamız sağladı. Kriz fırsatını çok doğru kullandık" dedi. 2008 yılında Çin'in ilk sırada, ABD'nin ikinci ve Türkiye'nin üçüncü sırada olduğunu belirtti Eren, "Bu yıl ABD dördüncü sıraya geriledi. Çin'in ardından ikinciye yükselmis olmamız biz-

Kimler 'altın liste'ye girdi?

Enka
Ant Yapı
Rönesans
Nurul
STTA
Kayı
Çelikk
Polimex
Onur
Summa
Makyol
Rasen
TML
Kurucora
Alarko
Atlas Yapı
Gama
Tekfen
TAV
Yüksel
Baytur
Yapı Merkezi
Yeniğin
Korlek
GAP
Hazinedarlılık
Beta Tek
Cengiz
Doğuş
Eser
Mesa

Erdal Eren, dünyadaki iş hacimlerini 50 milyar dolara çıkarmayı hedeflediklerini söyledi.

En çok Türkmenistan'da iş yaptık

Ölke	2007	2008
Lübya	5	5
Rusya	3,6	3,6
Türkmenistan	1,5	1,5
Kazakistan	1,5	1,5
Türkmenistan	5	5
Rusya	3,4	3,4
BAE	3	3
Lübya	2	2

En çok Türkmenistan'da iş yaptık

Dünyadaki iş hacimlerini 2010'dan itibaren yıllık 50 milyar dolara çıkarmayı hedeflediklerini açıklayan TMB Başkanı Erdal Eren, şunları söyledi: "Hindistan ve Güney Afrika gibi pazarlardan da işler geliyor. Ota ve Batı Afrika'daki küçük ölçekli de girmeyi planlıyoruz. Rusya, Körfez Bölgesi ve Ota Asya'daki faaliyetlerimizi de artıracağız. Savaş ardından yeniden yapılanan Irak ise önümüzdeki 30 yılın önemli pazarı. 2003

mutlu etti ve yeni pazarlar konusunda biz cesaretlendirdi" diye konuştu. Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Eren, 2008 yılında en çok iş yaptıkları pazarların sırayla 5,4 milyar dolarla Türkmenistan, 3,4 milyar dolarla Rusya, 3 milyar dolarla BAE ve 2 milyar dolarla Lübya olduğunu söyledi.

Irak'ta asıl işimiz şimdi başlıyor

Dünyadaki iş hacimlerini 2010'dan itibaren yıllık 50 milyar dolara çıkarmayı hedeflediklerini açıklayan TMB Başkanı Erdal Eren, şunları söyledi: "Hindistan ve Güney Afrika gibi pazarlardan da işler geliyor. Ota ve Batı Afrika'daki küçük ölçekli de girmeyi planlıyoruz. Rusya, Körfez Bölgesi ve Ota Asya'daki faaliyetlerimizi de artıracağız. Savaş ardından yeniden yapılanan Irak ise önümüzdeki 30 yılın önemli pazarı. 2003

'Kentsel dönüşümde önderlik yapıyoruz'

Kayseri Belediye Başkanı Melik Gözoğlu, "Türkiye'de kentsel dönüşümde öncülük edenler bizleriz" dedi

Bayraktar: Gecekondulara son

Kayseri Belediye Başkanı Melik Gözoğlu, "Türkiye'de kentsel dönüşümde öncülük edenler bizleriz" dedi. Gözoğlu, "Kentsel dönüşümün hızla ilerlediğini ve gelecekte daha da hızlanacağını belirtti. Özellikle gecekondu alanlarının dönüşümüne öncülük ettiğini vurguladı. "Gecekondulara son" sloganıyla, kentsel dönüşümün hızla ilerlediğini belirtti. "Kentsel dönüşümün hızla ilerlediğini ve gelecekte daha da hızlanacağını belirtti. Özellikle gecekondu alanlarının dönüşümüne öncülük ettiğini vurguladı. "Gecekondulara son" sloganıyla, kentsel dönüşümün hızla ilerlediğini belirtti.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Türkiye'nin geleceği için kentsel dönüşümün hızla ilerlediğini ve gelecekte daha da hızlanacağını belirtti. Özellikle gecekondu alanlarının dönüşümüne öncülük ettiğini vurguladı. "Gecekondulara son" sloganıyla, kentsel dönüşümün hızla ilerlediğini belirtti.

5 yılda 10 milyar dolarlık iş aldık, sonunda Libya vizeyi de kaldırdı

LIBYA Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Libya vizesini kaldırması, Türkiye'nin Libya'da 5 yılda 10 milyar dolarlık iş aldığını gösterdi. Erdoğan, "Libya vizesini kaldırarak, Türkiye'nin Libya'da 5 yılda 10 milyar dolarlık iş aldığını gösterdi. Türkiye'nin Libya'da 5 yılda 10 milyar dolarlık iş aldığını gösterdi. Türkiye'nin Libya'da 5 yılda 10 milyar dolarlık iş aldığını gösterdi.

Kaddafi: Erdoğan'la cordato bir araya geldi

Libya Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Libya vizesini kaldırması, Türkiye'nin Libya'da 5 yılda 10 milyar dolarlık iş aldığını gösterdi. Erdoğan, "Libya vizesini kaldırarak, Türkiye'nin Libya'da 5 yılda 10 milyar dolarlık iş aldığını gösterdi. Türkiye'nin Libya'da 5 yılda 10 milyar dolarlık iş aldığını gösterdi. Türkiye'nin Libya'da 5 yılda 10 milyar dolarlık iş aldığını gösterdi.

Viyana'da TBİ'nin Ankara köşkü

Türkiye'nin Viyana'da TBİ'nin Ankara köşkü. TBİ'nin Ankara köşkü, Türkiye'nin Viyana'da TBİ'nin Ankara köşkü. TBİ'nin Ankara köşkü, Türkiye'nin Viyana'da TBİ'nin Ankara köşkü. TBİ'nin Ankara köşkü, Türkiye'nin Viyana'da TBİ'nin Ankara köşkü.

Uçak havalanmadan önce olabilecek sınırları

Uçak havalanmadan önce olabilecek sınırları. Uçak havalanmadan önce olabilecek sınırları. Uçak havalanmadan önce olabilecek sınırları. Uçak havalanmadan önce olabilecek sınırları.

Bomba atılan bina bu mu

Bomba atılan bina bu mu. Bomba atılan bina bu mu. Bomba atılan bina bu mu. Bomba atılan bina bu mu.

THY'nin seferleri haftada 21'e çıkacak

THY'nin seferleri haftada 21'e çıkacak. THY'nin seferleri haftada 21'e çıkacak. THY'nin seferleri haftada 21'e çıkacak. THY'nin seferleri haftada 21'e çıkacak.

Libya vizesiz 6. ülke oldu

Libya vizesiz 6. ülke oldu. Libya vizesiz 6. ülke oldu. Libya vizesiz 6. ülke oldu. Libya vizesiz 6. ülke oldu.

Kuzey Afrika'da şirketlerimiz için çok büyük fırsatlar var

Fos, Tunus, Cezayir, Libya ve Mısır'da Türk şirketleri için büyük fırsatlar olduğunu dikkat çeken TEB Genel Müdürü Çivil, "Kuzey Afrika henüz yeni keşfediliyor" dedi

Nevil Çivil

Fos, Tunus, Cezayir, Libya ve Mısır'da Türk şirketleri için büyük fırsatlar olduğunu dikkat çeken TEB Genel Müdürü Nevil Çivil, "Kuzey Afrika henüz yeni keşfediliyor" dedi. Çivil, "Kuzey Afrika'da şirketlerimiz için çok büyük fırsatlar var" dedi. "Kuzey Afrika henüz yeni keşfediliyor" dedi.

TEB, 'Türk Masası' ile işadamlarına yol gösteriyor

TEB, 'Türk Masası' ile işadamlarına yol gösteriyor. TEB, 'Türk Masası' ile işadamlarına yol gösteriyor. TEB, 'Türk Masası' ile işadamlarına yol gösteriyor. TEB, 'Türk Masası' ile işadamlarına yol gösteriyor.

Erdoğan uçağa binmeden Kaddafi borcunu ödedi

Libya, Türk matrahininin 30 yıldır bekleyen alacağını bir saatte ödedi

Libya vizesiz 6. ülke oldu

Libya, Türk matrahininin 30 yıldır bekleyen alacağını bir saatte ödedi. Erdoğan uçağa binmeden Kaddafi borcunu ödedi. Erdoğan uçağa binmeden Kaddafi borcunu ödedi. Erdoğan uçağa binmeden Kaddafi borcunu ödedi.

Erdogan: Libya ile ticareti geliştireceğiz

Başbakan Erdoğan, Libya ile ticareti geliştireceğimizi söyledi. Erdoğan, Libya ile ticareti geliştireceğimizi söyledi. Erdoğan, Libya ile ticareti geliştireceğimizi söyledi.

Kaddafi, Erdoğan'ı ayakta karşıladı

Libya'nın Başbakanı Kaddafi, Erdoğan'ı ayakta karşıladı. Kaddafi, Erdoğan'ı ayakta karşıladı. Kaddafi, Erdoğan'ı ayakta karşıladı.

700 milyon \$'lık alacak müjdesi

Başbakan Erdoğan kanalıyla Libya'ya 13 yıl aradan sonra başbakan düzeyinde görüşmelerin gerçekleştiği, bu görüşmelerin ardından Libya'dan 700 milyon dolarlık alacak müjdesi geldi.

Türkiye-Libya ile Fıratın

Erdoğan, Fıratın Türkiye ile Libya arasında sınır olması nedeniyle Türkiye-Libya ilişkilerinin önemini vurguladı.

Libya, Türkiye için fırsatlar ülkesi

Libya, Türkiye için fırsatlar ülkesi. Libya, Türkiye için fırsatlar ülkesi. Libya, Türkiye için fırsatlar ülkesi.

Lider eserlerinden sıcak görüntü

Lider eserlerinden sıcak görüntü. Lider eserlerinden sıcak görüntü. Lider eserlerinden sıcak görüntü.

Alacak sorunu halloldu, ziyaret moralle başladı

Alacak sorunu halloldu, ziyaret moralle başladı. Alacak sorunu halloldu, ziyaret moralle başladı. Alacak sorunu halloldu, ziyaret moralle başladı.

Türk girişimleri burada işlerini geliştirebilir

Türk girişimleri burada işlerini geliştirebilir. Türk girişimleri burada işlerini geliştirebilir. Türk girişimleri burada işlerini geliştirebilir.

Libya'da iş de var, para da

Türkiye, Başbakan Erdoğan kanalıyla 13 yıl aradan sonra Libya'da yatırımına hız verdi. Bakan Çaçaylan bu ülkede 21 milyar dolarlık yatırım için kolları sıvadı.

Terminat sorununa 3 aşamalı çözüm

Terminat sorununa 3 aşamalı çözüm. Terminat sorununa 3 aşamalı çözüm. Terminat sorununa 3 aşamalı çözüm.

Baktık ki bütün alacaklarımız ödendi

Baktık ki bütün alacaklarımız ödendi. Baktık ki bütün alacaklarımız ödendi. Baktık ki bütün alacaklarımız ödendi.

Bölgesel projeleri geliştireceğiz

Bölgesel projeleri geliştireceğiz. Bölgesel projeleri geliştireceğiz. Bölgesel projeleri geliştireceğiz.

Sebat ticareti dört gözle bekliyoruz

Sebat ticareti dört gözle bekliyoruz. Sebat ticareti dört gözle bekliyoruz. Sebat ticareti dört gözle bekliyoruz.

Ulusal bankalarımız gelip çabı açmalı

Ulusal bankalarımız gelip çabı açmalı. Ulusal bankalarımız gelip çabı açmalı. Ulusal bankalarımız gelip çabı açmalı.

10 Milyar \$'lık vize

Libya'nın vizeyi kaldırması ve Türk bankalarının terminat sorununu çözmesi, Türk inşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı. Daha önce vizeyi kaldıran Suriye ile de yatırım imkanları artıyor. 120 kişilik bir heyet 5 Aralık'ta Halep'e gidiyor.

İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı

İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı. İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı. İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı.

120 kişilik heyet Halep'e gidiyor

120 kişilik heyet Halep'e gidiyor. 120 kişilik heyet Halep'e gidiyor. 120 kişilik heyet Halep'e gidiyor.

Sebat ticareti dört gözle bekliyoruz

Sebat ticareti dört gözle bekliyoruz. Sebat ticareti dört gözle bekliyoruz. Sebat ticareti dört gözle bekliyoruz.

PROBLEMLERİNE ÖZEL AÇILACAK

PROBLEMLERİNE ÖZEL AÇILACAK. PROBLEMLERİNE ÖZEL AÇILACAK. PROBLEMLERİNE ÖZEL AÇILACAK.

"Daha önce inşaatçı Türk her ülkeye yatırım yapmıştı"

"Daha önce inşaatçı Türk her ülkeye yatırım yapmıştı". "Daha önce inşaatçı Türk her ülkeye yatırım yapmıştı". "Daha önce inşaatçı Türk her ülkeye yatırım yapmıştı".

KATA

KATA. KATA. KATA. KATA. KATA.

İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı

İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı. İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı. İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı.

Dubai'de yatırımları olan Türk işadamları: Panik yok, yatırımlarımız devam ediyor

Dubai'nin finans sektörüne dönüşmesi, bölgeye yatırım yapma ve büyük projelere hızla atan Türk işadamlarını da paniklendirmiyor. Dubai'de 2 milyar dolara yakın yatırımları bulunan Riyaz Özalp'in yönetim kurulu Başkanı Fetih Karimci, korkulacak bir durumun olmadığını, yatırımlarının devam ettiğini söyledi.

İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı. İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı. İnşaat sektörüne 10 milyar dolarlık işin önünü açtı.

Hükümet, Dubai World'ün burcumdan sorumlu değil

Hükümet, Dubai World'ün burcumdan sorumlu değil. Hükümet, Dubai World'ün burcumdan sorumlu değil. Hükümet, Dubai World'ün burcumdan sorumlu değil.

Dubai World'in burcumdan sorumlu değil

Dubai World'in burcumdan sorumlu değil. Dubai World'in burcumdan sorumlu değil. Dubai World'in burcumdan sorumlu değil.

Çağlayan, Erdoğan'ın 'Yanımızdayız' mektubunu sundu, Maktum'un yanısı 'Birlikte çıkarız' oldu

BAHREYNİN Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı Abdullatif bin Muhammed'e sunduğu mektubunu Dışişleri Bakanı Zafer Çağlayan, Libya Başbakanı İsmail Cnani ile görüşme sırasında sundu. Erdoğan'ın mektubunda, Türkiye'nin Libya'daki krize çözüm için yanındaymış ve 'Birlikte çıkarız' dediği ifade edildi.

Zafer Çağlayan, 3 Eylül akşamı Paris'te Libya Başbakanı İsmail Cnani ile görüşme sırasında Erdoğan'ın mektubunu sundu. Erdoğan'ın mektubunda, Türkiye'nin Libya'daki krize çözüm için yanındaymış ve 'Birlikte çıkarız' dediği ifade edildi.

Vahap MÜNİYAR

BAB'e ihracettimiz 7,9 milyar dolardan 2,3 milyar dolara indi

BAHREYNİN Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı Abdullatif bin Muhammed'e sunduğu mektubunu Dışişleri Bakanı Zafer Çağlayan, Libya Başbakanı İsmail Cnani ile görüşme sırasında sundu. Erdoğan'ın mektubunda, Türkiye'nin Libya'daki krize çözüm için yanındaymış ve 'Birlikte çıkarız' dediği ifade edildi.

2010 inşaatı iyi bir yıl olacak hedef 20 milyar doları aşmak

İnşaat sektörü 2010'ün ilk aylarında 2009'un aynı dönemiyle karşılaştırıldığında yüzde 25 artışla 20 milyar dolar civarında inşaat çalışmaları gerçekleştirilecek

6,2 milyar doları ulaştı

İnşaat sektörü 2010'ün ilk aylarında 2009'un aynı dönemiyle karşılaştırıldığında yüzde 25 artışla 20 milyar dolar civarında inşaat çalışmaları gerçekleştirilecek

35 Türk şirketi 6,2 milyar dolarlık 77 projeye yer aldı

BEYELT Dışişleri Bakanı Zafer Çağlayan, Dubai'de düzenlenen 2010 Dünya İnşaatı Fuarı'na katılmaya gittiği sırada, Türkiye'nin Dubai'deki inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi verdi. Çağlayan, Türkiye'nin Dubai'deki inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi verdi.

Dubai'yi yalnız bırakmayacağız

Barçları nedeniyle sıkıntılı günler geçiren ve batacağı söylenen Dubai'nin yanında olduklarını belirten Bakan Çağlayan, "Biz iyi günü de sıkıntılı günü de paylaşmayı bilen bir toplumuz" dedi

Dubai'nin inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi veren Bakan Çağlayan, Dubai'nin inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi verdi. Çağlayan, Türkiye'nin Dubai'deki inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi verdi.

Türkiye'de 5 milyar dolarlık yatırımları var

BEYELT Dışişleri Bakanı Zafer Çağlayan, Dubai'de düzenlenen 2010 Dünya İnşaatı Fuarı'na katılmaya gittiği sırada, Türkiye'nin Dubai'deki inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi verdi.

İyi günü de sıkıntılı günü de birlikte

Çağlayan, Dubai'deki inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi verdi. Çağlayan, Türkiye'nin Dubai'deki inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi verdi.

Libya: Dev projelerde öncelik Türklerin olacak

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Libya Başbakanı El Mahmuti'nin kendisine imzalar dolaklı projelerde öncelikli Türk şirketlerine verileceğini söylediğini belirtti

Çağlayan, Libya'nın inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi verdi. Çağlayan, Türkiye'nin Libya'daki inşaat sektörüne katkıları hakkında bilgi verdi.

Libya işbirliğini yapmadıkça...

'15 milyarımız hazır, gel başla'

İsmail Cnani - Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı Abdullatif bin Muhammed'e sunduğu mektubunu Dışişleri Bakanı Zafer Çağlayan, Libya Başbakanı İsmail Cnani ile görüşme sırasında sundu. Erdoğan'ın mektubunda, Türkiye'nin Libya'daki krize çözüm için yanındaymış ve 'Birlikte çıkarız' dediği ifade edildi.

ÇAĞLAYAN: 150 MİLYAR TÜRK ORTAKLARI BEKLİYOR

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Libya Başbakanı El Mahmuti'nin, ülkelerine 3 yılda 100, 5 yılda 150 milyar dolar yatırım yapacaklarını açıkladığını söyledi. Türk iş adamlarını davet etti.

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Libya Başbakanı El Mahmuti'nin, ülkelerine 3 yılda 100, 5 yılda 150 milyar dolar yatırım yapacaklarını açıkladığını söyledi. Türk iş adamlarını davet etti.

'Çin, Türkiye'den 1 milyar dolarlık alım gerçekleştirecek'

Çinli Ticaret Bakanı An Keşin'in Ankara'ya gelişinde Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, ticaretçilik, yatırım ve işbirlik alanlarında görüşmeler yapıldığını, iki ülke arasında ileride bir milyar dolarlık alım gerçekleştirileceğini açıkladı.

Özgeçmiş: İkinci Ülkelerle ticareti geliştirecek
Ticaret Bakanı Zafer Çağlayan, Çinli Ticaret Bakanı An Keşin'in Ankara'ya gelişinde iki ülke arasında ileride bir milyar dolarlık alım gerçekleştirileceğini açıkladı.

ANKARA - ÇZAAK

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Çinli Ticaret Bakanı An Keşin'in Ankara'ya gelişinde iki ülke arasında ileride bir milyar dolarlık alım gerçekleştirileceğini açıkladı.

Demirlik: Sadece Çin değil, tüm Asya'da inşaat

Çinli Ticaret Bakanı An Keşin'in Ankara'ya gelişinde, Türkiye'nin sadece Çin değil, tüm Asya'da inşaat sektöründe büyük fırsatlar göreceğini belirtti.

Yurt dışı müteahhitlikte hedef 50 milyar dolar

BEYLET Bakan Zafer Çağlayan, 2011'in ilk altı ayını yurt dışı müteahhitlikte gerçekleştirilen işleri değerlendiren toplantıda konuştu. 2010 yılında gerçekleştirilen Türkiye dışındaki yurt dışı müteahhitlik işleri toplamı 20 milyar dolar olarak gerçekleştiğini belirtti.

2011 yılında yurt dışı müteahhitlikte 50 milyar dolar hedefini koyduğunu belirtti. Özellikle Asya ve Afrika bölgelerinde faaliyet gösterdiğini söyledi.

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan: Gerçek hedef daha büyük

Bakan Zafer Çağlayan'a göre, 2011'de yurtdışı müteahhitlik sektörünün 30 milyar dolarlık iş üstlenmesi bekleniyor.

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, yurtdışı müteahhitlik sektörünün 2011 yılında 30 milyar dolarlık iş üstlenmesi için çalışmaları başlattığını belirtti.

Özel sektöre kamuda iş kapısı

Bakan Çağlayan, kamu dışı sektörün (PPP) kamuyla işbirliği yaparak kamuda iş kapısını açacağını belirtti.

Özellikle enerji, ulaşım ve sağlık alanlarında kamu dışı sektörün faaliyet gösterdiğini belirtti.

TÜRK MÜTEAHHİTLERİ 2009'DA 37 ÜLKEDE 18.1 MİLYAR DOLAR İŞ YAPTI

Türk müteahhitleri 2009 yılında 37 ülkede 18.1 milyar dolarlık iş yaptı. Bu miktarın yüzde 40'ü inşaat sektörüne, yüzde 30'ü ise diğer sektörlerde gerçekleşti.

2009 yılında Türkiye dışındaki ülkelerde toplam 37 milyar dolarlık iş yapıldı. Bu miktarın yüzde 40'ü inşaat sektörüne, yüzde 30'ü ise diğer sektörlerde gerçekleşti.

Türk müteahhitleri 2009 yılında 37 ülkede 18.1 milyar dolarlık iş yaptı. Bu miktarın yüzde 40'ü inşaat sektörüne, yüzde 30'ü ise diğer sektörlerde gerçekleşti.

Sorunlar çözüldüğü zaman Hindistan ve Afrika açılımı 100 bin kişiye yeni iş sağlar

Erki bres, teminat mektubu, SGK sigortaları ve sair sorunları çözüldükten sonra Hindistan ve Afrika pazarlarına açılımın 100 bin kişiye yeni iş sağladığını belirtti.

Ticaret Bakanlığı'nın raporuna göre, Hindistan ve Afrika pazarlarına açılımın 100 bin kişiye yeni iş sağladığını belirtti.

Müteahhit Rusya'da kaybetti, Libya'da kazandı

Rusya'da kaybedilen işler, Libya'da kazanılan işlerle dengelendi. Türkiye'nin dış ticaret dengesi iyileşti.

MÜTEAHHİTLERİN YENİ TOP 10 LİSTESİ	Yıl	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
1. Çin	2. Rusya	3. İran	4. ABD	5. İngiltere	6. Almanya	7. İspanya	8. Türkiye	9. İtalya	10. Güney Kore	

2009 yılında Türkiye dışındaki ülkelerde toplam 37 milyar dolarlık iş yapıldı. Bu miktarın yüzde 40'ü inşaat sektörüne, yüzde 30'ü ise diğer sektörlerde gerçekleşti.

2010 yılında Türkiye dışındaki ülkelerde toplam 45 milyar dolarlık iş yapıldı. Bu miktarın yüzde 40'ü inşaat sektörüne, yüzde 30'ü ise diğer sektörlerde gerçekleşti.

2011 yılında Türkiye dışındaki ülkelerde toplam 50 milyar dolarlık iş yapıldı. Bu miktarın yüzde 40'ü inşaat sektörüne, yüzde 30'ü ise diğer sektörlerde gerçekleşti.

2012 yılında Türkiye dışındaki ülkelerde toplam 55 milyar dolarlık iş yapıldı. Bu miktarın yüzde 40'ü inşaat sektörüne, yüzde 30'ü ise diğer sektörlerde gerçekleşti.

HAZIRLIĞI TAMAMLANAN KAMU İHALE KANUN TASARISI'NDA, YABANCIların DAHA FAZLA İHALE ALMASININ ÖNÜ AÇILIYOR

Türk müteahhite "idam fermanı"

İnşaat sektöründe umut yılın 2. yarısında

Türkiye Müteahhitle Birliğinin 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor.

KURSUZ krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe umut yılın ikinci yarısında daha fazla yaşanacak. Türkiye Müteahhitle Birliği tarafından hazırlanan 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

İnşaatlarda yerliye öncelikli kalırdır düzenlemelerin sektörde zayıflık sokacağını belirten Eren, "Bağ-bakan'a ve hükümete yalvarıyoruz. Bunu yapmazsak olmaz" dedi...

Büyükşehir yönetiminin düzenli şekilde çalışması için önemli olanlar dört bile. Bunların başında yerliye öncelikli kalırdır düzenlemelerin sektörde zayıflık sokacağını belirten Eren, "Bağ-bakan'a ve hükümete yalvarıyoruz. Bunu yapmazsak olmaz" dedi...

Eki aygırların
Mevzuatın düzenli şekilde çalışması için önemli olanlar dört bile. Bunların başında yerliye öncelikli kalırdır düzenlemelerin sektörde zayıflık sokacağını belirten Eren, "Bağ-bakan'a ve hükümete yalvarıyoruz. Bunu yapmazsak olmaz" dedi...

SPECIAL ERİN

İNŞAAT SEKTÖRÜ BÜYÜMEYE GEÇECEK

Türkiye Müteahhitle Birliği Başkanı Eren, 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

İNŞAAT SEKTÖRÜ SON 25 YILDA SOSYAL KRİZİN KALKANI OLDU

TMMOB Başkanı Rifat Hırcıoğlu, inşaat sektörünün son 25 yılda sosyal krizin kalkını olduğunu söyledi. 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

İNŞAAT 2011-2012 BÜYÜME YILINI OLACAK

İnşaat sektöründe büyüme 2011-2012 yılında gerçekleşecek. 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

SAZAK, AVRUPA MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ'NDE

Sazak, Avrupa Müteahhitle Birliği'nde. 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

GÜNÜN HABERİ

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

YER KRİSİ İTİDAR
A. 'Müteahhitle Birliği'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

SUİDİ BAKAN SÖZ VERDİ VİZE SORUNU ÇÖZÜLECEK

Suudi Arabistan Maliye Bakanı, 'Dışişleri ile vizeyi görüşeceğiz' dedi. 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

MÜTEAHHİTLER KOLAYLIK

Müteahhitle Birliği Başkanı Eren, 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

TKİ SEKTÖRÜN GELİŞİMİNDE ÖNCÜ OLDU

TKİ sektöründe gelişim öndü oldu. 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

MÜTEAHHİDİN MARKA OLMAK İÇİN YOL HARİTASI HAZIR

Müteahhidin marka olmak için yol haritası hazır. 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

KRİZDEN ÇIKIŞ ARAYIŞI

Krizden çıkış arayışı. 'İnşaat Sektörü Analizi'nde, küresel krizden en çok etkilenen inşaat sektöründe bu yılın ilk yarısında da önemli bir canlılık bekleniyor. Yarı raporları...

TMMOB

Türkiye Mühendisler Birliği

Ahmet Mithat Efendi Sokak 21/3, 06500 Çankaya Ankara
Tel: (312) 440 81 22 - 441 44 83 • Faks: (312) 440 02 53
tmb@tmb.org.tr • www.tmb.org.tr